

KATOLIČKI LIST

ZVONIK

GODINA: V

BROJ: 11 (37)

Subotica, studeni (novembar) 1997.

Cijena: 5,00 N. din.

**oltarna slika
u katedrali**

**najveći grb
grada
Subotice**

zvkh.org.rs

KAKO JE DIVNO

*Kako je divno ime Tvoje,
Isuse Kriste, Gospode naš.*

*I nema ni u jednom
drugom spasenja.*

*Neka mu se pokloni
svako, svako koljeno
na nebu, na zemlji
i pod zemljom.*

*Nek mu bude čast i slava
u vijeke, vjekova Amen.*

Naš župski zbor često je ove godine pjevao divnu pjesmu koju je, na ovaj tekst, komponirala s. Lujza Kozinović.

I doista, što se više bliži kraj godine Isusa Krista, sve više se divim Isusu. Kako li će mu se i ovog blagdana Svih svetih diviti oni za koje je on molio: "Oče, hoću da i oni koje si mi dao, budu gdje sam ja, neka i oni gledaju moju slavu...". To nepregledno mnoštvo iz svakog plemena i jezika, puka i naroda danomice se klanja Predivnomu 'da mu dade čast i slavu'. Mi ćemo se ovih blagdana pridružiti njima u tom klanjanju i klicanju "Svet, svet, svet Gospodin Bog...". Ali ćemo zadivljeno gledati i u svete koji su "trku završili, vjeru sačuvali" te uronili u beskrajno more Božje ljubavi...

Ovaj broj "Zvonika" prepun je događanja kako u općoj Crkvi, u Crkvi u Hrvata i u našoj biskupiji. Zbog obilja vijesti neke su rubrike u ovom broju ispuštene.

U proteklom periodu Papin pohod Brazilu i 2. Svjetski kongres obitelji događaji su koji su očitovali kako nam je Papa divan, kako nam je Crkva divna u brizi za svakog čovjeka, a osobito za one "najmanje" - nerođene!

Divni kardinal Kuharić predao je svoju dužnost zagrebačkog nadbiskupa mons. Josipu Bozaniću. I taj događaj je snažno odjeknuo u čitavoj Crkvi u Hrvata. Ne možemo zaboraviti dobrotu i ljubav kardinala Kuharića prema našoj mjesnoj Crkvi. I ne možemo ne radovati se novom zagrebačkom nadbiskupu, moliti za njega i radosno očekivati da nas pohodi... Divni kardinal Puljić bio nam je opet blizu - u Srijemu. Još jedno neustrašivo svjedočanstvo njegove ljubavi prema Kristovom stadi.

A događanja u našoj biskupiji! Kako smo bili tužni mi u Uredništvu što sve moramo zbijati, što neke stvari moramo izostaviti, skraćivati, bez fotografija

objaviti... Prostora je malo, događaja puno. Neka! I to je divni znak života ove Crkve, usprkos svim poteškoćama...

U svim izvještajima kao da se krije jedna misao: Bilo je divno! Bilo je divno kod Gospe Radosne u Baču. Divna su bila predavanja na znanstvenom skupu o kršćanskim korjenima ovih krajeva i napose našega grada Subotice, o povijesti katedrale... Radovali smo se što smo čuli kakva treba biti župa budućnosti. Predivno! Kakva su slavlja bila u katedrali. Veličanstveno! Dvije večeri za redom - prepuna katedrala! Kako su se divne pjesme orile Bogu na slavu onih dana... Kakve divne propovijedi smo čuli... Koliko smo se divili našim precima koji su u ovim krajevima već u 11. stoljeću crkve gradili, koji su ovu zemlju krvlju natopili i sjeme vjere u njoj zauvijek ostavili. To su korijeni naše vjere, mi rastemo iz njih. Tko da se ne raduje!, rekao bi preč. Beretić!

Kako su divnu Misijsku nedjelju imali župljani sv. Roka: krštenje odraslih, prve pričesti odraslih, dijamantni jubilej s. Ljiljane. Kako divno svjedočanstvo redovničkog života!

I da ne nabrajam dalje. Čitajte i divite se!

Ali ne zaboravimo! Sve je to odraz Predivnoga - Isusa Krista. On je prije svakog drugog stvora... Sve je u njemu i po njemu stvoreno i sve stoji u njemu! (usp. Kol 1,15-17). Hvala mu! Molimo ga da nas uvijek nadahnjuje, prati, čuva... Da sve što radimo radimo njemu na slavu! Neka naš život, neka naša djela budu takva da budu divljenja vrijedna, da ljudi vide naše dobra djela i proslave Oca našega koji je na nebesima!

Posebno sam sretan što se našem "Zvoniku" mnogi dive. Divio mu se ovih dana, kad nas je posjetio, i nuncij Santos Abril. Divio se i poticao da ga učinimo listom za čitavu SRJ... A mi velimo: Sve radimo na slavu i čast Predivnomu i za dobro naših divnih vjernika. Sve radimo za bolje i ljepše sutra svijetu nas. Sve radimo da bi se na ovim prostorima zauvijek pjevalo: "Kako je divno ime tvoje, Isuse Kriste, Gospode naš!"

Uz srdačan pozdrav svima, vaš divljenjem opijen

Urednik

ISPITAJMO SE

Mogu li moliti "Oče", ako živim samo za sebe, ako se u svojem životu ne vladam kao dijete Božje?

Mogu li moliti "naš", ako nemam osjećaja za svoje bližnje?

Mogu li moliti "koji jesi na nebesima", ako mislim samo na zemaljske stvari i ne uzdižem svoj pogled u nadzemaljski svijet-nebo-našu pravu domovinu za koju sam određen?

Mogu li moliti "sveti se ime tvoje", ako se ne brinem za slavu Božju? Na sliku sam Božju stvoren, po krštenju određen da živim njegovim božanskim životom, da objavljujem njegovu svetost.

Mogu li moliti "dođi kraljevstvo tvoje", ako ništa ne poduzimam što je u mojoj moći da se pospješi dolazak njegova kraljevstva?

Mogu li moliti "budi volja tvoja", ako se ne nastojim sjedinjavati s Božjim namjerama?

Mogu li moliti "kruh naš svagdanji daj nam danas", ako nisam uvjeren da sve što održava moj život dolazi od Božje ruke i ako se ne brinem za gladnoga brata?

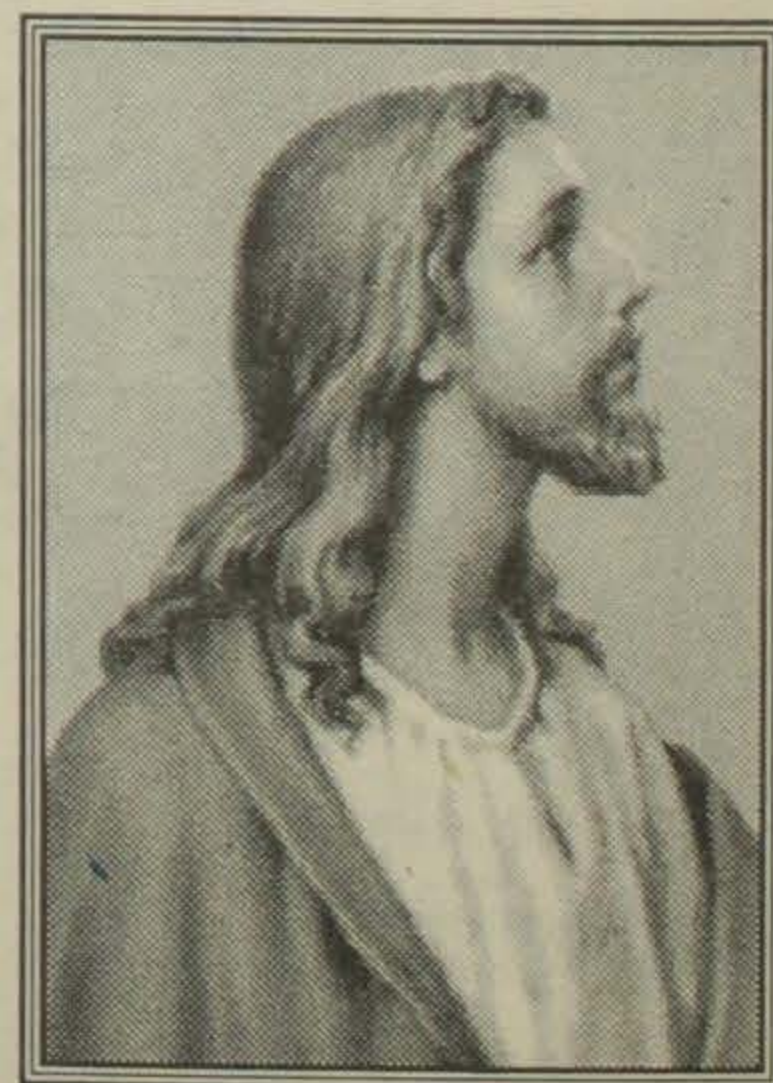
Mogu li reći "otпусти nam duge naše", ako u sebi svjesno zadržavam mrzovolju prema onome koji mi se zamjerio, ako nemam volje od svega srca oprostiti?

Mogu li moliti "ne uvedi nas u napast", ako brižno ne izbjegavamo svaku grešnu prigodu?

Mogu li moliti "oslobodi nas od zla", ako se nisam svim silama borio protiv svakog zla koje otuđuje moju braću?

Mogu li moliti "amen", ako sam "Očenaš" molio bez uvjerenja, ako sam te uzvišene riječi izgovarao bez volje da se obratim?

Prema tal. prir.
o. Leonardo Kamerlato

Piše: Andrija Kopilović

32. nedjelja kroz godinu
09.11.1997.

1Kr 17,10-16
Heb 9,24-28
Mk 12,38-44

POBOŽNOST I VELIKODUŠNOST

Pred nama je jedna scena iz evanđelja koja nas ispunja divljenjem i nježnošću. Ljudi potaknuti iskrenom pobožnošću, a svjesni da uzdržavanje njihove svetinje iziskuje i njihovu materijalnu pomoć, daruju hramsku riznicu. Pred nama stupaju dvije kolone darovatelja: moćni i bogati, sigurni u vrijednost svoga dara i skromni i siromašni, ponizni zbog svoga malenoga dara. Prvi su sigurni da tim darom čine velika djela, a drugi su svjesni kako svojim siromaštvom ne mogu pomoći puno. A ipak se događa obrat. Bogati su toliko puni samopouzdanja da zaboravljaju na svoj odnos prema Bogu, oni su samodostatni i misle da su otkupljeni svojim darom. Plod takvih je oholost, a plod oholosti je propast. Ona druga skupina, na čijem čelu je siromašna udovica, poniznošću gradi most povjerenja prema Bogu a povjerenje rađa ljubavlju jer ljubavlju dariva sve što ima i što jest. Takav stav je izvor spasenja za nju, jer je to stav ljubavi a punina takve ljubavi je Bog. Tako se događa da Isus ponovno i jasno ukazuje na važnost sklada čovjekove nutrine s vanjskim djelima, a nositelj tog sklada isključivo je ljubav koju Bog procjenjuje.

33. nedjelja kroz godinu
16.11.1997.

Dn 12,1-3
Heb 10,11-14.18
Mk 13,24-32

DRUGI GOSPODINOV DOLAZAK

Ulazimo u završnicu crkvene godine. Stoga nikakvo čudo što u službi riječi svake godine razmišljamo o konačnim događajima povijesti i čovjeka. To je tema koja uvijek uznemiruje ali jednako tako i raduje. Ona ponekad rađa i tjeskobom jer razmišljamo o potpunom svršetku nečega što prolazi i početku nečeg posve novog što dolazi, ali dok se to ne zbude i mi vjernici smo koji puta tjeskobni. Ono što iz pologa vjere treba hraniti našu dušu jest činjenica da je Kristov drugi dolazak SPASENJSKI. On dolazi spasiti i proslaviti svoje djelo i svoje udove. Istina, taj dolazak je i sud, ali osuda samo za tvrdokorne i neprijateljski raspoložene prema svakoj istini koja je upisana u srce Božjom rukom. Taj dolazak je uvijek jednako dalek i jednako bliz, jer nam je život zapravo priprema za taj dolazak. Stoga svaka generacija ljudi i svaki pojedinac u sebi nosi kozmičku povijest nastanka i prelaska u novi Božji svijet. Prvi korak se događa u ovom prostoru i vremenu. I zato je vrlo važno kakvo je to koraćanje ovim vremenom da bi iskorak mogao biti u času kad to Bog hoće i u vremenu koje je on odredio. Jedno je sigurno: vrijeme je sad i vrijeme je ovdje jer nama nije dano neko drugo vrijeme kojim bi raspolagali za iščekivanje novog vremena. Ono je sad.

SVETKOVINA KRISTA, KRALJA SVEGA STVORENJA
23.11.1997.

Dn 7,13-14
Otk 1,5-8
Iv 18,33b-37

DOŠAO SAM NA SVIJET DA SVJEDOČIM ZA ISTINU

Isus je svojom božansko-ljudskom naravi gospodar svega stvorenoga. Njegovo poslanje je volja Očeva, cilj poslanja je spasenje čovjeka. Okosnica spasenja je božanska istina koja čovjeka oslobađa, preobražava i uvodi u novi svijet ne samo spoznaje nego i u svijet događanja. Spašen čovjek drugačije misli, drugačije govori i drugačije radi. Objavitelj punine istine jest Krist. Stoga je njegova nauka prosvjetljenje čovjeka na putu spasenja. To spasenje - milost Božja, nakon spoznate istine, u nama čini prisutnost Isusa Krista ne više riječima nego djelima i tako ulazimo u dimenziju njegova Kraljevstva koje nije od ovoga svijeta. Njegovo Kraljevstvo je u ovom svijetu ali okuplja one koji žive po istini. Stoga je njegovo Kraljevstvo ostvareno Božje djelo već u ovome svijetu, ali uvodi i u drugi svijet koji traje vječno. Tako je Kristovo Kraljevstvo zajednica vjere, ljubavi i istine, punine života na ovom putovanju i napose punina u vječnosti. Takvo razmišljanje i takvo ponašanje izaziva podzrivost, nerazumijevanje pa i prezir kod onih koji odbacuju Krista. Krista je to koštalo žrtve na križu. I nas istina košta jasnoga opredjeljenja i unatoč patnje koju moramo podnijeti za Isusa. Ako smo u Kraljevstvu, onda svjedočimo za istinu i tko je od istine prihvatit će svjedočanstvo, to znači danas opredijeliti se za Krista Kralja.

SPOMEN SVIH VJERNIH MRTVIH ILI DUŠNI DAN - 02.11.1997.

Kršćani ispovijedaju uskrsnuće Isusa Krista i njegovu trajnu proslavu kod Oca. Po Kristu će i mrtvi uskrsnuti. U njemu će život zadobiti svi koji vjeruju. To nam ovako razlaže Sveti Pavao u svom prvom pismu Korinćanima (15,20-28): "Krist je uskrsnuo od mrtvih. Budući da je po čovjeku došla smrt, po Čovjeku dolazi i uskrsnuće mrtvih. Kao što u Adamu svi umiru, tako će u Kristu svi oživjeti. Svaki u svom redu: prvenac Krist, potom u vrijeme njegova dolaska Kristovi pripadnici. Zatim će doći svršetak kada preda kraljevstvo Bogu i Ocu. Da, on mora kraljevati dok ne položi svoje neprijatelje pod svoje noge. Neprijatelj koji će posljednji biti uništen je smrt, jer sve je podložio pod njegove noge. Kad mu bude sve podloženo, tada će se i sam Sin podložiti onome koji je njemu sve podložio da bude Bog sve u svemu". Živeći tu nadu, Crkva je uvijek molila za pokojnu braću da ih Bog primi k sebi. Kršćani se ne trebaju bojati smrti jer su je već nadvladali snagom Krista koji ih je uveo u kraljevstvo života. Među brojnim odlomcima Biblije koji se mogu uzeti u bogoslužju za mrtve, svećenik će upotrijebiti najprikladnije za homiliju, a mi se priključimo njegovu izboru puni nade, poštovanja i molitve za pokojne. (Preuzeto iz *Misala za narod ABC*)

I. nedjelja došašća
30.11.1997.

Jr 33,14-16
1Sol 3,12-14
Lk 21,25-28.34-36

PRIPRAVIMO SE DA PRIHVATIMO KRISTA

Ulazimo u novu Crkvenu godinu. Crkva nam otvara evanđelje što ga je zapisao sv. Luka. Tokom ove liturgijske godine ćemo zajednički veliki dio njegovog evanđelja čitati i tumačiti. Živimo u vremenu koje ne odgovara ritmu ljudske naravi. Užurbani smo, preopterećeni, u trci smo za zaradom, zabrinuti za sitnice, a sve stoga što živimo civilizaciju potrošnje. No, i ovo vrijeme i ovaj mentalitet Bog želi pohoditi i ispuniti smislom. Stoga je liturgija vrijeme kada obuzdavamo svoju trku, užurbanost i zabrinutost da bismo otkrili znakove po kojima prepoznamo Krista i otkrivamo njegov dolazak. Znakovi vremena i zahtjevi ljudi oko nas su dobre tračnice da se uputimo u susret Kristu. Doduše, evanđelje govori o konačnom susretu, ali istim tračnicama se dolazi i u svakodnevni susret. Valja mu prepustiti svoje brige i rasteretiti svoje srce. Tako ćemo lakše moći voditi brigu o higijeni svoje duše. Došašće je vrijeme čišćenja srca u budnosti i molitvi da odolimo napastima i svemu onome što nas može zarobiti a ne može ispuniti. Treba biti hrabar i sabran te odlučno poći naprijed.

DUBOKI KORIJENI KATOLIČKE CRKVE U SUBOTICI

U Subotici je od 13. do 15. listopada svečano proslavljena 200. obljetnica završetka gradnje katedrale i 500. obljetnica župe, tj. prvog pisanog spomena župe

POGLED U PROŠLOST

Znanstveni skup

Slavlje je započelo znanstvenim skupom 13. listopada, u ponedjeljak navečer u 18 sati, koji je održan u prostorijama Katoličkog kruga. Održana su četiri vrsna i stručna predavanja. Najprije je prof. arheologije **László Szekeres** održao predavanje pod naslovom "Crkve pod zemljom i pijeskom" (Što je arheologija otkrila o subotičkim srednjovjekovnim crkvama). Njegovo predavanje, potkrijepljeno dijapozitivima iskopina starih crkava, izazvalo je posebnu pozornost. Predavač je naglasio da je na području Bačke registrirano 150 lokaliteta crkava koje datiraju iz 11. i 12. stoljeća. To svjedoči o dugoj crkvenoj tradiciji ovog područja. Nažalost, mnogi lokaliteti su samo registrirani, ali su uništeni od strane onih kojima ne godi istina o dugoj katoličkoj tradiciji ovih krajeva. Mnogi lokaliteti su propali zbog trošnog materijala, a samo nekoliko je zaštićeno.

Katedralni župnik **Stjepan Beretić** govorio je o svim poznatim župnicima i upraviteljima župe i kapelanima. O prvom poznatom župniku zna se samo da se zvao Luka i spominje se u jednom dokumentu iz 1497. Subotičkom župom dugo su upravljali franjevci iz Segedinske provincije među kojima je bilo Hrvata, Slovaka, Mađara. Prvi poznati upravitelj subotičke župe bio je **o. Jerko Guganović** (1693). Do 1773. godine bilo je ukupno 25 upravitelja župe koji su bili franjevci. Tada su upravu župe preuzeli biskupijski svećenici. Prvi župnik bio je **dr. Stipan Ranić** (1773-1793. godine). Ukupno je bilo do danas 24 župnika, odnosno upravitelja župe, među poznatijima su svakako **Pavao Sučić Pačirski**, kasniji đakovački biskup, **Matija Mamužić**, te **mons. Lajčo Budanović** i **mons. Matija Zvekanović** koji su kao biskupi ujedno bili i župnici katedralne župe.

Prof. Olga Šram, direktorica "Likovnog susreta" govorila je o umjetničkoj vrijednosti subotičke katedrale čija je gradnja trajala od 1773. do 1797. Ona je u svom predavanju istakla da ova barokna katedrala ima zapaženo mjesto među spomenicima kulture na području sadašnje Jugoslavije.

Andrija Kopilović, prorektor Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije govorio je na temu: "Župa - živa Crkva".

On je prikazao razvoj kršćanske zajednice do nastanka župe. Zatim je kratko govorio o pojmu župe u srednjem vijeku i na temelju saborskih dokumenata i Kodeksa crkvenoga prava oslikao suvremenu župu te govorio o župi budućnosti koja bi trebala biti zajednica decentralizirana, suradnička, dijaloška, ekumenska, otvorena znakovima vremena, zajednica koja poštuje i cijeni stare tradicije, zajednica koja se ne da iskompromitirati jer su njezine vrednote vječne a ne vremenite. Na čelu ovakve župe mora biti "novi župnik" koji mora biti sposoban odgovoriti ovakvom pogledu na župsku zajednicu. U tom smislu je osobito naglasio da "novi župnik" mora biti spreman i mora znati uključiti u pastoral što više laika koji će mu biti suradnici u ostvarivanju gore zamišljenog pastoralna.

Sva predavanja su bila vrlo zanimljiva i iscrpna, pa su svi predavači morali, radi ograničenog vremena, skraćivati ih. Stoga su mnogi sudionici ovog znanstvenog skupa poželjeli čuti ih ponovno u cijelosti. Organizatori su obećali da će bar neka predavanja biti ponovljena.

Predavanja je pratila mnogobrojna publika

200 GODINA SUBOTIČKE KATEDRALE

Veličanstvena euharistija

U utorak navečer u 18 sati u katedrali-bazilici, na obljetnicu posvete, svečano je proslavljena 200. obljetnica njezinog postojanja. Naime, točno prije 200 godina, 13. i 14. listopada 1797. godine bila je u novosagrađenoj katedrali prva krizma, a 15. listopada 1797. godine bilo je prvo proštenje. Ovu značajnu obljetnicu župljani ove župe, Subotička biskupija i grad Subotica proslavili su svečanom biskupskom sv. misom koju je predvodio apostolski nuncij u SRJ mons. Santos Abril y Castello u zajedništvu s biskupom ordinarijem mons. Ivanom Péntzesom, te svećenicima grada i okolice. Na misi su bili nazočni i predstavnici Srpske pravoslavne crkve, Reformirane kršćanske crkve, Evangeličke crkve i Židovske općine. Na ovoj sv. misi pjevao je subotički kamerni zbor "Pro musica" pod ravnanjem mr. Gabriele Égető. Zbor je uz pratnju simfonijskog orkestra subotičke "Muzičke škole", pod ravnanjem Elvire Huszár, pjevao Mozartovu "Krunidbenu misu". Ovu sv. misu izravno je prenosila i radio Subotica.

Na početku sv. mise Nuncija, nazočne svećenike, redovnike i redovnice, predstavnike gradske samouprave i predstavnike veleposlanstva R. Hrvatske pozdravio je biskup Péntzes.

Slavlje naše vjere

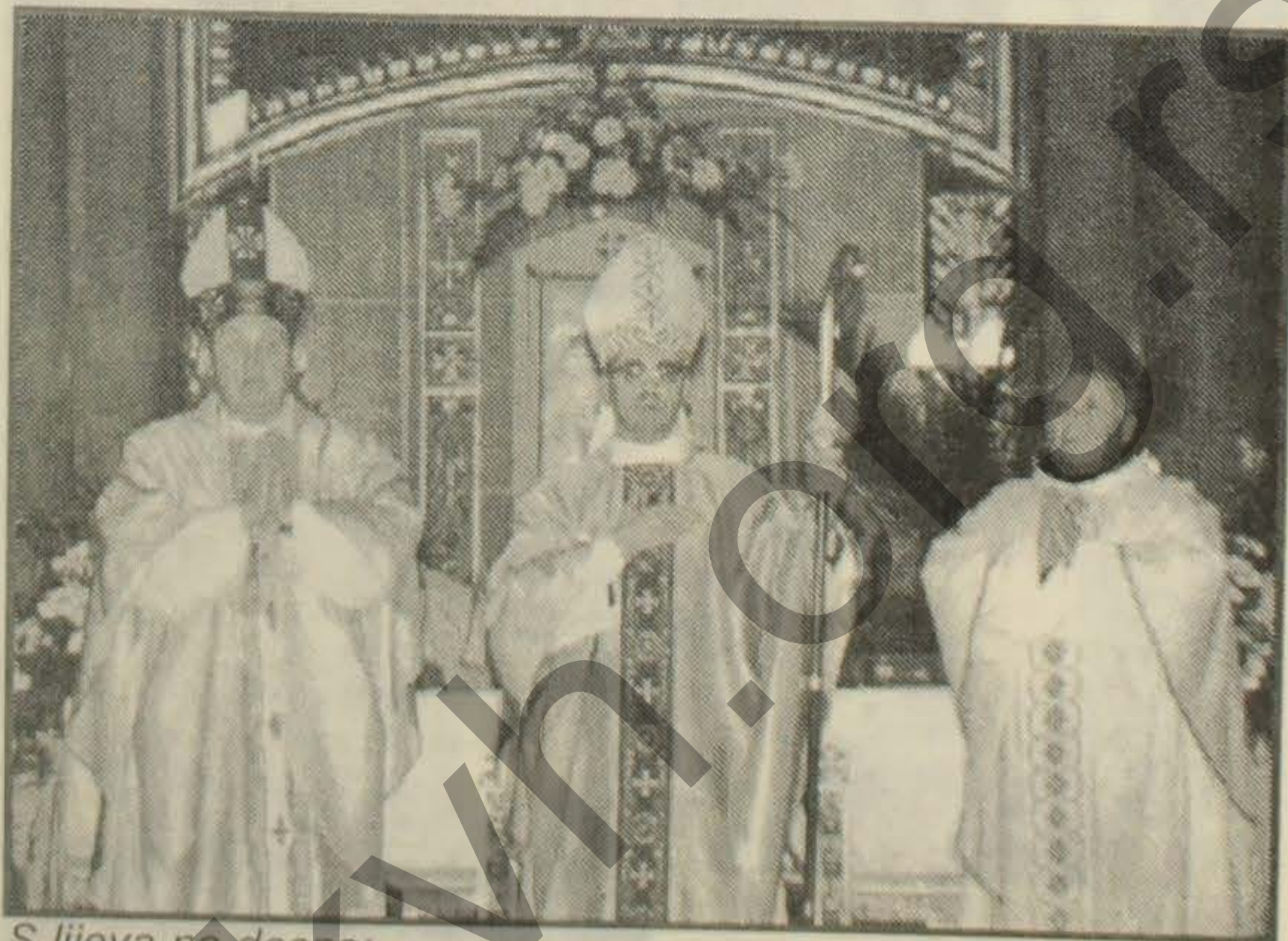
U prigodnoj homiliji nuncij je rekao: "Ovo slavlje nije samo sjećanje na jedan značajan događaj. Nismo ovdje samo da slušamo lijepu glazbu i lijepo pjevanje. Večeras smo se okupili u ovoj crkvi na slavlje naše vjere". Podsjećajući prisutne na neke značajne datume povijesti ove mjesne Crkve, nuncij je naglasio da je ova katedrala kroz protekla dva stoljeća služila prenošenju vjere i "to je bila njezina najznačajnija misija." "Svaka katedrala", nastavio je nuncij, "značajna je i po tome što se u njoj nalazi biskupska stolica. U njoj je biskup kao središte mjesne Crkve. Ovim spomenom prisjećamo se svih vaših predaka koji su kroz 200 godina puno toga i pretrpjeli da bi nam ostavili ovu prelijepu katedralu u ovome gradu. I ne samo da imamo prelijepu katedralu, nego je ona središte Subotičke biskupije koja je najveća kršćanska katolička zajednica u cijeloj sadašnjoj Jugoslaviji. I iz toga razloga uvijek tako rado dolazim k vama. U ovoj biskupiji još uvijek djeluje puno svećenika, časnih sestara i ima puno vjernika... Ovo slavlje nas podsjeća da smo dio jednog velikog lanca i da su prije nas mnogi učinili da se vjera prenosi s koljena na koljeno i da smo

i mi sami dužni učiniti sve kako se taj lanac ne bi prekinuo za nove generacije." U nastavku svoje propovijedi nuncij je istaknuo kako na ovim prostorima stoljećima žive različiti narodi i različite kršćanske zajednice, te je dodao: "Stoga ova zajednica ima veliku obvezu da ostvaruje duh zajedništva koji ljude povezuje i koji ih čini kršćanima." Katolička crkva, po učenju II. vatikanskog koncila, jest "Crkva sveta" i "Crkva grešnika". Nuncij je naglasio:

"Mi smo pozvani, unatoč svim svojim slabostima, ponuditi bogatstvo svoje osobe, svoje molitve, svoga zauzimanja jedni prema drugima i prema Crkvi. Ova Crkva ima svoj ugaoni kamen koji je Krist Gospodin. Ova Crkva ima svog vidljivog vođu koji je Petrov nasljednik - sv. otac u Rimu. I ovu Crkvu na njezinom životnom putu pomaže Blažena Djevica Marija i mnogi sveci koji su joj uvijek uzor i ideal. Vi, dragi vjernici, koji ste okupljeni ove večeri u ovoj katedrali, građani ste grada koji se jedno vrijeme zvao "SVETA MARIJA" (Szent Mária). Ta činjenica dovoljan je motiv da kao vjernici pokazujete svoju veliku ljubav prema Blaženoj Djevici Mariji, Majci Krista Gospodina i prema Crkvi, Majci svih nas. Marija, Majka Kristova, koja je bila najbolja vjernica, neka i svima nama bude uzor kako živjeti svoju vjeru prihvaćajući onaj plan kojega Gospodin ima s nama."

Svaki kršćanin - misionar

Nuncij je u svojoj propovijedi istaknuo i sljedeće: "Svaki od vas, snagom svog krštenja, pozvan je biti misionar, misionar u naviještanju svoje vjere, u obrani i svjedočenju svoje vjere. Misionar nije samo onaj koji ide naviještati vjeru u druge zemlje, nego ponajprije onaj koji prihvaća, živi i drugima daje svoju vjeru. Tako živjeti vjeru doista znači biti autentičan Kristov učenik u vremenu i društvu u kojem živimo."

S lijeva na desno:
biskup Péntzes, nuncij Santos A. i o. Matić - gvardijan

Mr. Ante Rudinski - crtež katedrale

Svoju propovijed nuncij je završio mislima pjesnika Ch. Peggya: "Stoljeća življenja stvorila su povijest, a stoljeća vjere stvorila su dvije crkve. Jedna vjera rađa se i gradi u ljudima, tom vjerom grade se crkve kao što je i ova vaša katedrala; druga je vjera koja živi od ove crkve, u kojoj se ljudi susreću s Bogom i s braćom ljudima. Dragi vjernici! Imate prelijepu katedralu. A ja vas pozivam da vi u svome životu sami budete jedna lijepa Crkva, jedna lijepa katedrala u zajedništvu sa svim Crkvama cijeloga svijeta. Želim da budete živa Crkva, Crkva koja će sada i u budućnosti biti jedna lijepa Crkva, jedna lijepa zajednica koja će Boga slaviti, očitovati ljubav prema bližnjemu; Crkva koja će svjedočiti Božju ljubav prema današnjem svijetu. Amen."

Izmijenjene zdravice gradonačelnika i nuncija

Kod večere u velikoj sjemenišnoj blagovaonici nuncija je pozdravio gradonačelnik Subotice Kasza József. On se nunciju zahvalio na toplim riječima koje je izgovorio u "najljepšoj katedrali na svijetu" i što je sudjelovao u proslavi tako značajnih jubileja našega grada. Gradonačelnik mu je tom prigodom uručio i darove koji će ga sjećati na ovaj događaj. Odgovarajući na gradonačelnikov pozdrav, nuncij mu je zahvalio na darovima, a osobito na njegovoj prijateljskoj suradnji s biskupom i svećenicima u ostvarivanju suživota u gradu.

500 GODINA ŽUPE

U srijedu navečer u 18 sati, u prepunoj crkvi, svečanom Euharistijom proslavljena je svetkovina **sv. Terezije Avilske - zaštitnice grada Subotice i subotičke katedrale-bazilike**. Sv. misu je također predvodio apostolski nuncij Santos Abril u zajedništvu s domaćim biskupom Péntzesom, zrenjanin-skim biskupom Lászlóm Huzsvárom, s arhiprezbiterima i dekanima Subotičke biskupije, te župnicima grada i okolice. I na ovoj misi bili su nazočni predstavnici drugih kršćanskih zajednica iz Subotice kao i predstavnici Židovske općine. Na sv. misi su pjevali **katedralni zborovi "Albe Vidaković"** pod

Katedralni župnik Stjepan Beretić i nuncij Santos Abril

ravnanjem s. Mirjam Pandžić i "Sveta Terezija" pod ravnanjem **mons. Josipa Mioča**. Bila je to ujedno i proslava 500. obljetnice župe. Naime, u jednom dokumentu 1497. godine spominje se prvi puta subotički župnik Luka.

Na ovoj sv. misi bili su nazočni i veleposlanik R. Hrvatske **dr. Zvonimir Marković s pratnjom**, veleposlanik R. Mađarske kao i predstavnici gradske vlasti na čelu s dopredsjednikom grada **Mirkom Bajićem**.

Prigodnu propovijed na hrvatskom jeziku održao je katedralni župnik **Stjepan Beretić**. On je među ostalim rekao:

Pet stotina godina raduje se Otac kćerima i sinovima ovoga grada

"... Iskrene, svete i plamene pjesme nebeske radosti govore nam: pet stotina godina raduje se Otac kćerima i sinovima ovoga grada! Tko da vodom krštenja preporođene prebroji? Tko da pečatom dara Duha Svetoga opečaćene upamti i popiše? 500 godina raste i cvjeta Crkva Katolička u gradu na razmeđu crnice i pijeska. 'Ravnica miriše blagim jesenskim vjetrom, duge su njive opet uzorane. Sjeme zlatnog žita pada ko tiha proljetna kiša u brazde mekane i crne, u brazde obasjane'. Gdje je večeras župnik subotički Luka? Gdje je, da vidi, pa da se raduje? Gdje je da vidi kakva je Crkva iznikla između njegovih raspršenih župljana? Gdje je da vidi, tvrdu vjeru bačkih starosjedilaca i pridošlica hrvatskoga jezika? Da vidi, kako su monolitne i snažne naše dvojezične župe! Pred Turcima je izgledalo da je Crkva iskorijenjena. Iza porušenih crkvi i spaljenih sela ostalo je sjeme katoličko. Ostalo je sjeme kršćansko. I te raspršene katolike, malobrojne Hrvate i Mađare obilazili su s juga i zapada franjevci Bosne Srebrene, a ovdje u našem kraju segedinski franjevci.

Bartol Kašić i 170 isusovaca u Bačkoj

U 17. stoljeću krstarilo je bačkom zemljom 170 isusovaca a među njima i veliki hrvatski isusovac **Bartol Kašić**! Beogradski je biskup u obližnju ludošku župu za župnika postavio **fra Tomu Vojnića**. Među prvima koji se o ovdašnjim Hrvatima starao je i dobri otac **Jeronim Guganović**. **Fra Bartul Benjović** piše već 1687. Maticu krštenih. Nije li u oca Guganovića u imenu dragi spomen na zaštitnika hrvatske Dalmacije - sv. Jeronima. Ne podsjeća li nas ime fra Bartula na isusovca Kašića? Bačka je ne samo od turskih vremena nego oduvijek zemlja u kojoj zajedno žive vjere i jezici. Niti bi bosanski franjevci niti hrvatski isusovci obilazili Bačkom da ovdje nije bilo ljudi njihovoga jezika, niti bi segedinski franjevci čak do Sente odlazili da ovdje niti jednog Mađara nije bilo. Gdje su vrli segedinski franjevci, Mađari i Slovaci, koji su nama Subotičanima služili onda kad smo pod zemljom i u močvari živjeli, kad kuće ni crkve imali nismo? Kad su naši stari "svoj goli život na kocku stavljali, kad su hrabрили bogobojazne Dalmatince da ne klonu pouzdanjem u Božju providnost. I uzalud su Turci obećavali 'kule i gradove', nije Hrvat svoje vjere ostavio. Nije prelazio na islam!" Tvrdu vjeru su u svojoj duši nosili bački starosjedoci, ali i oni s hercegovačkog krša i bosanskih planina i oni s jedne i druge strane Velebita. A što su imali - to su ujaci utvrdili. To su bila vremena svijetla. Vremena kad su franjevci od živoga kamenja - od svojih Dalmatinaca (tako su nas zvali) kao od živoga kamena Crkvu Katoličku podizali. Okupljali nas u malenoj dvorani tvrđave subotičke oko kipa Gospinog. Okupljali su veliku i živu Crkvu u tijesnoj dvorani. Brže im je rasla Crkva živa - nego ona opekoma zidana. Podigoše franjevci s pukom subotičkim crkvu svetoga Mihovila.

Različiti i vrli župnici crkvu gradili, kršćanstvo učvršćivali

Segedinskim i subotičkim franjevcima spomenike podigoše ovdašnji kapelan **Tormásy** ali i veliki građanin Subotice **István Iványi**. A tko je veći spomenik franjevcu od Hrvata podigao? Njemu je franjevac **UJAK** rođeni. Tko voli franjevca kao mađarski katolici kojima je zauvijek **PRIJATELJ - BARÁT** ostao? Lijepo djelo izgradnje Crkve znali su prihvatiti i kruti župnik **dr. Stipan Ranić** i ovdje rođeni, plemenit i pravi pastir **Pavao Sučić Pačirski**, i nezaboravni veseljak i prijatelj pjesme **Béla Czorda**. U plejadi velikih župnika ove župe, tko dosta da pohvali našega **Matiju Mamužića**. On je ovoj katedrali podario ovu ljepotu, sjaj i bogatstvo. On je župnik koji je jednako služio Crkvi živoj - Isusovim siromasima i ovoj crkvi zidanoj! Kako da večeras ne spomenemo naše župnike **Budanovaća** i **Zvekanovića**: Prvi je zasnovao mnoge župe, a drugi ih osamostalio. I jedan su i drugi sjemenište podigli i jedan su i drugi počimali ispočetka. Tko da izrekne dostatnu hvalu za našega župnika **Zvekanovića** što nam je ovako uljepšao i obnovio katedralu našu! A da se ne spomenemo divnoga svećenika Isusovoga i poniznog frenjevačkog trećoreca Apostolskog Protonotara **Franje Vujkovića**! Svi su naši župnici gradili naše prijateljstvo i našu vjeru. Svi su oni imali dvojezičnu župu. I svatko je htio nepodijeljena srca služiti Isusovoj Crkvi.

Oltarna slika u katedrali - najveći grb grada Subotice

Samo oni oštija oka poznaju tekst naše zaštitnice Svete Terezije, tekst koji nam na svome štitu pruža anđeo iznad oltarne slike. Domine, aut pati aut mori. Tako je govorila i tako živjela žena koja je osvojila vrhunce španjolske književnosti. Gospodine, ili trpjeti ili umrijeti. Iskusila je Terezija i patnju i smrt. Dragi Subotičani! Večeras ne mogu, a da vas sve ne pozovem! Promotrite ovu svečanu oltarnu sliku. Promotrite što je gradska vlada darovala ovoj crkvi na današnji dan 1804.

Unutrašnjost katedrale - bazilike sv. Terezije

godine! Oltar! I, evo vam najvećega gradskog grba! Ima li igdje na svijetu ovako veliki grb? Na velikoj slici **Josefa Schöffta** prepoznajete gornje polje subotičkog grba: naša zaštitnica s likom Bogorodice! Pogledajte ženu radnicu. Nema vremena ni sjesti. Pogledajte ženu ljubavljicu ranjenu. Pogledajte ženu pred raspelom i pred knjigama! Njezina je duhovnost duhovnost žene koja studira. Njezina je energičnost i uspješnost nebeski dar. Ništa ne nedostaje našem velikom grbu. Niti lav! Eno ga u svetohraništu: Lav iz plemena Judina!

Mi se danas ne radujemo niti jednoj isključivosti. Dobro znamo da svaki dobar grad mora biti otvoren svakom dobro namjernom čovjeku. Pod ovim su grbom subotički katolici Hrvati i Mađari, Nijemci i Slovaci radili i stvarali zajedno s pravoslavnim Srbima, zajedno s reformatskim i evangeličkim kršćanima. Pod ovim su grbom na kraju, i naši sugrađani Židovi radom svojih ruku doprinijeli snazi i napretku grada Subotice. Samo kršćani i Židovi? A koliki su muslimani i ateisti služili ljubavi i napretku. Ovaj grad i ovu župu su stoljećima zajedno gradili ljudi različitih jezika i različitih vjera, ali i ljudi koji u Boga ne vjeruju. Mi znademo da su gradski statuti Subotice bili ekskluzivistički, već 1743. godine. Ni oni iz 1779. nisu puno bolji. Mi ih nismo zaboravili. Bio je to čudan stil nekog prošlog vremena. Rekao bih, uvjeren, da su svi dobro namjerni katolici sa mnom suglasni: Doživjeli smo i znamo: nije dobro zatvoriti vrata grada ljudima druge vjere, druge narodnosti. I zato što to znamo, što znamo da to nije dobro, zato se večeras radujemo svakom čovjeku koji je s nama. Svakom kršćaninu, svakom Židovu, svakom čovjeku.

Ne želimo etnički čisti grad

Zato ne želimo "etnički čisti grad". Ne želimo ni grad bezgrešnih ljudi. Želimo grad po mjeri čovjeka. U pravu je novinar Subotičkih novina kad piše: pola milenija župe i 200 godina katedrale - jubileji važni za Rimokatoličku crkvu ali i za grad Suboticu. Radujemo se ovim jubilejima zato što smo sinovi Crkve koja iskreno želi zajedništvo sa svim ljudima. Radujemo se što mi katolici ovoga grada imamo dokumenat II. vatikanskog sabora koji govori: Radost i nada, žalost i tjeskoba ljudi našeg vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe jesu radost i nada, žalost i tjeskoba također Kristovih učenika, te nema ničeg uistinu ljudskoga a da ne bi našlo odjeka u njihovu srcu" (GS 1). To danas vrijedi za svakoga katolika našega grada: Gaudium et spes, luctus et angor hominum huius temporis... gaudium sunt et spes luctus et angor etiam Christi discipulorum!" Radost i nada, žalost i tjeskoba svih naših sugrađana su radost i nada, žalost i tjeskoba svakoga katolika.

Za Crkvu s Petrom

Pro Ecclesia cum Petro! Za Crkvu s Petrom! To je geslo našega gosta, Papinskoga Nuncija! Kad našom katedralom zaori Papina pjesma poželimo si život poput Terezijinog: da u predvečerje svoga života mognemo reći zajedno s njome: ZAHVALJUJEM TI, GOSPODINE, ŠTO UMIREM KAO KĆI CRKVE! AMEN."

"Blago narodu vičnu svetom klicanju. On hodi u sjaju lica tvojega, Gospodine"

Ovim riječima psalma 88. započeo je prigodnu homiliju na mađarskom jeziku **biskup Huzsvár László**. On je, navodeći neke povijesne činjenice, naglasio: "Možemo biti sigurni da su već sredinom 12. stoljeća na ovom mjestu vjernici slavili presveto tijelo i krv Isusa Krista. Večeras vjernici Subotice, bogati tako dugom tradicijom, slave presvetu Euharistiju, sjećajući se svoje prošlosti, prihvaćajući sadašnjost i nadajući se boljoj budućnosti."

Četiristo tisuća misa dnevno

U nastavku svoje propovijedi biskup Huzsvár je u kratkim crtama prošao povijest čovječanstva od pračovjeka do naših dana. Naglasio je da pračovjek nije poznao atomsku fiziku, ali je poznao Boga. "... u dubini svoga bića spoznao je da je grijeh najveće zlo na svijetu... Daleko bolje od današnjih ljudi shvatio je da mir i radost u srcu ovise o ljubavi prema Bogu. Osjetio je da ne posjeduje blago koje bi bilo dostojno Boga. Slutio je da je potrebna žrtva, ali dostojne žrtve nije imao. Znao je da mu je potre-

Biskup Huzsvár László propovijeda u katedrali

bno oprostjenje, ali nije bilo dostojnog Oprostitelja... No, Bog se pobrinuo i za žrtvu i za Oprostitelja." Ono za što je prorok Izaija molio, ostvarilo se u Kristu Gospodinu, Jaganjcu Božjem, Jaganjcu bez "ljage i mane", po njegovoj žrtvi na križu. Ta Kristova žrtva jednom prikazana "ponavlja se i na ovoj svečanoj misi u Subotici. Dnevno se oko 400.000 misnih žrtava prikazuje u svijetu. Svakog dana, s izlaskom sunca počinju se služiti mise po čitavom svijetu, od Istoka do Zapada. Pred očima milijuna ljudi prikazuje se tijelo Isusa Krista pod prilikama kruha i vina. Crkva nas potiče da tu istinu objavljujemo svijetu pjesmom: "Svet, svet, svet, Gospodin Bog Sabaoť". Stoga je za nas najveća čast uključiti se u to slavlje. Tako je mislio i svećenik Luka u Subotici 1497. i prije njega 14 stoljeća unatrag sve do dana današnjega, jedna, sveta, katolička i apostolska Crkva. Mi ovdje slavimo istu tu Euharistiju..."

U nastavku svoje propovijedi biskup Huzsvár je govorio o žrtvi navješćivanja vjere. Istaknuo je kako je naša Crkva utemeljena na krvi brojnih mučenika. Također je podsjetio što je Crkva učinila na području prosvjete i kulture i koliko se zauzimala za opće dobro čovječanstva. Ukazao je i na uzore mnogih svetaca koji svjedoče da se čovjek "kroz molitvu približuje Bogu, da bi se ostvarilo čudo ljubavi u svijetu".

Na kraju svoje propovijedi biskup je govorio o katedrali kao velikoj "dobročiniteljici": "O 200 godina staroj bazilici mogao bih govoriti mnogo. Pod lukovima ove katedrale tisuće i tisuće ljudi našlo je Kristov dom. U njemu i po njemu se posvećuju, nalaze sreću, tješe se u boli, jačaju u vjeri i učvršćuju u nadi.

Svećenik Luka o kojem ne znamo mnogo, potaknuo me je da večeras navedem jedan stih pjesnika Sik Sándora iz njegove pjesme: "Oda Crkvi":

*O, neiscrpive svete rane!
O, krvavo tijelo,
Tajnovito i božansko,
koje prožimaš prostor i vrijeme.
Krvarit ćeš do kraja svijeta
I sve ćeš privući k sebi...*

Draga braćo i sestre! Govoreći o životu Crkve prije svega, govorio sam o požrtvovnom i uzornom životu svećenika i redovnika. Ali u životu Crkve blistaju uzori i kršćanskih otaca i majki obitelji. Neka Bog blagoslovi uspomenu na roditelje koji su župnika Luku darovali Crkvi i nek blagoslovi sve roditelje koji svoju djecu danas daruju Crkvi. Amen.

Prikazni darovi

U prikaznom ophodu uz darove za Euharistiju članovi Pastoralnog vijeća župe sv. Terezije predali su nunciju njegov grb koji je od slame izradila Vera Bašić Palković.

Članovi Pastoralnog vijeća katedralne župe s nuncijevim grbom izrađenim od slame

Budite živa i svjedočka Crkva

Na koncu sv. mise katedralni župnik Stjepan Beretić zahvalio je nunciju, biskupima, svećenicima i svima nazočnima što su sudjelovali u ovom trodnevnom slavlju, a nuncij je još jednom izrazio svoju radost zbog sudjelovanja u ovim slavljinama u gradu "u kojem u zajedništvu žive Hrvati, Mađari i drugi koji žive u ovom gradu, kao i Srbi koji su prisutni u svećenicima SPC. Želim naglasiti da je ovom društvu doista potrebno autentičnog svjedočanstva toga zajedništva u vjeri i zajedništva istinskog i iskrenog ljudskog življenja. Katolička ste zajednica najbrojnija u ovoj zemlji, budite zajednica svakim danom sve življa, sve aktivnija, sve vjernija i svjedočka."

Jubileji izazvali pozornost u javnosti

Ova slavlja u Subotici okupila su veliki broj vjernika koji su slavili i zahvaljivali Bogu, ali su izazvala i veliku pozornost u gradu i dan im je veliki publicitet u sredstvima javnog priopćavanja, o čemu napose svjedoči izravni prijenos sv. mise iz katedrale na radio Subotici.

Apostolski nuncij je za svog boravka u Subotici posjetio i nekoliko župa u gradu i okolici. Tom prigodom posjetio je i Uredništvo Zvonika u pratnji biskupa Pénzesa gdje mu je glavni urednik ovog lista predao uvezane primjerke Zvonika. Listajući Zvonik nuncij je u jednom trenutku rekao, očito zadovoljan koncepcijom lista, kako treba učiniti sve da on postane list svih katolika u SRJ.

/Zv/

Biskup i nuncij razgledaju uvezane primjerke "ZVONIKA"

14. studenog

Sveti Nikola Tavelić

(* oko 1340. + 14. 11. 1391)

* prvi Hrvat proglašen svetim * franjevac s franjevačkih izvora * misionar u Bosni * željan mučeništva *
 * svjedok Isusov * umro na grobu Isusovu * svetac bez svoga groba *

Rijetko ime

Dok je u Somboru i uopće u bačkom Podunavlju među hrvatskim katolicima vrlo rijetko ime Nikola, u Subotici se, premda rijetko, ipak susreće to lijepo ime. Ipak, ljudi toga imena imaju za zaštitnika svetoga Nikolu biskupa, pa imendan slave 6. prosinca. Rijetki su oni koji imendan slave 14. studenoga. Ipak, postoji jedna župa u Somboru čiji je zaštitnik sveti Nikola Tavelić. A vjerojatno je somborska župna crkva Presvetoga Trojstva bila prva u Bačkoj koja se ponosila, a i danas se ponosi, kipom sv. Nikole koji je tamo bio podignut prije Drugog svjetskog rata. Slika svetoga Nikole se danas nalazi u mnogim našim župnim crkvama.

Raspjevana kanonizacija

21. lipnja 1970. godine doživio je sav hrvatski narod veliku radost. U osobi Šibenčanina Nikole Tavelića Hrvati su dobili svoga prvoga proglašenoga sveca. Među brojnim rimskim hodočasnicima, koji su se okupili na Nikolinu kanonizaciju, bili su i hodočasnici iz Subotičke biskupije predvođeni svojim biskupom Matišom Zvekanovićem. Na svečanosti u bazilici svetoga Petra okupilo se mnoštvo od 20.000 vjernika. Osim hodočasnika Hrvata u Rimu je bilo mnoštvo Slovenaca, Mađara i Albanaca. U moru hrvatske narodne nošnje osvanula je toga dana i nošnja bačkih šokačkih i bunjevačkih Hrvata. S pravom. Jedan od najzauzetijih promicatelja kanonizacije Nikole Tavelića bio je veliki muzikolog, skladatelj i pisac bačkih Hrvata - dr. Josip Andrić. Zanesen pjesmom i oduševljenjem hrvatskih hodočasnika blagopokojni papa Pavao VI. je rekao: "Nešto slično nisam doživio. Ovaj narod učinio mi je veliku radost!" Istoga dana pozvao je Pavao VI. sve hodočasnike na Trgu svetoga Petra u Rimu da se raduju s raspjevanim hodočasnicima iz Hrvatske: "Sudjelujte u radosti Crkve koja je danas proglasila svetim Nikolu Tavelića s njegova tri druga. On je jeruzalemski mučenik iz kraja XIV. stoljeća, rodnom iz Šibenika gdje je bio trajno štovan. Moramo biti radosni zbog radosti drugih, zbog radosti ovih hrvatskih hodočasnika koji su jučer razdraganom prisutnošću ispunili naše Dvorište svetoga Damaza, koji su danas velikim brojem i pjesmom ispunili baziliku svetoga Petra, potvrđujući na njegovu grobu u ime Nikole Tavelića i njegovih drugova ponos i ustrajnost vjerske tradicije cijeloga jednog naroda. Takva je, usred tolikih zbivanja, kršćanska povijest: bolna u mučenicima, slavna u dušama i naraštajima koji štuju njihovu uspomenu i slijede njihove primjere, slavna za Crkvu".

Mladi franjevac

Nikola Tavelić se rodio oko 1340. godine u gradu hrvatskoga kralja Krešimira - Šibeniku. Još za života svetoga Franje počeo se južnom Hrvatskom širiti franjevački red. Najprije je živio u Bribiru, a onda u Rivotortu kraj Asiza. Tako je živio upravo u onom samostanu gdje je Franjo počeo okupljati prvu braću. Od svoje najranije mladosti Nikola Tavelić je čeznuo za misijama. Vodila ga je žarka želja da propovijeda među muslimanima upravo u Isusovoj domovini - Izraelu. Njegovi su ga poglavari poslali u Bosnu. Valjalo je propovijedati bogumilima. Dvanaest godina je proveo u lijepoj Bosni uvjeravajući bogumile u istinitost Isusove Vesele vijesti.

Mučen u Jeruzalemu

U njegovoj duši je gorjela uvijek ista želja koja je gorjela i u duši svetoga Franje: mučeništvom proslaviti Boga. Godine 1391. se zaputio u Jeruzalem. Htio je propovijedati Evanđelje među muslimanima. I doista, 11. studenog iste godine pojavio se Nikola Tavelić s ocem Deodatom i Petrom, inače Francuzima, te s ocem Stjepanom, Talijanom, u Jeruzalemu. Propovijedali su. Njihovo muslimansko slušateljstvo ih je fizički napalo. Zlostavljali su ih. Kad ih je dao bičevati i okovati. Mučeni su glađu. Kad je 14. studenog u Jeruzalem došao emir iz Gaze, stigla ih je smrtna osuda. Budući da nisu htjeli povući svoga svjedočanstva niti se odreći svoga kršćanskog uvjerenja, pokušali ih spaliti, ali vatra im nije naudila. Konačno ih sasijeku mačevima, bace na lomaču i raznesu, da njihov pepeo kršćani ne bi možda sačuvali i štovali. Tako je sveti Nikola svoje svjedočanje zapečatio vlastitom krvlju kraj groba Isusova. Svetoga su Nikolu franjevci još u 14. stoljeću počeli štovati kao mučenika. Danas su već brojne crkve i kapele u svim krajevima gdje žive Hrvati posvećene svetome Nikoli. Raste Nikolina slava i u našem naraštaju.

U mjesecu studenom slave imendan:

1. Svetislav, 2. Dušica, 3. Silvija, 4. Karlo, Dragutin, 5. Emerik, Imro, Mirko, 8. Gracije, 9. Teodor, Bogdan, 10. Leon, Lav, 11. Martin, 12. Jozafat, 13. Stanislav, Stanko, Staniša, 14. Nikola, Zdenko, 15. Albert, Albe, 16. Margareta, Gertruda, 17. Elizabeta, 18. Karolina, 19. Matilda, 22. Cecilija, 23. Klement, 25. Katarina, Kata, 26. Leonard, 28. Jakov, 29. Iluminata, Svjetlana, 30. Andrija

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Život i djelovanje oca Gerarda u višenacionalnoj zajednici

1. Bačka je kroz stoljeća višenacionalna zajednica. U prvoj polovici našega stoljeća u toj i takvoj zajednici, u Somboru, živio je i djelovao o. Gerard Tomo Stantić. Od 1904. pa sve do 1956. on neumorno ispovijeda, propovijeda, posjećuje bolesnike, i preko trideset godina upravlja karmelskom redovničkom zajednicom u Somboru, koja je također višenacionalna.

U svom svećeničkom radu, budući da je poznao, osim hrvatskog, mađarski i njemački jezik, on susreće ljude i vjernike iz svih tih narodnih zajednica.

Osobito mu je na srcu Isusovo evanđeosko načelo: idite propovijedajte svim narodima...

To ga evanđeosko načelo posebno veseli, naročito zato jer je tim načelom nadahnuo i zakonodavstvo reda Gospe od Karmela. "Živjele naše konstitucije koje o nacijama uopće i ne govore!"

2. Kada razne nacionalističke struje za vrijeme i poslije Prvog svjetskog rata stvaraju napetosti među nacionalnostima, on piše u *Dél vidéki* novinama br. 290, pozivajući se na sv. Stjepana kralja koji je i brinuo o tome da mu se u državi čak i stranci ugodno osjećaju, i to bolje nego bilo gdje drugdje. Članak nosi naslov *Jézuska Virág*. Zauzimajući se za mir i suživot u prigodi Uskrsa, on opet piše: "Tko Isusa slidi, taj je cviče obitelji, grada, države i cilog svemira. Taj ima mista u svakoj kući i državi i što je od više narodnosti država čarobnija, sve je lipom vrtu, slavnom uskrsnuću i nebeskoj domovini sličniji." (Naslov članka: Treći dan Uskrsnuo, objavljen po svoj prilici u Nevenu)

3. Iz navedenoga ne može se drukčije zaključiti nego istaknuti kako ove Gerardove riječi, napisane u toku Prvog svjetskog rata ili neposredno poslije njega, imaju i danas aktualno značenje na ovim geografskim prostorima.

Kad bi sve ljude na prostorima Bačke zahvatio Kristov duh i njegov evanđeoski univerzalizam, te kad bi u Kristovu svjetlu promatrali "šarenilo narodnosti", svaka bi nacija bila bogatstvo jedna za drugu. Bogatstvo stavljeno u zajedništvo vodilo bi obogaćivanju jednih i drugih, i ostvarivao bi se mir i razumijevanje. A svaka bi narodnost poštivala vrednote drugih narodnosti.

Neka nas o. Gerard Tomo Stantić, i sam sin Bačkih ravni, kod Isusa zagovara da stvar za koju se zauzima, u višenacionalnoj zajednici, iz dana u dan sve više postane stvarnost. U tom pogledu mogli bismo ga izabrati za našeg posebnog zagovornika kod Gospodina, koji je naš mir.

Ante Stantić, OCD.

Vatikan

MALA TEREZIJA CRKVENA NAUČITELJICA

Papa Ivan Pavao II. proglasio je u nedjelju, 19. listopada, u bazilici sv. Petra u Rimu, sv. Tereziju od Djeteta Isusa crkvenom naučiteljicom. Obred proglašenja "crkvene naučiteljice" sličan je onom pri proglašenju blaženih i svetih, a započeo je nakon pokajničkog čina zamolbom prefekta za proglašenje svetima i postulatora Svetome Ocu da proglasi sv. Tereziju crkvenom naučiteljicom. Moći sv. Terezije od Djeteta Isusa bile su uoči njezina proglašenja "naučiteljicom Crkve" izložene u više rimskih crkava i bazilici sv. Ivana Lateranskoga, a na dan proglašenja u bazilici sv. Petra u Vatikanu...

U svojoj propovijedi, izrečenoj u toj prigodi na talijanskom i francuskom jeziku, Sveti je Otac istaknuo važnost Misijske nedjelje, jer su "svi ljudi u vjeri pozvani prihvatiti Evanđelje koje spašava". Papa je na poseban način povezao to sveopće misijsko poslanje Crkve sa životom i djelom sv. Terezije od Djeteta Isusa: "Terezija Martin, bosonoga karmelićanka iz Lisieuxa, žarko je željela biti misionarka. I doista je to bila, pa je čak proglašena zaštitnicom misija. Sam joj je Isus pokazao na kakav način može živjeti takvo zvanje: potpunoma provodeći u život zapovijed ljubavi, uronila je u samo srce poslanja Crkve podupirući otajstvenom snagom molitve i zajedništva navjestitelja Evanđelja... Sv. Terezija iz Lisieuxa nije mogla pohađati sveučilište, pa ni sustavne studije. Umrula je mlada: no ipak od danas pa ubuduće bit će čašćena kao crkvena naučiteljica, što je visoko priznanje koje ju uzdiže u očima cijele kršćanske zajednice iznad onoga što može učiniti 'akademsko priznanje'."

"Kada Učiteljstvo nekoga proglašava crkvenim naučiteljem, želi sve vjernike upozoriti, a na poseban način one koji u Crkvi služe temeljnim poslanjem propovijedanja ili pak osjetljivom zadaćom teološkog istraživanja i podučavanja, da nauk koji je određena osoba ispovijedala i naviještala može biti jednom uporišnom točkom, ne samo stoga što je u skladu s objavljenom istinom, već i stoga što unosi novo svjetlo o otajstvima vjere", istaknuo je Papa.

/Usp. Glas koncila, br. 43., str. 1. i 4./

Rim

NOVA UPRAVA DRUŽBE KĆERI MILOSRĐA

Na 12. redovnom općem kapitulu družbe Kćeri milosrđa, trećega samostanskog reda sv. Franje, koji se slavi u središnjoj kući družbe u Rimu, trideset i tri sestre kapitularki, u ime svoje družbe, izabrale su u četvrtak 9. listopada za novu vrhovnu glavaricu **s. M. BERISLAVU ŽMAK**, Hrvaticu, rođenu 1933. godine u Lanišću u Istri. U hrvatskoj je pokrajini obavljala dužnosti pokrajinske i mjesne glavarice te redovničke odgojiteljice i vjeroučiteljice. U svome radu promicala je karizmu milosrđa svoje utemeljiteljice Marije Propetoga Petković, službenice Božje.

Izabrane su i četiri vrhovne vijećnice: **s. M. Benigna Moriggi**, Argentinka, prva vijećnica i vrhovna zamjenica družbe, **s. M. Domagoja Marić**, Hrvatica iz Bosne, druga vijećnica, **s. M. Marcelina Paredes**, Paragvajka, treća vijećnica i **s. M. Biserka Bogdanović**, Hrvatica, četvrta vijećnica.

Sestre su zahvalile Bogu za izbor svoje nove uprave za sljedeće šestogodište na grobu sv. Petra i svoje Utemeljiteljice. Na općoj audijenciji u srijedu, 15. listopada, susrele su se i sa Svetim Ocem koji ih je ohrabrio u njihovoj karizmi milosrđa u Crkvi i suvremenom svijetu. (K.R)

/GK, 43., str. 4/

Italija

VELIKI POTRES U POKRAJINI UMBRIJI

U srednjoj Italiji u više navrata dolazilo je do vrlo jakog podrhtavanja tla. Posljedice potresa osjetile su se na vrlo širokom području. Najteže je bilo u pokrajini Umbriji u kojoj se nalazi i drevni poznati **grad Asiz**. Pored velike materijalne štete koju je prouzročio potres ima i mrtvih. Među nastradalima je i nekoliko franjevaca konventualaca koji su čuvari poznatog svetišta u Asizu. U gradu nijedna crkva nije sigurna. Tako je i proslava sv. Franje slavljena na otvorenom trgu ispred crkve zbog opasnosti urušavanja stropa glavne crkve. Nastradalima u ovom potresu pristiže materijalna i duhovna pomoć iz cijelog svijeta.

Ilok

PROSLAVA SV. IVANA KAPISTRANA I MOLITVA ZA MIR

Najistočniji hrvatski **grad Ilok** slavi sv. Ivana Kapistrana kao svog zaštitnika. Ovom svecu u čast podignuta je prekrasna crkva i samostan na desnoj strani Dunava u Iloku. U franjevačkom samostanu u Iloku preminuo je sv. Ivan iz Kapistrana **23. kolovoza 1456. godine**. Dugi niz godina Iločani i njihovi gosti svečano su obilježavali proslavu svog omiljenog sveca. Međutim, proteklih šest godina bilo je drugačije. Iločani su se morali prinudno iseliti prije šest godina iz svojih kuća. U gradu su ostali samo oni najhrabriji i najstariji. Crkva je Iločanima bila ponos i ures njihova grada. U najtežim danima Ilok je ostao jedino mjesto u hrvatskom Podunavlju sa stalnim svećenikom. **Otac Marko Malović**, franjevac, ni u najtežim danima i pored silnih prijetnji, nije napuštao svoga stada. Glavna ulazna vrata crkve bila su više puta obijana te ih je o. Marko zazidao. Ulazilo se na sporedna vrata iz samostanskog dvorišta.

Ove godine proslava sv. Ivana Kapistrana bila je veličanstvena. Svečano misno slavlje predvodio je uzoriti **kardinal Franjo Kuharić** zajedno s **biskupom Ćirilom Kosom** i s pedesetak svećenika iz cijele Hrvatske, Srijema i Bačke. Za ovu priliku mnogi Iločani, koji još uvijek žive u progonstvu, bili su nakon šest godina prvi put u svojoj crkvi i u svom gradu. Veliki broj vjernika ostao je i u dvorištu jer je u crkvi bilo premalo prostora. Na misi je bilo i visoko izaslanstvo Sabora i Vlade Republike Hrvatske.

U uvodu u misno slavlje sve drage goste i Iločane je pozdravio domaćin **o. Marko**. U nadahnutoj propovijedi **kardinal Kuharić** govorio je o pomirenju i suživotu kojemu mora prethoditi obnova srca. Na kraju svete mise **o. Marko Malović** osobno je posvjedočio da je doživio najljepše trenutke svog boravka u Iloku ovoga dana. Za poklon od svojih sumješšana vjernika **o. Marko** je dobio umjetničku sliku na kojoj je prikazan križ ukrašen ružama. **Kardinal Kuharić** također je **o. Marku** čestitao za neumorno svjedočenje kršćanske ljubavi u najtežim danima na ovim područjima i darovao mu papinski križ kao znak zajedništva koje je povezivalo sve Iločane i sve vjernike naročito ovih posljednjih godina. Cijela crkva je orila od gromoglasnog pljeska koji je bio upućen **o. Marku**.

Poslije svete mise Iločani su izveli kratki program i izrazili svoju želju za konačnim povratkom u voljeni grad.

Na ovoj svetoj misi bili su prisutni i predstavnici Srpske Pravoslavne Crkve i Evangeličke Crkve.

U iločkoj crkvi i samostanu u subotu i nedjelju 25. i 26. listopada upriličen je **11. svjetski međureligijski susret i molitva za mir**. Ovakve susrete inicirao je Papa prije 11 godina kada su se okupili predstavnici svih religija svijeta na molitvu u Asizu. Prošle godine ovakav susret održan je u Sarajevu, a ove godine u Iloku. Na susretu i molitvi bilo je vjerskih predstavnika iz svih krajeva svijeta. /Franjo I./

Brazil

DRUGI SVJETSKI OBITELJSKI KONGRES

U najvećem brazilskom gradu **Rio de Janeiru** održan je od **2. do 5. listopada Svjetski skup obitelji**. U nedjelju 5. listopada navečer svečano misno slavlje predvodio je **Papa**. Ovim misnim slavljem završen je drugi Svjetski obiteljski kongres. Na misnom

slavlju bilo je preko dva milijuna vjernika. U subotu 4. listopada na najvećem nogometnom stadionu u svijetu, na poznatoj "**Maracani**", upriličen je program na kojem je bilo oko 250.000 predstavnika obitelji iz cijeloga svijeta. Papa se u svom obraćanju predstavnicima obitelji iz cijeloga svijeta zauzeo za obranu obiteljskog života koji je u posljednje vrijeme višestruko ugrožen. Svi koji su protiv obitelji suprotstavljaju se samom Bogu koji je osnivač ove najsvećije i najvažnije ljudske zajednice. "**Neprijatelji nemaju odvažnosti da se suoče sa Stvoriteljem, pa ga radije pogađaju u njegova djela**", rekao je Papa. Oko obitelji se vodi glavna bitka o dostojanstvu čovjeka. Papa se u svojim obraćanjima zauzeo za dostojanstvo svake osobe, posebno onih koji su najsiromašniji i obespravljeni. Također je Papa izrazio želju da se na međunarodnoj razini, kao i na narodnoj razini moraju utemeljiti forumi koji će se zauzimati za prava obitelji. Budućnost i sreća čovječanstva ovisi o kvaliteti i sreći obitelji iz koje svaka osoba potječe, u njoj se razvija i ostvaruje. Zato je tako važna i hitna potreba omogućiti obitelji da bude ono što jeste: temeljna i najvažnija zajednica svakog društva i Crkve.

ZNAČAJNI SUSRETI PATRIJARHA

U grčkom gradu **Solunu** susrela su se petorica pravoslavnih patrijarha, a glavna tema bila je pripremanje i održavanje "svepravoslavnog sabora". Na susretu su bili: ekumenski patrijarh Carigrada **Bartolomej**, gruzijski patrijarh **Elija**, rumunjski patrijarh **Teoctist**, bugarski patrijarh **Maksim**, srpski patrijarh **Pavle** i poglavar Albanske Pravoslavne Crkve arhiepiskop **Atanazije**. Ovaj susret bio je zatvoren za javnost. Ipak se doznaje da je glavna tema susreta bila održavanje općeg sabora na kojem bi bile prisutne sve Pravoslavne Crkve. Taj susret bi se trebao održati 2000. godine na grčkom otoku Patmosu.

Nekoliko dana prije ovog susreta bio je službeni susret ekumenskog carigradskog patrijarha **Bartolomeja** s moskovskim patrijarhom **Aleksijom II.** na palubi jednog grčkog broda u ukrajinskoj luci Odesi. Glavna tema susreta bila je ponovno sjedinjenje Pravoslavne Crkve u Ukrajini s Moskvom. Do ovog rascjepa došlo je prije šest godina kada je Ukrajina postala samostalna država. Patrijarh Bartolomej je za javnost izjavio da upućuje službeni poziv kijevskom patrijarhatu da se vrati pod nadležnost moskovskog patrijarhata. Na ovom susretu bilo je govora o prozelitizmu, sljedbama, o odnosima s Katoličkom Crkvom i o pripremama za svepravoslavni sabor. /IKA/

Srijemska Mitrovica

PROSLAVA SV. FRANJE ASIŠKOGA

U župnoj zajednici **sv. Dimitrija**, đakona i mučenika, već se nekoliko godina svečano slavi **blagdan sv. Franje Asiškog, 4. listopada**. U euharistijskom slavlju posebno aktivno sudjeluju Mješoviti zbor župe sv. Dimitrija i svi ministranti. Tako je bilo i ove godine.

Svečanoj euharistiji u konkatedrali-bazilici sv. Dimitrija predsjedao je, u odsutnosti domaćega **župnika Josipa Matanovića**, novi župni vikar u Srijemskoj Mitrovici **mladomisnik Ivan Lenić**. Na početku misnoga slavlja on je, pozdravljajući - uz sve nazočne vjernike - napose ministrante i pjevače, istaknuo Franjin žar i ljubav s kojom je sudjelovao i posluživao kod mise, te raspjevanost njegove duše koja je hvalila Stvoritelja za sva stvorenja, te ih potaknuo da se u takvom raspoloženju ugrađuju u liturgijski i uopće vjernički život Crkve. U homiliji predsjedatelj je posebno naglasio izazovnost sv. Franje u naše vrijeme: njegovu jednostavnost i malenost, otvorenost novosti evanđelja i ljubav prema Crkvi. Iza pričesti je upriličeno Preminuće sv. Franje. Nakon mise pjevači, koji su i ovaj puta pokazali svoju ljubav i uvježbanost pod vodstvom orguljašice **s. Hugoline Kovačević**, kao i svi ministranti, koji asistiranjem uljepšavaju posebno svečana slavlja, okupili su se u župnoj dvorani na zajedničkoj večeri. (IL)

Zagreb

USTOLIČENJE NOVOG NADBISKUPA

Mons. Josip Bozanić /Foto GK/

U subotu, na **blagdan sv. Franje Asiškog**, u zagrebačkoj je prvostolnici svečano obilježeno **ustoličenje novog nadbiskupa mons. Josipa Bozanića**. Novi nadbiskup službeno je preuzeo dužnost dva dana ranije u nadbiskupskim dvorima kada je pročitana bula o imenovanju dosadašnjeg krčkog biskupa **Josipa Bozanića** za novog zagrebačkog nadbiskupa.

Dan uoči svečane primopredaje dužnosti u zagrebačkoj prvostolnici upriličena je akademija u čast **kardinala Kuharića** i novog zagrebačkog nadbiskupa **mons. Josipa Bozanića**. Na ovoj svečanosti bili su prisutni mnogi biskupi iz Hrvatske i susjednih zemalja. Poslije svečane akademije i govora novog nadbiskupa priređen je prijem u nadbiskupskom dvoru na kojem je bilo najviše državno rukovodstvo predvođeno predsjednikom Republike Hrvatske i njegovom najvišom pratnjom. Ovaj svečani prijem bio je u znak zahvalnosti dosadašnjem **nadbiskupu kardinalu Franji Kuhariću** i kao dobrodošlica novom nadbiskupu.

U subotu u 10 sati započelo je svečano misno slavlje u zagrebačkoj prvostolnici i tom prigodom u nadbiskupsku službu uveden je novi **nadbiskup Bozanić**. Na svečanom misnom slavlju bili su gotovo svi biskupi iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, te delegacije iz susjednih zemalja. Pod misom je **kardinal Kuharić** svečano predao svoju službu novom zagrebačkom nadbiskupu simbolično mu predajući biskupski štap. Tom prigodom **kardinal Kuharić** se osvrnuo na svoj dosadašnji pastoralni rad dok je vodio Zagrebačku nadbiskupiju. Svečano su pročitana pisma u kojima se prihvaća ostavka **kardinala Kuharića** i imenuje **mons. Josip Bozanić** za novog zagrebačkog nadbiskupa. Prigodnu propovijed izrekao je novi nadbiskup. Naglasio je da će u svom radu biti vođen odredbama Drugog vatikanskog koncila i potrebama današnjeg čovjeka vjernika.

Požega i Varaždin

UTEMELJENE NOVE BISKUPIJE U POŽEGI I VARAŽDINU

Zagrebačka nadbiskupija bila je peta u svijetu po veličini teritorije i broju vjernika. Zato je **papa Ivan Pavao II.** odlučio utemeljiti nove dvije biskupije koje nastaju na dosadašnjem teritoriju Zagrebačke nadbiskupije. Utemeljena su nova biskupijska sjedišta u **Požegi i Varaždinu**. Istovremeno su imenovani ordinariji za nove biskupije: **mons. Antun Škvorčević** prvi je požeški biskup, a **mons. Marko Culej** prvi varaždinski biskup.

Požeška biskupija

U subotu 27. rujna u prijepodnevnim satima svečano je utemeljena nova **požeška biskupija** i zaređen je njen prvi biskup **mons. Antun Škvorčević**. Cijeli obred odvijao se na trgu ispred katedrale sv. Terezije Avilske u Požegi kako bi svi prisutni mogli pratiti svečanost. Na ovoj proslavi bilo je mnoštvo nadbiskupa, biskupa, svećenika, redovnika, redovnica, državna delegacija i veliko mnoštvo vjernika.

Svečanost je počela ophodom svećenika i vjernika od zgrade biskupije do katedrale. Na početku slavlja pročitano je apostolsko pismo kojim Papa 5. srpnja ove godine utemeljuje **Požešku biskupiju**, a kasnije je u misi pročitano apostolsko pismo kojim je imenovan novi požeški biskup u osobi **mons. Antuna Škvorčevića**. Glavni posvetitelj novog biskupa bio je **kardinal Franjo Kuharić**, a suposvetitelji su bili apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj **nadbiskup Giulio Einaudi** i novi zagrebački nadbiskup **mons. Josip Bozanić**. Prigodnu propovijed izrekao je **kardinal**

Kuharić. Na završetku misnog slavlja nazočnima se obratio **nuncij Einaudi** koji je pozvao sve svećenike, redovnike, redovnice i vjernike na suradnju s novim biskupom. Na samom kraju slavlja svima se obratio novi požeški biskup **mons. Škvorčević** koji je izrazio svoju privrženost Crkvi.

Geslo novog požeškog biskupa je "**Krist danas i uvijek**". U grbu novog požeškog biskupa nalazi se grčko slovo RO koje simbolizira Krista spasitelja i otkupitelja svijeta. Također je u grbu slovo M što označuje Bogorodicu. U grbu novog požeškog biskupa je i zlatni klas žita koji predstavlja zlatnu požešku dolinu. Nova Požeška biskupija podijeljena je u 6 dekanata: Našički, Novogradiški, Novokapelački, Pakrački, Požeški i Virovitički. Biskupiji pripadaju i tri župe Dubičkog dekanata. Biskupija ima ukupno 85 župa. U pastoralnoj zauzetosti djeluje 78 župnika od kojih su 13 redovnika, a 65 je biskupijskih svećenika. Na teritoriji biskupije je svega 115 svećenika i 75 redovnica koje pripadaju različitim zajednicama.

Nova katedrala u Požegi posvećena je sv. Tereziji iz Avile, a sagrađena je sredinom 18 stoljeća.

Varaždinska biskupija

U **nedjelju 28. rujna u Varaždinu** je utemeljena nova biskupija i ustoličen njen prvi ordinarij. Na ovoj svečanosti bilo je također mnoštvo nadbiskupa, biskupa, svećenika, redovnika, redovnica i vjernika. Na čelu visoke državne delegacije bili su akademik **Vlatko Pavletić**, predsjednik Sabora Republike Hrvatske i **dr. Jure Radić**, predsjednik Komisije za odnose s vjerskim zajednicama. Svečani ophod krenuo je od zgrade biskupije do nove katedrale. Glavna svečanost odvijala se u samoj katedrali. Svi oni koji su ostali vani mogli su pratiti obrede preko velikog ekrana ispred crkve. Predvoditelj slavlja bio je **kardinal Franjo Kuharić**. Poslije pročitanih apostolskih pisama kojima **Papa** utemeljuje novu biskupiju i imenuje prvog biskupa u Varaždinu, slijedio je svečani obred. U svojoj prvoj nastupnoj propovijedi novi varaždinski biskup **mons. Marko Culej** izrazio je svoju spremnost i otvorenost na suradnju sa svim članovima biskupije. Cijelu svoju biskupiju **biskup Culej** stavio je u **zaštitu Blažene Djevice Marije** kojoj je i posvećena nova katedrala u Varaždinu. Na kraju misnog slavlja **biskup Culej** se posebno zahvalio **nadbiskupu Kuhariću** komu je slavlje u **Varaždinu** bilo posljednje službeno slavlje kao zagrebačkom nadbiskupu.

Geslo **biskupa Culeja** je "**Život i mir**". Za generalnog vikara nove biskupije imenovan je dosadašnji tajnik kardinala Kuharića **Ivan Godina**. Teritorij nove **Varaždinske biskupije** obuhvaća cijelo Međimurje, dijelove Zagorja i Podravine. Biskupija broji nešto manje od pola milijuna vjernika. Varaždinska biskupija ima četiri arhiđakonata i devet dekanata. U Biskupiji je ukupno 96 župa u kojima djeluje 89 biskupijskih i 7 redovničkih svećenika. Nova katedrala u Varaždinu sagrađena je u 17. stoljeću i jedna je od najljepših baroknih zdanja u Hrvatskoj. Varaždin je glavno središte cijele sjeverozapadne Hrvatske te je posve logično zašto je baš u ovom gradu utemeljena nova biskupija. Novi biskup dobio je jedinstveni **poklon** od Organizacionog odbora: **spomen knjigu** koja je izrađena po uzoru na srednjovjekovne hrvatske misale. Na koricama knjige je grb Varaždinske biskupije, a u knjizi je Papino pismo o utemeljenju biskupije, biskupov životopis, te podaci o novoj biskupiji.

/Vijesti priredio: Franjo Ivanković/

Na gore opisanim slavljinama sudjelovao je i naš biskup Ivan Péntes koji je nadbiskupu i biskupima izrazio iskrene čestitke u svoje ime i u ime svojih svećenika i vjernika.

Objavljujemo i odlomke iz pisama koje je u ime Instituta "Ivan Antunović" i Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije preč. Andrija Kopilović, predsjedavajući Instituta i projektor TKI uputio kardinalu Kuhariću i nadbiskupu Bozaniću.

ZAHVALA KARDINALU FRANJI KUHARIĆU

Današnji dan je pun ganuća, pobožnosti, zahvalnosti i napose strahopoštovanja. Jedan veliki pastir koji je skromno, a tako čvrstim korakom ušao u povijest katoličke baštine hrvatskoga naroda, ponizno saginje svoju glavu pred odlukom Svetoga Oca i svoju službu sveopćeg pastira naroda Hrvata prepušta svom mlađem bratu u biskupskom redu i svom nasljedniku! ...

Uzoriti! Bit će Vam ime blagoslovljeno u Crkvi i hrvatskom narodu. Bit će Vaše ime veliko i u našoj Bačkoj - gdje odvajkada žive Hrvati - koju nijedan zagrebački nadbiskup nije toliko volio i toliko je puta posjetio...

Ne nalazimo adekvatne riječi da Vam kažemo HVALA za sve što ste za nas učinili. Možemo samo moliti da Vas Gospodin obilno za sve nagradi...

U ime Instituta "Ivan Antunović" i u ime Katehetsko-teološkog instituta Subotičke biskupije iskreno Vam zahvaljujem, izražavam svoje poštovanje i preporučam u molitve.

ČESTITKA NOVOM ZAGREBAČKOM NADBISKUPU mons. JOSIPU BOZANIĆU

Danas smo ganuti, radosni i Bogu zahvalni što je Sv. Otac izabrao upravo Vas na časnu zagrebačku nadbiskupsku stolicu. Tako danas ulazite u red velikih i svetih predčasnika čiju baštinu a i zadaću preuzimate u svoje ruke. Kako li potresnog i predivnog Božjega djela kojim Vas je Gospodin našao prikladnim učiniti svojim suradnikom na tako svetom i spasenijskom djelu. Tko se danas ne bi s Vama radovao, tko ne bi za Vas danas žarko molio i tko Vam danas ne bi od srca zaželio da Vas Gospodin učini što sličnijim sebi. Danas molimo, danas čestitamo i danas se radujemo... Neka Vas Bog blagoslovi, jača Vaše korake i krijepi Vaše srce da tako odgovornu službu možete vršiti srcem Dobroga Pastira. I naša je molba da vam cijeli život u novoj službi bude kao Isusovo predanje: da imaju život i da ga imaju u izobilju!

Vjerujemo i nadamo se... da ćemo i mi Hrvati koji živimo izvan matične zemlje naći u Vašem srcu razumijevanja, ljubavi i strpljivosti. Dok Vam za ovaj veliki događaj Vašega života želimo najobilniju Božju milost, čestitamo Vam i izražavamo svoje poštovanje koje smo mi Bačvani uvijek njegovali prema Stolici zagrebačkih nadbiskupa. Na naše molitve i ljubav možete uvijek računati...

U ime Instituta "Ivan Antunović" i u ime Katehetsko-teološkog instituta Subotičke biskupije iskreno Vam čestitam, radujem se i izražavam svoje poštovanje!

DVOSTRUKO SLAVLJE U BEŠKI

Za vjernike župe sv. Terezije od Djeteta Isusa u Beški, u Srijemu, na području Đakovačke i Srijemske biskupije, koja je prije ovoga rata brojila 2150 vjernika a sada ih ima oko 650, ova će godina ostati posebno značajna. Naime, zalaganjem vjernika koji danas žive u Beški, kao i uz pomoć onih koji su posljednjih godina pod pritiscima morali iseliti i sada najvećim dijelom žive u Hrvatskoj, a pod vodstvom beščanskoga župnika Božidara Lusavca, sagrađen je novi zvonik uz župnu crkvu sv. Terezije, umjesto staroga drvenoga. U isto vrijeme župnik Božidar Lusavec intenzivno je pripremao mlade vjernike, učenike VI, VII. i VIII. razreda osnovne škole, te I. razreda srednje škole za primanje sakramenta potvrde.

U nedjelju, 12. listopada o. g. priređeno je dvostruko slavlje u ovoj župnoj zajednici: blagoslov novoga zvonika, te podjela sakramenta potvrde. Radost je svojim dolaskom učinio većm vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić, koji je po prvi puta kao nadbiskup pohodio ovaj dio Đakovačke i Srijemske biskupije, s obzirom da u Beški živi određeni broj vjernika doseljenih s područja Vrhbosanske nadbiskupije.

Kardinal Vinko, u pratnji svoga tajnika Ive Tomaševića, stigao je u Bešku u subotu, 11. listopada o. g. i održao u popodnevnom satima vjeronaučni susret s krizmanicima. Za samo nedjeljno slavlje vjernici su se pripremali trodnevnicom, koju je predvodio Nikola Kraljević, župnik iz Hrtkovaca.

Svečano euharistijsko slavlje započelo je u nedjelju, 12. listopada o. g. u 10,00 sati, a služeno je na otvorenom, u župnom dvorištu. Uz predsjedatelja slavija kardinala Vinka Puljića koncelebriralo je više svećenika zemunskoga dekanata i drugih župa Srijema. Na početku misnoga slavija kardinala su pozdravili krizmanici Ivana Rozić i Dragan Draganić, te župnik Božidar Lusavec, i predali mu darove župe.

Kardinal je, nakon uvodnoga pozdrava, blagoslovio novi zvonik na kojem su svečano zazvonila zvona. Prije homilije župnik-domaćin predstavio je kardinalu-krizmatelju i okupljenoj zajednici one koji će pristupiti sakramentu potvrde. Nakon nadahnutih i ohrabrujućih kardinalovih riječi, uslijedio je obred podjele sakramenta potvrde koji je primilo 39 mladih vjernika.

Misno slavlje su sviranjem i pjevanjem uzveličali tamburaši iz Golubinaca, uz pjevanje domaćih pjevača. Ovoj svečanosti bili su nazočni veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu dr. Zvonimir Marković i glasnogovornik Veleposlanstva Davor Vidiš. Na misi je sudjelovalo oko tri stotine vjernika Beščana i iz okolnih župa. Na kraju mise, kao i slavija blagoslova zvonika i podjele sakramenta potvrde, domaći župnik je izrekao zahvalu Bogu, kardinalu Vinku, svećenicima, vjernicima, a napose onima koji su sudjelovali u izgradnji zvonika i pripravi za ovaj dan, kao i krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima, te svima nazočnima.

Radost je nakon misnoga slavija nastavljena i kod zajedničkoga objeda, kojem su se uz spomenute ugledne goste: kardinala, veleposlanika i prisutne svećenike, pridružili i drugi svećenici ovoga dijela Đakovačke i Srijemske biskupije i svećenici-gosti. Pozdrav je kod bratskoga stola izrekao župnik domaćin, te župnik i dekan zemunskoga dekanata mons. mr. Antun Kolarević koji je, pozdravivši kardinala, čestitao župniku i župljanima Beške na ovom pothvatu i slavju. Kardinal se zadržao sa svećenicima u ugodnom i srdačnom razgovoru, te je na kraju uputio svoju zahvalnu i poticajnu riječ svima.

Tako je župa Beška obogaćena još jednim zdanjem koje će vjernike pozivati na molitvu i okupljanje, a skupina mladih vjernika je obdarena sakramentom Duha Svetoga, te su svi ohrabreni u ljudskom i vjerničkom hodu riječima kardinala Vinka Puljića.

Ivan Lenić

SVETI MIHAEL U NOVOM SLANKAMENU

Zupa Đakovačke i Srijemske biskupije Novi Slankamen proslavila je 29. rujna svoga nebeskoga zaštitnika sv. Mihaela, arkanđela. Svečanu kirvajsku misu, u 11,00 sati, predvodio je mons. mr. Antun Kolarević, župnik i dekan iz Zemuna, a propovijedao je o. Marko Kurolt, gvardijan Franjevačkoga samostana u Zemunu i župnik Novoga Beograda. Koncelebrirali su svećenici zemunskoga dekanata i ostalih župa Srijema.

U procesiji, kod svečanoga ophoda na početku i na kraju mise, sudjelovali su mladići sa svijećama i djevojke sa zastavama svetih anđela. Za ovu zgodu posebno su uvježbavali pjevanje domaći pjevači, koji su uistinu obogatili cijelo misno slavlje. U novom svjetlu je za ovogodišnji crkveni god zasjaio i župni dom, napose njegova unutrašnjost, zahvaljujući napose brizi domaćega župnika Eduarda Španovića. (IL)

MOLITVA ZA ŽUPE SRIJEMSKJE BISKUPIJE

Listopadske pobožnosti u srcu vjernika uvijek imaju posebno mjesto. Vjernici župe sv. Dimitrija, đakona i mučenika, ove su godine listopadske pobožnosti posebno osmislili. Kako je mjesec listopad posvećen Kraljici Svete Krunice, a također je i mjesec u kojem se slavi sv. Dimitrije kao zaštitnik srijemsko-mitrovačke konkatedrale-bazilike i cijele Srijemske biskupije (26. listopada), krunica se molila za župe Srijema, svaki dan za drugu župu. Tako je na početku pobožnosti uvijek moljena posebno pripremljena molitva sa spomenom župe i njezina zaštitnika, uz poticanje nazočnih da toga dana mole za spomenutu župu, njezinoga pastira i sve vjernike.

Želja je bila da se u tom drevnom biskupskom sjedištu, danas konkatedrali-bazilici, uključi u molitvu ovaj dio Đakovačke i Srijemske biskupije, kojemu je Srijemska Mitrovica središte. (IL)

HODOČAŠĆE MLADIH BEOGRADSKOJ GOSPI

U subotu 18. listopada mladi iz Selenče i Sombora hodočastili su beogradskoj Gospi uoči njezina blagdana. Prošle godine je prvi put bilo upriličeno ovakvo hodočašće mladih.

U prijedopodnevnom satima susret je započeo zajedničkom pjesmom i molitvom. Prigodno predavanje o Blaženoj Djevici Mariji i njezinoj poslušnosti Božjoj volji održao je o. Kilbertus, Isusovac koji je ujedno bio i domaćin. Predavač je govorio vrlo slikovito i blisko tako da nam je približio Mariju na jedan originalan način. Poslije predavanja i kratke diskusije bilo je prilike za razgledanje znamenitosti grada. U poslijepodnevnom dijelu programa bilo je prilike za ispovijed. Mladi iz Beograda izveli su kratki igrokaz iz života sv. Terezije od Djeteta Isusa pod nazivom "U srcu Crkve, svoje Majke, bit ću ljubav". Poslije smo svi zajedno izmolili Krunicu i slavili sv. misu koju je predvodio g. Zolarek, župnik iz Selenče. Poslije misnog slavija posjetili smo naše studente koji studiraju u Beogradu i pošli svojim kućama.

Na susretu je bilo oko sedamdeset mladih. Bilo nam je svima lijepo i razišli smo se u nadi da ćemo se iduće godine ponovno naći u svetištu Beogradske Gospe. /F.I./

SUSRET BRAČNIH PAROVA

U petak, 17. listopada u župi sv. Roka održan je redoviti, mjesni susret bračnih parova. Predavanje na temu: **Može li Crkva pogriješiti?** održao je **Andrija Kopilović**, župnik župe Marije Majke Crkve. On je naglasio da je i samo pitanje u sebi pogrešno i blasfemno, jer Duh Sveti je duša Crkve i Crkva je u sebi sveta. Crkvi su optuživali i optužuju zbog križarskih vojni, inkvizicije, Galilea... To su doista tužni događaji u povijesti Crkve, ali to ide na dušu pojedinih ljudi u Crkvi, a ne na dušu Crkve. U tome je velika razlika. Predavač je izrazio žaljenje što mnogi kršćani prihvaćaju i usvajaju ovakve optužbe. No, to se događa iz neznanja i zato su ovakve teme potrebne i korisne. U razgovoru je bilo postavljeno pitanje o odlučnosti Crkve glede kontracepcije i pobačaja. Predavač je naglasio: muškarac i žena mogu odlučiti o tome hoće li se ženiti ili ne, ali kad se vjenčaju onda moraju prihvatiti Božju zamisao o braku i obitelji. Sve što se tomu protivi je grešno proširivanje njihovih nadležnosti, pa tako i što se tiče kontracepcije. Što se, pak, tiče pobačaja, to je područje pete Božje zapovijedi koja jasno govori o zabrani ubojstva nevinog čovjeka, a nerođeni su "najneviniji među nevinima". /Zv/

TRIBINA MLADIH

Stotinu dvadeset mladih sudjelovalo je u listopadskoj Tribini mladih u Subotici koja je održana u **nedjelju, 19.10. u prostorijama Katoličkog kruga**. Predavanje na temu: **"Misijsko poslanje mladih kršćana"** održao je **Andrija Anišić**, urednik katoličkog mjesnečnika "Zvonik". On je u svom predavanju ukazao mladima kako mogu misijski djelovati u svojoj obitelji, u školi, na zabavama. Naglasio je kako mladi kršćani moraju biti izazov svojim kolegama nevjernicima i svojim životom. Mladi kršćani moraju biti drugačiji od ostalih i u odijevanju i u ponašanju, i u zabavama, a osobito glede moralnog života. Predavač je snažno naglasio da mladi kršćani moraju gotovo učiniti zavjet da će živjeti čisto do braka. Predbračni spolni odnosi su veliki problem i naše sredine. Kad bi mladi katolici živjeli predbračnu čistoću, bio bi to veliki doprinos misijskom djelovanju u ovoj sredini. Predavač je također istaknuo uzor sv. Male Terezije koja je toga dana proglašena naučiteljicom Crkve, a zaštitnica je misija. Ona je svojim molitvama i žrtvom života za misije i misionare zaslužila da bude zaštitnica misija iako je bila u strogoj klauzuri, naglasio je predavač. Tako svatko može misijski djelovati molitvom, odricanjem i dobrim djelima.

U drugom dijelu Tribine mladi su pogledali video zapis intervjua s Majkom Terezijom pod naslovom **"Testament Majke Terezije"**.

Nakon Tribine mladi su se zadržali u prijateljskom druženju. Ovo druženje je veliki doprinos zaštiti mladih od "lošeg društva" kojemu mnogi kršćani u ovom gradu podliježu. /Zv/

SV. MALA TEREZIJA NA SALAŠU

U nedjelju, 05. listopada, u 11 sati, prvi put je održana sv. misa kod drevnog križa na **Šišković Majuru (Verušić)** kod Subotice. **Preč. Andrija Kopilović**, župnik župe Marije Majke Crkve iz Subotice, kojoj pripada ova filijala, predvodio je ovu sv. misu. On je u svojoj homiliji naglasio da će se ubuduće na ovom mjestu u nedjelju oko prvog listopada slaviti sv. misa na spomen sv. Maloj Tereziji. Neposredan povod da se ovo mjesto posveti sv. Maloj Tereziji jeste jubilej 100. obljetnice svetičine smrti i njezino proglašenje naučiteljicom Crkve. Ali, naglasio je župnik, i stoga što je ova svetica suvremena. Ona današnjem čovjeku otkriva nov i suvremen način štovanja Boga. Jednostavan i dubok kao što su jednostavni i duboki i vjerni seljaci koji žive u ovom naselju. Terezija je, kao i oni, poznavala trpljenje u tijelu i kušnju u vjeri, ali je shvatila da Bog dolazi u susret čovjeku i željno čeka ljubav, a ne velika djela. Stoga Terezija dolazi pred Boga posve praznih ruku i predaje se srcem djeteta. No, njezino sebedarje poprima puninu kada s apostolskim žarom pronalazi svoje mjesto: "U srcu Crkve, svoje Majke, bit ću ljubav". U svijetu tjeskoba i strahova njezin "Mali put" usmjeruje k povjerenju. Svojom porukom ona je izazov našem vremenu za povratkom Isusu Kristu na pragu trećeg tisućljeća, naglasio je župnik Kopilović.

Na slavlje se okupilo preko 250 osoba što je puno više nego što ih živi na ovim salašima. Župnik se s uglednijim mještanima dogovorio da dogodine na ovom mjestu podignu zavjetnu kapelu u čast sv. Maloj Tereziji. /Zv/

OBNOVLJEN KRIŽ

Na blagdan uzvišenja sv. Križa, 14. rujna, župa sv. Jurja u **Vajskoj** obnovila je i blagoslovila križ star 104 godine. Križ je podignut davne 1894. godine dok je župom upravljao župnik **dr. Stjepan Tumbas**. U posljednje vrijeme križ se od zelenila gotovo nije ni vidio. Ovom obnovom stari križ dobio je svoje novo mjesto koje je vidnije i za čašćenje ljudima pristupačnije.

Neka i ovaj čin bude mali doprinos Godini Isusa Krista i na slavu Raspetomu a našoj župskoj zajednici na korist. /J.K./

Mala Bosna

FRANJEVCI U NAŠIM KRAJEVIMA

U **nedjelju, 12.10. 1997. godine u Maloj Bosni** u prostorijama župe održana je tribina na temu: **"Franjevci u našim krajevima"**. O ovoj temi govorili su **o. Marijan Kovačević**, franjevac, **vlč. Josip Temunović** i **Stipan Vojnić Hajduk**, ministar subotičkog trećeg franjevačkog reda. Kao uvod u tribinu zbor mladih je otpjevao pjesmu o sv. Franji "Glasnik velikoga kralja", a zatim je pročitana poznata pjesma sv. Franje "Bratu Suncu".

Budući da su franjevci od svog osnutka povezani s našim narodom, oni su veoma važni u povijesti katoličanstva. O njihovim počecima i teškoj borbi za opstanak i egzistenciju, koja traje sve do danas, govorio je **vlč. Josip Temunović**. O duhovnom životu i radu franjevaca govorio je **o. Marijan**. On je naglasio da franjevac može postati onaj koji se želi poistovjetiti sa životom i djelom sv. Franje, osnivača ovoga Reda. Upoznao nas je sa svim aktivnostima i funkcijama koje njihov samostan i crkva obavljaju u našem gradu.

Da se život sv. Franje može uklopiti u svakodnevni život, predložio nam je **g. Stipan**. On je objasnio tko i kako može postati članom Trećeg franjevačkog svjetovnog reda, a upoznao nas je i s obvezama i aktivnostima trećoredaca u poboljšanju duhovnog života vjernika.

Poslije predavanja u diskusiju se uključio veliki broj prisutnih. Očigledno je da su franjevci i franjevačka duhovnost odavno stekli veliki ugled među našim župljanima. /**Jadranka Kujundžić**/

Bački Monoštor

PROSLAVA ZAVJETNOG DANA

U drevnom podunavskom mjestu **Bačkom Monoštoru 13. listopada** svečano je proslavljen zavjetni dan ove župe. Glavno misno slavlje započelo je točno u podne molitvom "Anđeo Gospodnji". Misu je predvodio subotički biskup **mons. Ivan Péntes** uz desetericu svećenika. Prigodnu propovijed izrekao je biskup Péntes i posebno naglasio uzvišenost majčinstva i ljepotu djetinjstva. Biskup nas je podsjetio kako smo svi mi djeca i da o nama Bog vodi trajnu skrb. U životu svakog kršćanina štovanje Blažene Djevice Marije zauzima posebno mjesto, istakao je biskup. Tako je i ovo mjesto stavljeno pod posebnu zaštitu Blažene Djevice Marije. Njoj se zavjetovalo cijelo selo 13. listopada 1944. godine kada je ovo mjesto bilo u obruču naoružanih vojnika koji su htjeli učiniti pokolj i pljačku. Mjesni župnik **Matiša Zvekanović**, koji je kasnije imenovan subotičkim biskupom, pozvao je cijelo selo u crkvu na molitvu i tada su se zavjetovali da će se 13. listopada održavati kao zavjetni dan, kada će svi mještani doći zahvaliti Gospi čijoj su se zaštiti preporučili. Dogodilo se čudo. Selo je bilo pošteđeno masakra i sve je prošlo bez ijednog izgreda. Od tada mještani ovog pitomog i tradicionalno katoličkog mjesta najsvečanije obilježavaju godišnjicu ovog značajnog događaja za njihovo selo. Svečano misno slavlje redovito predvodi biskup, a toga dana crkva je puna vjernika koji velikodušno zahvaljuju Bogu i zagovoru Blažene Djevice Marije.

Na kraju misnog slavlja djevojčice obučene u prekrasne šokačke narodne nošnje izvele su kratki recital koji za ovu zgodu uvijek napiše i uvježba mjesni pučki pjesnik **Ivan Pašić**.

Franjo Ivanković

Piše: Andrija Kopilović

PROROK DANIJEL

Iza imena velike knjige proroka Danijela krije se nepoznati pisac koji nije utvrđen, sa sigurnošću, ni do danas. U ovoj knjizi, koja je u proročke spise ubrojena tek pri kraju, mladi Danijel je jedna od nosećih osoba na kojima se ispunjavaju velika Božja djela, ali sigurno nije pisac knjige. Sadržajem Danijelove knjige se otvara i nova književna vrsta u Bibliji, takozvana **eshatološka književnost**.

Eshatološka tematika je tematika budućih vremena. Govori o budućim događajima kao o događaju spasenja koji će se zbiti posebnim i čudesnim Božjim zahvatom. Sedmo poglavlje ove knjige govori o Sinu Čovječjem koji se poistovjećuje sa zajednicom Svetih, a u istom mah je i glavar te zajednice, glavar eshatološkog Kraljevstva. Ne može se, međutim, tvrditi da je taj Mesija potomak Davidov. No, tumačenje da se ipak radi o Mesiji, prihvatilo je Židovstvo Isusovog vremena pa je i Isus primijenio na sebe naslov Sina Čovječjega da bi u vjeri Židova navijestio eshatološke značajke svoga Kraljevstva.

Najpoznatiji događaji iz Danijelove knjige koji su često citirani a napose prikazivani u likovnoj umjetnosti su: Danijel i njegova tri druga u službi kralja Nabukodonozora; Nabukodonozorov san: kip sastavljen od tri različite stvari; klanjanje zlatnom kipu i tri Danijelova druga u peći; Nabukodonozorovo ludilo; Baltazarova gozba kada se pojavljuje tajanstveno pismo i poruka; Danijel u lavskoj jami itd... Svi ti vrlo dramatski događaji očituju Danijela i njegove drugove kako pobjednički nadvladavaju svoje životne kušnje. Njihova žrtva rađa plodom: pogani počinju hvaliti Boga jer uviđaju da je mladiće on spasio. Tako se ostvaruje proslava Boga svugdje gdje se Danijel pojavljuje sa svojim drugovima.

U drugom dijelu knjige su manje poznati događaji u kojima je Danijel sam vidjelac. Njegova viđenja završavaju velikim viđenjem vremena "gnjeva i vremena svršetka". Sveti pisac ne pazi strogo ni na vrijeme događanja, niti na točnost i redoslijed povijesnih osoba. Važnije mu je da i

događaj i osobe svrsta u jasnu poruku koja počinje književnom vrstom mudrosnih knjiga, a završava eshatološkim viđenjima budućih događaja. Takvom kompozicijom knjige ističe se središnja misao koja odgovara osnovnoj potrebi

Klanjanje zlatnom kipu

Židova u progonstvu, a to je podržati vjeru i nadu u povratak i završetak progonstva. Kušnje koje podnose mladići samo su potvrda da kušnje rađaju po-

bjedom onih koji ostaju vjerni Bogu, te Božju svemoć priznaju i sami progonitelji.

Posve na kraju dolazi Kraljevstvo svetih kojim će vladati Sin Čovječji i njegovo "Kraljevstvo neće imati kraja."

To iščekivanje svršetka, ta nada u dolazak Kraljevstva provlači se kao crvena nit kroz cijelu knjigu. Bog će osigurati dolazak Kraljevstva u trenutku koji je on odredio, ali koji ujedno obuhvaća sve ljudsko trajanje. Trenuci svjetske povijesti postaju trenuci Božjeg nacrtu na planu vječnosti. Prošlost, sadašnjost i budućnost, sve to postaje proroštvo jer se sve promatra u svjetlu Boga. Povijest biva proročka a Božja tajna se objavljuje preko tajanstvenih bića koji su glasnici i službenici Svevišnjega - Anđeli. Objava se odnosi na Božji naum o sudbini svih naroda i pojedinaca. Navješteno je i uskrsnuće mrtvih i život budućega vijeka.

Čitati knjigu proroka Danijela vrlo je teško te je potrebna solidna egzegeza, to jest tumačenje, jer se unutar knjige preklapa više književnih vrsta a opis događaja je tako plastičan da čovjek ima dojam da mu je na prvi pogled sve jasno. Knjiga završava opisom Danijela u lavskoj jami.

Babilonci se silno razbjesneše i pobuniše protiv kralja. Rekoše: "Kralj postade Židov: Bela sruši, zmaja ubi, svećenike pokla." Navališe dakle kralju i rekoše: "Predaj nam Daniela, inače ćemo ubiti tebe i tvoj dom!" I vidje kralj da žestoko navaljuju; prisiljen, preda im Daniela. Oni ga baciše u lavlju jamu: i ostade ondje šest dana. U jami bijaše sedam lavova kojima davahu svaki dan po dva trupla i dvije ovce: tada im ne dadoše ništa, da bi proždrlji Daniela. (...)

A prorok Habakuk odgovori: "Gospodine, Babilon ne vidjeh, i za jamu ne znam!" Anđeo ga Gospodnji uhvati za vrh glave i noseći za kiku spusti ga u Babilonu povrh jame hitrinom svoga duha. I povika Habakuk: "Danielle, Daniele, uzmi ručak što ti ga šalje Bog!" A Daniel reče: "Spomenuo si se mene, Bože, i nisi zapustio one koji tebe ljube." I ustade Daniel i blagova, a Anđeo Gospodnji odmah vrati Habakuka u njegovu zemlju.

Sedmoga dana dođe kralj da oplače Daniela; priđe jami, pogleda, kad ono: Daniel sjedi. Tada kralj povika iza glasa: "Velik si, Gospode Bože Danielov, i nema drugoga Boga osim tebe!" I zapovjedi da Daniela izvade iz jame i da onamo bace one koji su njega htjeli upropastiti: lavovi ih učas požderaše pred njegovim očima.

(Dn 14,28-42)

30 GODINA II. VATIKANSKOG KONCILIA (11)

MISTERIJ CRKVE

Crkvo, što kažeš o samoj sebi?

Na II. vatikanskom saboru Crkva je progovorila o samoj sebi čitavom svijetu što je ona IZNUTRA i IZVANA. Kada Crkvu promatramo IZNUTRA, ona je MISTERIJ - OTAJSTVO. Promatrana IZVANA, Crkva je ZNAK-SAKRAMENAT zajedništva. Riječ "misterij" pobuđuje u nama nešto tamno, sakriveno, za razum neshvatljivo. Ipak se ta riječ u konstituciji LG navodi 23 puta, a uz riječ "sakramenti" navodi se još 28 puta.

Crkva nije ljudska tvorevina. Ona je misterij-otajstvo.

Misterij se ovdje shvaća prvenstveno u svetopisamskom smislu u kojemu se prostor misterija nalazi u Bogu i na Božjoj nakani da spasi svijet po Kristu u povijesti ljudskoga roda. To otajstvo Božjega nauma bilo je kroz vjekove sakriveno u Bogu, ali ga je sam Bog očitovao i iznio na vidjelo preko proroka i apostola. To otajstvo obuhvaća cjelokupnu povijest spasenja od Kristova dolaska na svijet sve do konačnog njegovog pojavka. Krist i Crkva su stvarnosti neobičnih dubina Božje misli. U sebi nose nevidljivu vrhunaravnu stvarnost dohvatnu po Očevoj objavi u Kristu. Otajstveni naum spasenja koje Bog unosi u svijet po Crkvi kao i sama inicijativa o Crkvi dolazi od milosrdne Božje ljubavi. Crkva je otkupiteljsko otajstvo koje pokazuje proboj Božje sile u čitavi svijet koji je uronjen u grijeh. Tajanstvenost te sile Božje sastoji se u "ludosti križa" (1 Kor 1,25), u Božjoj slabosti. Crkva pobjeđuje svijet svojom vjerom u snagu križa kojom je išao sam Gospodin Isus Krist.

Već iz samoga naslova prvog poglavlja (LG) MISTERIJ CRKVE, vidimo da je Crkva u prvom redu vrhunaravna stvarnost Božjega života u ljudima, tj. sakramenat u Kristu: "A kako je Crkva u Kristu kao sakramenat ili znak i oruđe najtješnjeg sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda, ona, nastavljajući predmet prethodnih sabora, namjerava točnije objaviti svojim vjernicima i cijelom svijetu svoju NARAV i svoju opću MISIJU" (LG br. 1).

Krist je svjetlost koja dolazi na svijet da obasja sve narode. Budući da je Crkvu ustanovio sam Krist, ona je svjetlo Kristovo koje želi navijestiti Evanđelje svakom stvorenju. Krist nije došao na svijet radi samoga sebe. Niti Crkva nije tu radi same sebe. Crkva je, kao i Krist, ZA čovjeka i čovječanstvo u cjelini. Bog Otac se prvi naginje do grešnog čovjeka i poziva ga. Čovjekov odgovor na Božji zov stvara novu zajednicu, Božji narod. Crkva je dakle poslana propovijedati Evanđelje cijeloj zajednici čovječanstva. Zajednica koja prihvaća Evanđelje Isusa Krista, a to su svi krštenici vjernici, postaje Božji narod.

Kao što Bog nije ostao sužanj svojeg misterija, nego se u Isusu Kristu objavio kao Bog Otac koji ljubi grešno čovječanstvo i želi ga spasiti po svome Sinu, tako ni Crkva ne smije ostati u tajnosti, jer ona sadrži u sebi velika Božja djela i slavu Božju u povijesti čovječanstva. Čitava ljudska povijest treba biti obasjana svjetlom Evanđelja i treba donijeti svoj vidljivi plod. Crkva, dakle, ne propovijeda politiku, ekonomiju niti znanost, iako bi bilo hvale vrijedno da politika, ekonomija i znanosti budu rasvijetljene svjetlom Evanđelja kako se ne bi manipuliralo po svojoj volji, već na opće dobro svih ljudi, kao što je i Evanđelje na opće dobro svih ljudi.

Već u samom uvodu konstitucije (LG) čitam: "Krist, svjetlost naroda...", znači da je On izvor Evanđelja i Crkva kao institucija ne želi zauzeti Kristovo mjesto, Crkva samo odražava sa svoga lica svjetlo Kristovo prema onoj Pavlovoj: "A mi svi koji otkrivena lica odrazujemo kao ogledalo slavu Gospodnju, preobražavamo se u tu istu sliku uvijek na slavniju, jer dolazi od Gospodina, od Duha" (2Kor 3,18). Prema tome, Crkva kao misterij postoji ne sama od sebe, nego od samoga Krista, kako je to papa Pavao VI. na trećem zasjedanju koncila 1964. rekao: "Crkva se ne predaje zadovoljstvu

nad samom sobom, nije neprozirna koprena, nije sama sebi svrhom. Naprotiv, Crkva živo želi da bude sva Kristova, sva u Kristu i sva za Krista". Kao što mjesec prima svoj sjaj od sunca, tako i Crkva prima svoje svjetlo Evanđelja od samoga Krista. To bi ukratko bio smisao Crkve kao misterija, odnosno gledanja na Crkvu IZNUTRA.

Crkva promatrana IZVANA jest ZNAK-SAKRAMENAT

Kada II. vatikanski sabor tvrdi da je Crkva sakramenat, onda želi reći da je ona otajstvo po Božjem naumu za naše spasenje. Crkva očituje i ostvaruje spasenje kao Krist i kao njegovo naviještanje Evanđelja. Krist očituje Boga spasitelja i Bog svijetli upravo s Kristova lica. Zato je Božje spasenje vidljivo i opipljivo u ljudskoj pojavi Isusa Krista. Krist je taj ZNAK-SAKRAMENAT Božje nazočnosti među nama. Taj isti Krist djeluje i ostvaruje spasenje svojom riječju, svojim umiranjem na križu, po volji Očevoj. Po Kristovim djelima Bog izvodi spasenje u nama. Krist je oruđe našeg spasenja. A ZNAK i ORUĐE spasenja, to je samo otajstvo, to je sakramenat. Svi mi koji tvorimo Crkvu, zajednicu Kristovih vjernika, jesmo taj vidljivi Božji narod, koji se okuplja da slavi Boga, u ljubavi se pomažemo i međusobno se vezujemo i to prijateljstvo Božjega naroda jest ZNAK cijelom čovječanstvu da je Bog na zemlji prisutan na djelotvoran način.

Kršćani po svome štovanju Boga, primanjem svetih sakramenata, po svojim djelima i međusobnoj ljubavi, žrtvom i nošenjem svoga životnog križa posvećuju svijet. Kršćani su zapravo svojom kršćanskom praksom oruđe spasenja svijeta, oni su sakramenat u cjelini i kao pojedinci. Po krsnoj milosti, svaki kršćanin vođen svjetlom Duha Svetoga nosi ljubav Božju svim ljudima, postaje znak Božji koji upućuje i vodi k Bogu čitavi svijet. Bog nam nije mogao dati veće vrijednosti u svojim očima od ove, da nas gleda kroz svoga ljubljenog Sina Isusa Krista.

Sjedinjenje ljudi s Bogom po znaku-sakramentu Crkve, Sabor veže jedinstvo cijeloga ljudskog roda. Kao što je Otac nas posinio u svom vlastitom Sinu i naše sjedinjenje sa sobom uzdigao na najviši stupanj, tim istim posinovanjem uzdigao je naše međusobno jedinstvo na pravo bratstvo. Po Božjoj zamisli svaki je pojedinac darovan cijelom čovječanstvu kao brat i svaki prima dar svih ostalih kada ih prima kao braću. Nitko od nas ne pripada sam sebi. Svi pripadamo našem zajedničkom Ocu po kojemu postojimo.

Zato se II. vatikanski sabor okreće prema cijelom svijetu. Pred očima Sabora je današnje konkretno čovječanstvo kojemu Crkva želi otkriti svoje lice. Tom čovječanstvu želi progovoriti razumljivim jezikom, ne mijenjajući ništa od same biti vjere. Sadržaj vjere je isti kao što je to potvrdio Tridentinski i I. vatikanski sabor, samo što II. vatikanski sabor donosi novinu s obzirom na sadržaj izlaganja nauke o Crkvi, njezinu otajstvenost i njezinu sakramentalnost. Nakana je Sabora obratiti se svim ljudima dobre volje i otvoriti se svijetu, a svijet da prihvati njezinu ponudu, kako je to izrekao papa Ivan XXIII: "Trebalo da katolički nauk, siguran i nepromjenjiv, kojemu smo dužni poslušnost, istražujemo i izlažemo onim načinom, koji traže naša vremena".

"Budući da je Krist Svjetlo Naroda, ovaj Sveti Sabor, sabran u Duhu Svetom, živo želi njegovim sjajem, koji odsijeva s lica Crkve, obasjati sve ljude navješćujući Evanđelje svakom stvoru (usp. Mk 16,15). Budući da je Crkva u Kristu sakramenat ili znak i sredstvo najužeg sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijelog ljudskog roda, ona kani, upirući se na izlaganja prijašnjih sabora, svojim vjernicima i čitavom svijetu točnije razložiti svoju narav i svoje opće poslanje. Uvjeti današnjeg vremena požuruju je na ispunjenje te dužnosti kako bi svi ljudi, koji su danas uže povezani društvenim, tehničkim, kulturnim vezama, postigli također i puno jedinstvo u Kristu" (LG br. 1).

Mato Miloš, OCD.

ISUS KRIST ĆE PONOVRNO DOĆI

Isus Krist će ponovno doći suditi žive i mrtve! To je ON sam obećao. To je uvjerenje i nada svih kršćana od početka: "Ovaj Isus koji je od vas uzet na nebo, isto će tako doći kao što ste vidjeli da odlazi u nebo!" (Dj 1,11). Tako su poručili anđeli apostolima prigodom Isusova uzašašća u nebo.

I sam Isus ovako započinje svoj govor o Posljednjem sudu: "Kad Sin čovječji dođe u svojoj slavi i svi anđeli njegovi s njime, sjest će na prijestolje slave svoje. I sabrat će se pred njim svi narodi (...)", čitamo u Svetom pismu (Mt 25,20).

A Otkrivenje Ivana apostola završava velikom čeznjom: "Dođi, Gospodine, Isuse!" Isus pak odgovara sigurnim obećanjem: "Da, uskoro dolazim!" (Otk 22,20).

"MARANA-THA!" (Dođi, Gospodine Isuse!). Tako su molili prvi kršćani, cjelovom svetim (usp. 1 Kor (16,19-22)). Tako moli i danas Crkva Kristova, napose u euharistiji kad se sjeća tog obećanja, te upravlja pogled prema Onom "koji dolazi". Crkva vapi za njegovim dolaskom moleći: "Marana-tha!" "Neka dođe tvoja milost i prođe ovaj svijet" (Didahé, 10,6). U euharistiji naime kršćani proglašavaju Kristovu smrt i slave njegovo uskrsnuće dok On ne dođe! I u Očenašu molimo svaki puta za taj Dolazak kad izgovaramo riječi "Dođi kraljevstvo tvoje" (KKC 2818), jer Kristov dolazak označava dolazak njegova Kraljevstva.

Kada će Isus Krist ponovno doći?

Istina je da su prvi kršćani Sudnji dan ili Posljednji sud očekivali kao skorašniji dan koji će ubrzo uslijediti: "Ovo vam uistinu velimo po riječi Gospodnjoj: mi živi koji smo preostali za dolazak Gospodnji, nećemo preteći onih koji su usnuli" (1 Kor 4,15). To možemo i sada kazati, da oni koji budu živjeli o dolasku Gospodnjem, neće preteći one koji su umrli. Ali činjenica je da datum i termin Dolaska nije u Svetom pismu objavljen. Ovu radoznalost sam Isus nije unaprijed objelodanio: "Nije vaše znati vremena i zgone koje je Otac predodredio svojoj vlasti" (Dj 1,7). "A onom danu i času nitko ne zna, pa ni anđeli na nebu, ni Sin, nego samo Otac!" (Mk 13,32). Sve spekulacije i tobožnja proročanstva - o tome kada će biti Sudnji dan - neprihvatljiva su, jer nemaju temelja u Svetom pismu. Nitko ne zna kad će doći, ali Krist može doći svaki čas! Naime, od Kristova uskrsnuća i uzašašća na nebo, naum Božji je ušao u svoje dovršenje. Mi se već nalazimo "u posljednjem času" (KKC 670). Zato nam je Isus Krist naložio da budemo budni (Mt 25,13).

Ali, zar nema nekih znakova da budemo spremni za te posljednje dane? Katekizam kaže: Sadašnje je vrijeme, po riječi Gospodnjoj, vrijeme Duha i svjedočenja: "Nije vaše znati vremena i časa (kada će biti kraj svijeta), nego primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas, i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu i Samariji, i sve do kraja zemlje!" (Dj 1,8). Sadašnje je vrijeme još obilježeno "nevoljama" i kušnjama zla, koja ne štede Crkvu. To je vrijeme borbe posljednjih vremena (usp. 1 Iv 2,18; 4,3; 1 Tim 4,1). To je vrijeme budnog iščekivanja i revnoga bdijenja. (KKC 627).

"Prije Kristova dolaska Crkva mora proći kroz posljednju kušnju koja će uzdrmati vjeru mnogih. Progonstvo, što prati njezino putovanje kroz vrijeme, otkrit će 'otajstvo bezakonja' pod oblikom religijske obmane koja će ljudima nuditi prividno rješenje njihovih problema, po cijenu otpada od vjere. Glavna religijska obmana jest obmana Antikristova, tj. obmana jednoga lažnog mesijanizma u kojemu čovjek slavi samoga sebe umjesto Boga i njegova Mesije, koji je došao u tijelu" (KKC 675).

Ova Antikristova obmana već se ocrta u svijetu svaki put kad se hoće u povijesti ispuniti mesijansku nadu koja se može ispuniti samo onkraj povijesti kroz eshatonski sud (Posljednji sud). Crkva je - i pod ublaženim oblikom lažnog mesijanizma - odbacila krivo-

tvorenje budućeg Kraljevstva Božjeg pod imenom milenarizma (De milenarismo, DS 3839), osobito pod političkim oblikom jednoga sekulariziranog mesijanizma "u svojoj biti izopačenoga" (GS 20-21). Pojava Antikrista mnoge je već zaslijepila. Zbog toga zla izgledaju toliko nadmoćne i toliko pritiskivajuće. Naše stoljeće ostavlja za sobom takav utisak!

Pa ipak, pogledom na uskrsnu Kristovu pobjedu mi ispo- vjedamo: "Posljednja vremena za nas su već prispjela! Obnova svijeta u potpunoj zbiljnosti već je u svjetlu Krista završena: već na zemlji Crkva je ukrašena nesavršenom ali pravom svetošću. Kraljevstvo Kristovo već očituje svoju prisutnost čudesnim znacima što prate njegovo naviještanje po zajednici vjernika" (KKC 670). Ta, Krist je uskrsnuo. On je "Kirios" (Gospodar svemira i povijesti). U njemu povijest čovjeka, kao i sve stvoreno, nalazi svoju rekapitulaciju (svoje dovršenje). Ali njegovo kraljevstvo na zemlji već je prisutno, jer njegova Crkva je "klica i početak toga kraljevstva na zemlji" (KKC 669). Krist već sada k nama dolazi. On je tu, među nama!

Zašto će Isus Krist doći na kraju vremena?

Sud posljednjeg Dana navijestili su već proroci u Starom zavjetu, kao i Isusov Preteča (Ivan Krstitelj) (usp.: Dn 7,10; Il 3-4; Mal 3,19). Kao što smo gore rekli, sam Isus je također navijestio Posljednji sud. Tada će bit osuđeno grešno nevjerovanje koje je prezrelo milost od Boga ponuđenu (Mt 11,20; 12,41). Tada će biti izneseno na svjetlo ponašanje svakog čovjeka kao i "Tajne srdaca" (Lk 12,1; Iv 3,20; Rim 2,16; 1 Kor 4,5). Ponašanje prema bližnjemu otkrit će prihvaćanje ili odbijanje milosti i ljubavi Božje (Mt 5,22; 7,1). Isus će reći u Posljednji dan: "Sve što ste učinili jednomu od ove moje najmanje braće, meni ste učinili" (Mt 25,40).

Budući da je Isus Krist "Kirios", gospodar života i smrti, povijesti i svemira, gospodar vječnoga života, njemu kao otkupitelju svijeta pripada puno pravo da konačno sudi djela i srca ljudi. To pravo on je "stekao" svojim križem. Tako je Otac "sav sud predao Sinu" (Iv 5,22). Ono što je za nas veoma utješno jest to da Sin nije došao samo suditi nego i spasiti, te dati život koji On sam ima (Iv 5,26). Odbijanjem spasenja, te velike milosti Božje, u ovom životu, svatko već sudi samoga sebe (Iv 3,18; 12,48), i prima po svojim djelima (1 Kor 3,12), odbijajući Duha ljubavi čovjek može osuditi sebe za vječnost.

Na Dan suda, na svršetku svijeta, Krist će doći u slavi da dovrši konačni trijumf dobra nad zlom, što budu kao žito i kukolj zajedno narasli tijekom povijesti. (KKC 681)

Opomenuti smo, doduše, da čovjeku ništa ne koristi ako čitav svijet zadobije a sebe samog izgubi (Lk 9,25). No, "iščekivanje nove zemlje nipošto ne smije oslabiti nego razbuditi u nama brigu za izgradnjom ove zemlje gdje raste nova Božja obitelj koja već može pružiti neku sliku novoga, Božjeg svijeta, koji će se ostvariti Dolaskom Kristovim na kraju vremena. Napredak ovoga svijeta - iako ga treba dobro razlikovati od Kristova kraljevstva - ipak je od velike važnosti za Božje kraljevstvo". (Radost i nada, 39)

Antun Miloš, Žednik

**"JA SAM ALFA I OMEGA
- POČETAK I SVRŠETAK"
"DA, DOLAZIM UBRZO, AMEN!"**
(Otk 22,13,20)

U ZNAKU SVETOSTI

/Prikaz enciklike "Nadolaskom trećeg tisućljeća" - 20/

U dokumentu kojega tumačimo točka 37 je biser hvalospjeva Bogu koji se očituje čudesnim djelima u životu svetaca. Mučenici su sjeme kršćana.

Preokret u vrijeme Konstantina Velikoga nikada Crkvu ne bi doveo na tračnice dvotisućljetne povijesti da se prije toga nije dogodila sjetva mučenika i baštine svetosti koja je karakterizirala prve kršćanske generacije. Čovjek, kakvog god uvjerenja bio, mora stajati s poštovanjem nad mučeništvom i mučenicima. Svaki je od njih izrastao u nadnaravnu veličinu jer je više ljubio istinu, ideale i vrednote nego vlastiti život. Shvatio je da se vrednote ne prodaju a da se za njih isplati predati. Na taj način čovjek i sam postaje vrednota koja je vječna. Crkva našega stoljeća ponovno je zahvalna Bogu za tolika svjedočanstva mučenika - svećenika, redovnika, redovnica i laika kojima obiluje naše stoljeće na svim stranama svijeta. Prolijevanje krvi darovano za Krista postalo je zajednička baština katolika, pravoslavniha, anglikanaca i protestanata. Stoga ima veliku ekumensku poruku. Najbolji dokaz da je kršćanin kršćaninu brat jest činjenica da je jedan ili drugi prolio krv za Krista za koga ih veže ista vjera a u mučeništvu i ista ljubav. Papa podsjeća Crkvu ovog stoljeća koja ulazi u veliki jubilej da ne smije zaboraviti ta svjedočanstva.

No, nisu samo mučenici svjedoci, nego svi: učitelji vjere, misionari, ispovjednici, biskupi, svećenici, djevice, supružnici, udovice i djeca čiji je život zasjao ljepotom Kristovom u dugotrajnom svjedočenju neokrnjene vjernosti idealu - Kristu. Naše stoljeće obiluje velikim borbama za Božje stvari. Crkva mora oteti zaboravu toliko vrijedna svjedočanstva i sačuvati za buduće naraštaje na spomen onih koji su toliko trpjeli za Božju stvar. Općinstvo svetih svih kršćanskih vjera daleko glasnije govori o onome što nas povezuje nego što povijest govori o onima koji su tvorci podjele. Zajednička baština svih nas su sveci. Općinstvo svetih u novijoj povijesti Crkve daleko je brojnije danas nego u bilo kojem stoljeću ranije. Najveći poklon što će ga sve Crkve dati Kristu na pragu trećeg tisućljeća bit će manifestacija svemoćne prisutnosti Otkupitelja po plodovima vjere, nade i ljubavi u ljudima i ženama svih jezika i rasa koji su slijedili Krista u različitim oblicima kršćanskog zvanja.

U perspektivi trećeg tisućljeća opća Crkva kao i partikularne Crkve moraju imati razvijen osjećaj za znakove svetosti svih onih koji u naše vrijeme potpuno žive u Kristovoj istini. Toliko je ljudi i žena koji ostvaruju herojske kreposti u zvanju braka a da ih naše vrijeme ne primjećuje dovoljno i ne vrednuje plodove svetosti koji su tako obilni svjedočanstvom našem vremenu. Crkva je sveta u svim svojim članovima jer su sakramentima pozvani na sudjelovanje u Kristovim otajstvima, ali su mnogi ostvarili taj život milosti u tako zavidnoj punini da ih uistinu pribrajamo herojima kreposnog života. Kršćaninu našega vremena ti su heroji i putokaz i poticaj. Stoga mjesne Crkve trebaju nastojati svoje heroje kreposti ponuditi čitavoj Crkvi kao model života i poticaj za sve. Tako će poziv na svetost ostvarena u konkretnim ljudima našega vremena u svim staležima odražavati ljepotu Kristova primjera. /točka 37/

M.V.

KATOličKA CRKVA
U PRIPRAVI
ZA VELIKI JUBILEJ

PAPIN NIZ NA HRVATSKOME JEZIKU O VELIKOME JUBILEJU

Kad god je u Rimu na Papinoj generalnoj audijenciji srijedom prisutna koja skupina hrvatskih hodočasnika, on se uvijek obrati posebno i njima. Tom prigodom govori im o Velikom jubileju 2000.

Tako je na audijenciji 7. kolovoza, govoreći o odgovornosti koju svaki pojedini krštenik ima za rast i napredak Crkve i društva u kojem živi i djeluje, rekao na hrvatskom jeziku:

"Predragi, potrebno je ne samo dobro upoznati svoju vjeru, nego istodobno valja produbiti vlastitu pripadnost Crkvi i neprestano razvijati svijest o odgovornosti koju svaki pojedinac ima za njezin rast i napredak. Tome svakako valja dodati obvezu djelotvornoga zalaganja za izgradnju društva u kojem krštenik živi i djeluje."

U srijedu 3. rujna Papa je hodočasnici govorio o pozivu kršćana na svetost. Tom prigodom je hrvatskim hodočasnici rekao: **"Predragi, priprava na Veliki jubilej zahtijeva također ponovno otkrivanje poziva kršćana na svetost. Potrebno je zbog toga u svakome vjerniku probuditi istinsku čežnju za svetošću, koja je jedno od izrazitih obilježja življenja i djelovanja kršćana i koja očituje narav Crkve."**

/Usp. Glas koncila, br. 36. i 37./

JUBILEJ 2000. NE NAVIJEŠTA SUDNJI DAN

Priprave za proslavu Velikog jubileja 2000, odnosno završetka drugoga kršćanskog tisućljeća, nemaju nikakve veze s fantastičnim špekulacijama o Sudnjem danu. Ni govora da bi to bio završetak povijesti. Crkva nipošto ne želi da se s tim slavljenjem povezuje bojazan od nekih velikih katastrofa. Također, taj Jubilej neće biti tek slavljenje prošlosti, nego upravo navještaj i poticaj kršćanske budućnosti. Predstojnik Kongregacije za kršćanski nauk kardinal Jozef Ratzinger smatrao je potrebnim upozoriti na tu opasnost krivog ili čak katastrofičnog shvaćanja Velikoga jubileja. Učinio je to u sklopu gradskih misija u Lateranskoj bazilici.

/IKA/

**Što se tiče onog dana i časa,
o tome nitko ništa ne zna;
ni anđeli na nebu, ni Sin,
već jedino Otac.**

(Mk 13,32)

Uređuju: Zlatko Gečević i Ivica Ivanković Radak

Događaji u Paulinumu

Život u sjemeništu nikad nije monoton, dosadan, nego je, kao što je to bilo i proteklog mjeseca, ispunjen mnogim lijepim događajima, jubilejima i svečanostima.

Za jubilej **stogodišnjice smrti sv. Male Terezije od Djeteta Isusa** smo se spremili devetnicom. Kroz devet dana smo svaku večer u njenu čast molili litanije, imali meditaciju i, naravno, u sklopu ove devetnice je bila i sveta misa. Uoči blagdana sv. Male Terezije imali smo kratko bdijenje, a na sam blagdan klanjanje sa svečanim blagoslovom. Toga dana su neki od nas bili u **Somboru** na proslavi kod karmelićana gdje su na svetoj misi ministrirali.

Cijeli mjesec **listopad** je bio u **znaku Marije**. Zajednička krunica i posvetna molitva Majci Mariji su sačinjavali našu listopadsku pobožnost, koja je bila svečanija blagdanima. Tada smo pjevali i Gospine litanije, a na kraju je slijedio blagoslov s Presvetim.

Osobito lijepi dani su bili **jubileji katedrale**. Sudjelovali smo na euharistijskim slavljinama čitajući, ministrirajući i pjevajući.

NEMOJTE NIKADA ZABORAVITI DA VAS CRKVA ČEKA

Posjet sjemeništu papinskog nuncija **msgr. Santosa Abril y Castella** na blagdan sv. Terezije Avilske, bio je za nas velika radost. Na početku je rektor sjemeništa pozdravio nuncija i iznio ukratko sadašnje stanje sjemeništa. Ovo je druga posjeta nuncija sjemeništu, kojom je pokazao svoju zainteresiranost za nas, kako u molitvi tako i na druge načine. Govorio nam je kakav je značaj zvanja za budućnost Crkve na ovim prostorima. Savjetovao nam je da iskoristimo ovo vrijeme za naobrazbu, za nutarnji, duhovni napredak i za vježbanje u zajedništvu s bližnjima. Poručio nam je da u životu uporedo s duhovnim trebamo slijediti i ljudske vrline kao što su poštenje, ozbiljnost, a važno je znati pobijediti sebe i "izgubiti" svoje planove, tj. odricati se. Na kraju nas je podsjetio na jednu važnu činjenicu. Rekao nam je: "Nemojte nikada zaboraviti da vas Crkva čeka!"

Nuncij Santos Abril sa sjemeništarcima

S ljubavlju pristupiti zvanju

Na početku nastupajućeg mjeseca slavimo **blagdan Svih Svetih i Dušni dan**, kada se spominjemo svih naših pokojnika i duša u čistilištu. Ti dani nas osobito potiču na razmišljanje o smrti i prekogrobnom životu.

Cilj svakog kršćanina je da se iz ovoga života preseli u drugi, vječni život, u slavu Oca nebeskoga. No, da bi to postigao, kršćanin mora nastojati zavrijediti vječni život. To može ostvariti ako radi na slavu Božju sve ono što mu je povjereno. U prisposobi o talentima (Mt 14, 14-30) Isus navješćuje kako će biti nagrađeni oni koji iskoriste darove Božje. Zato se svaki čovjek treba truditi da kroz svoje zvanje dobro upotrijebi od Boga darovane mu talente.

Svećenički poziv je drugačiji od ostalih. Za njega nisu potrebne neke izvanredne sposobnosti - samo treba slušati glas Duha i činiti onako kako nas On nadahnjuje. Mnogi se kolebaju da li da odgovore na Isusov poziv. Ako to ne učine, u životu će kasnije osjećati neku prazninu u duši. Zato, neka se ne plaše reći "Da" Isusu, jer "Ja sam te izabrao prije nego što si se rodio" (usp. Jer 1, 5).

Da bi netko bio dobar svećenik, potrebno je da ima ljubavi, jer bez ljubavi nema ništa. Kao uzor nam može poslužiti nedavno preminula Majka Terezija, koja je s neizmjernom ljubavlju i predanošću njegovala siromahe i bolesne. Samo će s ljubavlju svećenik moći izvršiti zadaću koju mu je Bog povjerio. Sv. Mala Terezija od Djeteta Isusa je svoje zvanje našla: "O Isuse, Ljubavi moja... napokon sam našla svoje zvanje - moje zvanje je ljubav." Poput nje i svećenik mora izvršiti tu zadaću ljubavi da bi došao u Kraljevstvo nebesko. Tada će Bog reći: "Slugo dobri i vjerni, uđi u veselje Gospodara svojega!" (Mt 24, 21).

Zato moramo nastojati izvršavati s ljubavlju one dužnosti koje nam je Bog povjerio. A onda ćemo se jednog dana pridružiti u vječnoj slavi svetima, koje slavimo ovog mjeseca.

Markan Lopar

MOJ PUT PREMA BOGU

Sjećam se, jednom sam kročio u veliku, predivnu, polumračnu i slikama ukrašenu crkvu. Sjeo sam u prvi red pred oltar i zadivljeno sam gledao oko sebe. Oglasilo se zvono i ja se trgnuh. Srce mi je počelo jače kucati, a kroza me je prošla neka čudna, ugodna trema. Na vrata crkve su kročili ministranti obučeni u crvene haljine i bijele košulje, a iza njih kao zadnji ušao je svećenik u prekrasnoj misnici koja se presijavala i svjetlucala na svjetlosti koja je dolazila kroz vitraže. Kalež s draguljima i sve ostalo na oltaru zadivilo me, iako je za mene sve to još bilo nedostižno. Dubok dojam je utisnut u moju dušu u kojoj sam čuo glas: Ne bi li i ti htio postati pastir ovoj maloj, ali dobrodušnoj, zajednici? Zaželio sam u tom trenutku biti posrednik između Boga i vjernika.

Ovu želju nosio sam dugo u sebi. Puno sam molio Sve-mogućega da mi prosvijetli nakane. Plod moje molitve i upornosti je moj iskorak na put Božji. Odrekao sam se nekih životnih ugodnosti ovoga svijeta da bih osvojio vijenac vječnog života. Jer, ima li nečeg ljepšeg nego Bogu se roditi, Njemu služiti i Bogu na slavu umrijeti?! Ja sam poslušao Božju volju i svoju savjest, a ne svoje osjećaje. Molim se Ocu da što više mladića i djevojaka krene Božjim putevima, kroz duhovno zvanje.

Sada sjedim u školskoj klupi i prisjećam se tog trenutka i dana kad sam kao obično dijete iz prve klupe u crkvi zaželio slijediti Krista.

Gábor Gyula

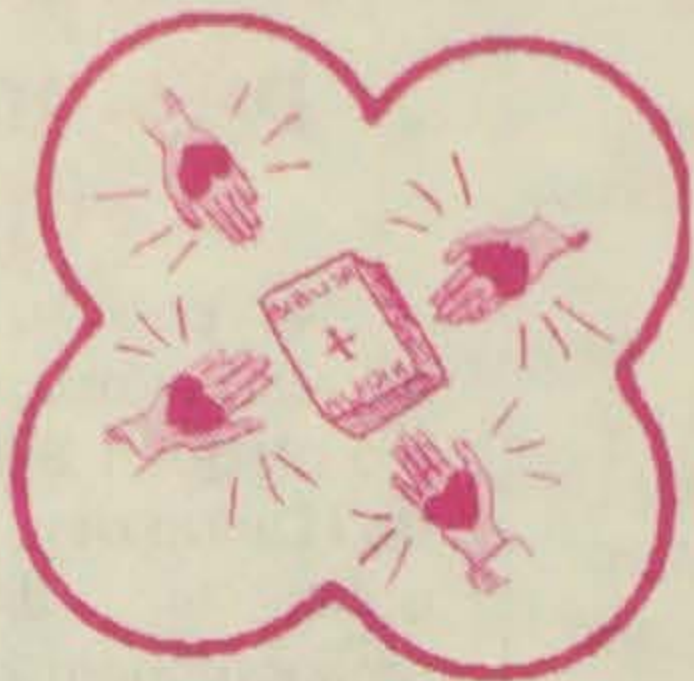
Uređuju: Jasna, Vesna, Svetlana, Željka, Zdenka, Diana;
crteži: Jasmina Skenderović

BOG MLADI!

Da li ste nekada zazivali duhove? Neki bi pomislili: "Dušni dan je, što da ne?" Nemojte to nikad ni pomisliti, a kamo li činiti! Imam bolji prijedlog za vas. Postoji jedan Duh koga slobodno možemo neprestano zazivati, čak ga i trebamo zazivati. To je Duh Sveti. Da li nam je ikad palo na pamet to učiniti, osim naravno, kada to svi rade? Ni ne pomišljamo kako nam puno više može On dati od nekog običnog duha koji nam daje samo nemir! Recimo, jedan od njegovih darova je znanje. Tko ne bi volio više znati? Većina nas ide, ili želi ići na više škole, fakultete da bi saznao što više. Ali ondje gdje bismo to znanje dobili, rijetko se obraćamo. Ili, recimo, dar savjeta. Mnogi plaćaju raznim psiholozima, čak i raznim vječarima velike svote novca da bi dobili neki savjet. A ovdje nam se on nudi besplatno. Treba samo pomoliti se Duhu Svetom ili otići svećeniku i Bog će sve riješiti. Isto tako Duh Sveti daje mudrost, razum, jakost, pobožnost, strah Božji i puno drugih darova za koje ga trebamo samo zamoliti. Sv. Pavao u poslanici Korinćanima nabraja i darove kao što su dar liječenja, proricanja, različiti jezici, tumačenje jezika... Nemojmo odbacivati Božje darove, pogotovo zato što su korisni za nas, a preko nas i drugima!

U tom razmišljanju ostavljam vas do sljedećeg broja "Zvonika".

Vaša Jasna

MISA MLADIH ZA MIR
u mjesecu studenom (novembru)
održat će se u **petak 7. u 20 sati**,
u crkvi Marije Majke Crkve u Aleksandrovu.

POMIRENJE

Isuse, pitam se
zašto sam ponekad tako slaba?
Zašto kao bezumna
tako lako padam u grijeh?
A dobro znam, Isuse,
da me grijeh razara,
da me svakim danom
sve više udaljava od Tebe.
Srce mi nije čisto.
A ja želim, silno želim
biti čista srca.
Želim Te svakodnevno primati
pod prilikama kruha i vina.
I zato ponizna srca odlazim
na svetu ispovijed.
Idem se pomiriti s Tobom!
Zamoliti Te da se smiluješ
meni grešnici.
Zamoliti Te za oprostaj!
Hvala Ti, Isuse, za sve
što mi daješ.
Hvala Ti, što mi
uvijek opraštaš.
Hvala Ti za divan sakrament
svete ispovijedi.
Jer po njemu,
pomirujem se s Tobom.
Hvala Ti!
Sad mi je srce
opet čisto.
Opet Te osjećam.
Dopusti mi da živim
s tim osjećajem, uvijek.
Čuvaj me.
Budi mi blizu.
Daj mi snage da
više ne griješim!
Pomirena s Tobom,
radosna srca,
obećavam Ti da
VIŠE NIKADA NEĆU GRIJEŠITI!

Željka Zelić

TRIBINA MLADIH - 10/97.

Druga po redu subotička Tribina mladih u ovoj školskoj godini održana je 19. listopada, na Misijsku nedjelju. Na Tribini je sudjelovao lijepi broj mladih (114), uključujući i mlade iz Sombora koji su došli zajedno sa svojim župnikom Franjom Ivankovićem.

Zbog bolesti, najavljeni predavač, biskup mons. Ivan Pénzes, nije mogao doći, ali se nadamo skorom njegovom nastupu na našoj Tribini. Umjesto njega, predavač je bio vlč. Andrija Anišić, koji je govorio o misijskom poslanju mladih kršćana. U okviru Tribine vidjeli smo i video zapis razgovora s Majkom Terezijom pod naslovom "Testament Majke Terezije". Nakon toga su mladi iz župe sv. Roka, predvođeni s. Silvanom, otpjevali pjesmu "Majka Tereza" koju su naučili za proslavu ovogodišnje Misijske nedjelje.

Kao što je to bilo najavljeno, na ovoj Tribini predstavljeni su pobjednici u natječaju za zaštitni znak stranice mladih i Tribine mladih, Maja Vulinović iz Sombora i Miroslav Zelić iz Subotice. Oni su za svoje radove dobili skromne nagrade. Također je bio predstavljen novi Odbor Tribine mladih koji će se i ove godine potruditi i dati sve od sebe da Tribine budu što bolje, ljepše i sadržajnije.

Srdačno potičemo i pozivamo sve mlade da dolaze na Tribine mladih kako bismo zajedno rasli u vjeri i ljubavi.

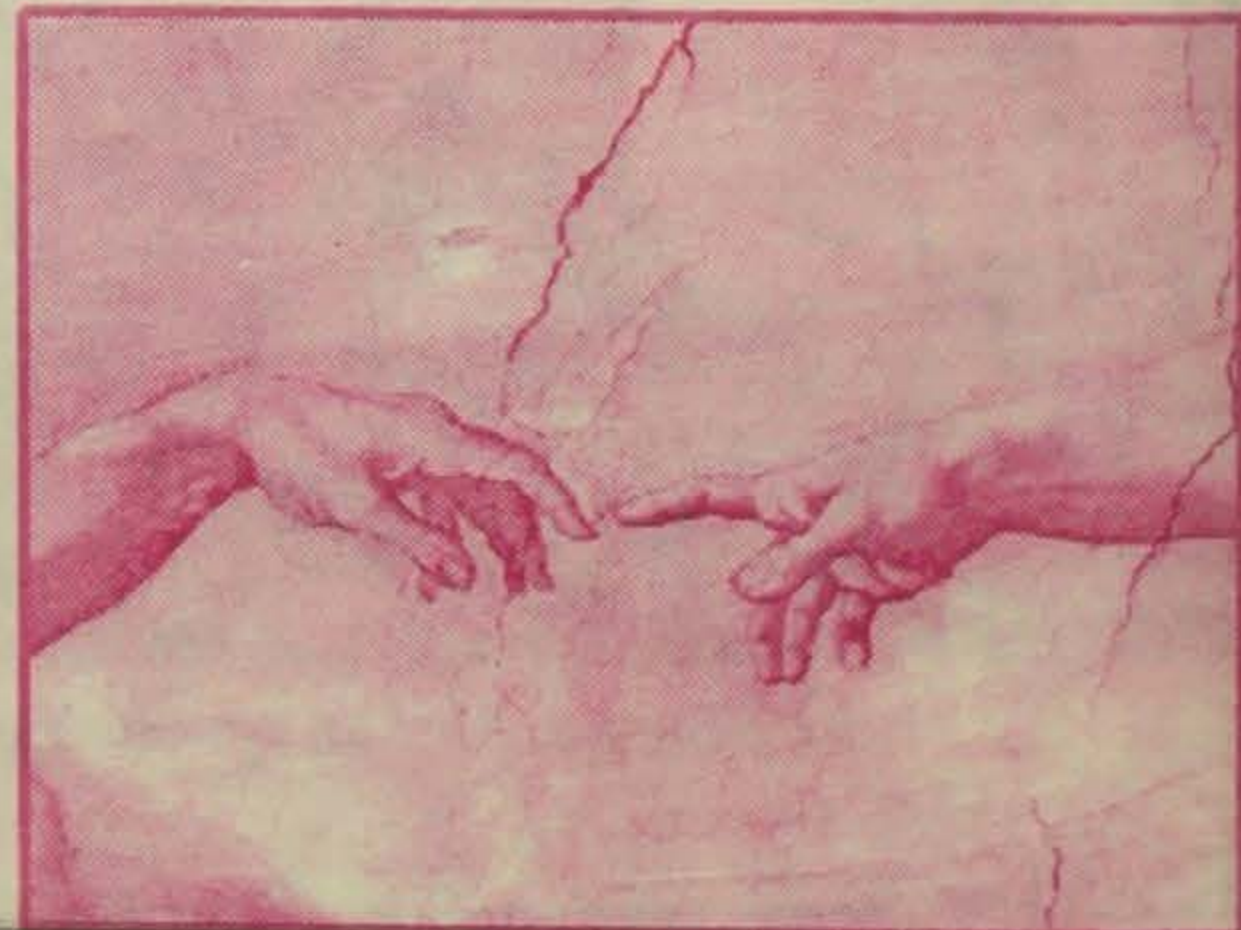
U ime Odbora Tribine mladih

Svetlana Sudarević

HOROSKOP

STRIJELAC (22. studenoga - 21. prosinca):

Bojiš li se snajperista? Čuvaj se! Postoji jedan vrlo lukav i iskusan snajperist. Prošao je sva bojišta na kugli zemaljskoj. Još ga nitko nije primijetio kad se prišunja. Svaki mu položaj odgovara, a jednako je precizan i po noći i po danu. Ima najsavršenije nišanske sprave. I uvijek protivnika gađa u isto mjesto. Znaš gdje? U dušu! Ne boj se snajperista koji ubijaju tijelo, nego se boj onoga koji ubija dušu. Nekad su mu omiljena skrovišta određeni časopisi i različite rubrike. Kad takve otvoriš, ima te direktno na nišanu. Ta susreo si valjda čovjeka s izrešetanom dušom! Užasne rane! S tim snajperistom možeš se boriti samo ako u svom tobolcu imaš dovoljno strjelovitih molitava koje redovito odapiješ prema nebu. Tamo se one zabijaju u jednu vrlo neobrađenu, hrapavu, tešku, neistetanu i čvoravu strijelu. To zapravo i nije strijela ali je jedina moćna ustrijeliti tog najsmrtonosnijeg snajperistu svih vremena. Strijela Kristova je križ. Strijela nad strijelama! A Krist strijelac nad strijelcima! Dakle, ako hoćeš sigurnu i sretnu budućnost, tobolac na rame i liniju! Krist je već odavno zauzeo svoj položaj. On nije ni kukavica ni dezertar. Nemoj biti ni ti. Čeka te. Požuri se!

Naša mladež i mladež Zapada

Razgovarajući s mladima iz zemalja Zapadne Europe uspio sam doznati par stvari. Pokušao sam načiniti usporedbu s našom mladeži.

Prva tema je bila o redovitosti odlaženja u crkvu. Odgovori su bili uglavnom isti. Na pr. Martien iz Nizozemske odlazi u crkvu svega dva puta godišnje. Radi puno preko dana i nema vremena odlaziti u crkvu. A uz to, kaže on, ako bi ga kolege s radnog mjesta vidjele da ide u crkvu ismijavali bi ga. Kada se ljetos vratio s godišnjeg odmora i rekao im kako se lijepo odmorio "u društvu s Kristom i s mladima iz cijele Europe", gledali su ga čudno i čitav tjedan su ga ismijavali i pravili šale na taj račun.

U Švedskoj je pak malo drugačije. Veronika, na primjer, ne ide u crkvu često zato što tamo ne može na miru moliti. Blizina drugih je ne oslobadja i ne može biti spontana. Na takvim mjestima moli u šutnji. I također nema vremena za crkvu.

Talijani su slični nama. Odlaze u crkvu redovito i bez toga se ne može zamisliti nedjelja. Prvo to, pa onda obitelj i sve ostalo.

Nametalo nam se i pitanje poznavanja Svetog pisma. E, tu smo vodili. Mladi Zapadne Europe se boje čitati Bibliju da je ne bi slučajno pogrešno shvatili. I ne mogu zamisliti svoj govor u kojem bi koristili citate iz Biblije.

Odijevaju se skromno. Ne pate od "marki" i nekog luksuza. Primijetio sam da je samo nama iz Vojvodine bitno u kojim ćemo farmericama ići, koje ćemo cipele obući, itd. Spremamo se na modnu pistu. Išao sam ulicom i bilo je puno svijeta. Svi su bili tako obični i prijatni. I tek onda nailazi jedna cura i sve ne zna gdje će sa sobom. Počela je šetati svoj "styling and make-up". U sebi sam pomislio: Evo, ova je naša - garant! Poslije deset minuta, kada je progovorila, shvatio sam da nisam pogriješio.

Sjedimo na molitvi i svi smo u šutnji. Osjeti se blagi vjetar jer je dvoje mladih zakasnilo. Nitko se ne obazire na njih, jer mole. A što mislite tko je sve to "snimio"? Pa, naravno, Subotičani. Kada sam ih naposljetku upitao da li bi krenuli putem Krista ako bi osjetili njegov poziv, svi su odgovorili: NE. Ne mogu zamisliti takav život i misle da se ne bi snašli. Ovako im je dobro i ne bi ništa mijenjali. Kada bi ipak možda i pokušali, celibat je ono što nikako ne bi izdržali. A ti? A mi? Što bismo rekli Kristu kad bi nas pozvao riječima: "Dođi, slijedi me!"

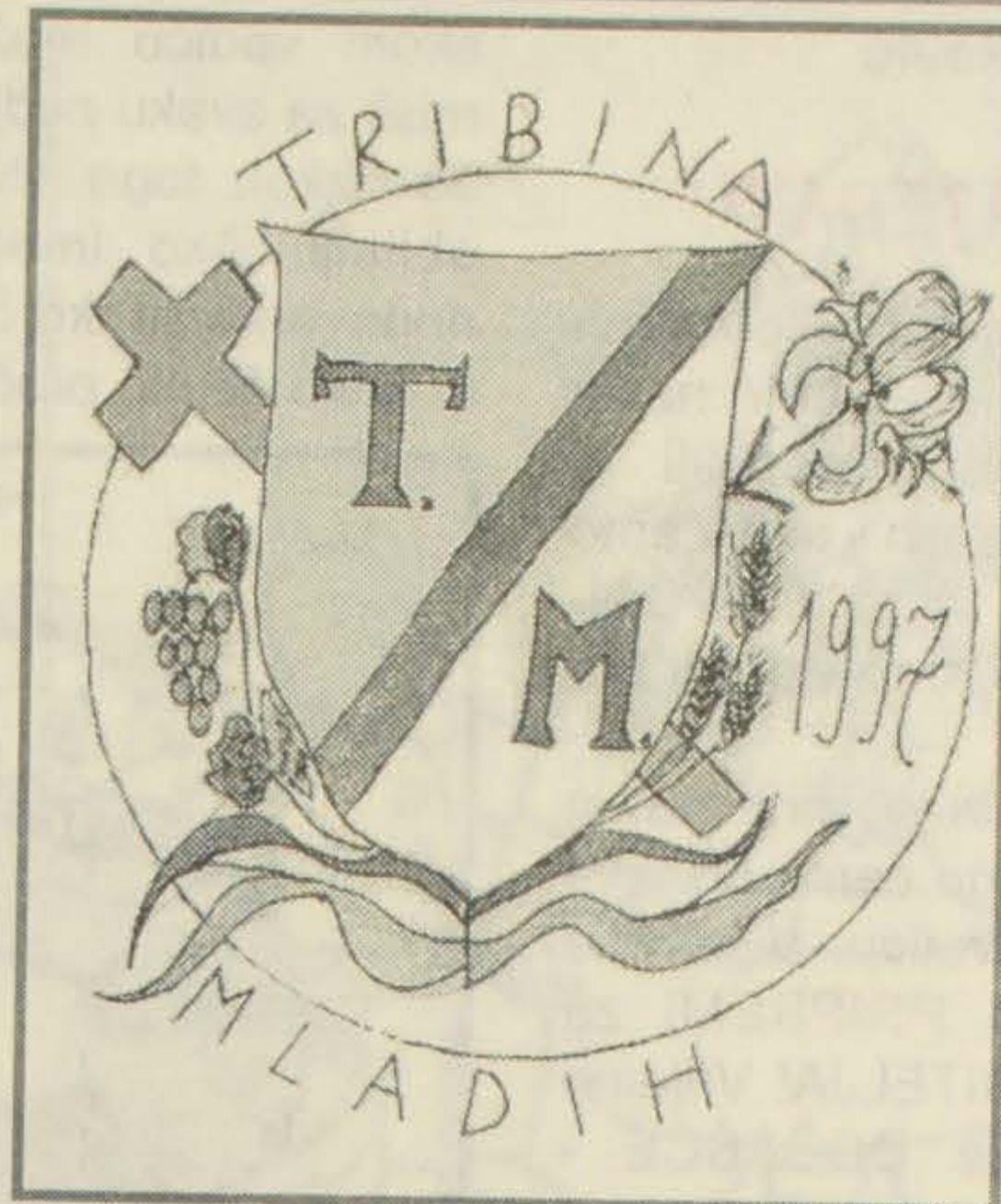
Razgovor smo završili pjevanjem pjesama. Pjevamo puno istih pjesama. Na pr. "Vijek hvaljen budi...", "Aleluja, pjevajmo sad svi", "Milot". Od pjesama koje smo im mi otpjevali, najviše im se dopala: "Isuse, volim Te", koju su brzo naučili i sami pjevati.

Kad se sve sagleda, ipak smo MI u blagoj prednosti. Samo nemojmo ostati na ovome. Idimo dalje. Upoznajmo Bibliju još bolje, idimo na svete mise nedjeljom i molimo. Bit ćemo još bolji. Nemojmo se "uobraziti" da ne bismo sve izgubili.

Zato, hrabro naprijed!

Miroslav Zelić, župa sv. Roka - Subotica

**IMAM I JA SVOJA UBJEĐENJA
NEMOJTE ME ZBUNJIVATI ČINJENICAMA**

Jedan od natjecateljskih radova
za znakove stranice
i Tribine mladih.

Autor:
Zlatko Vukmanov Šimokov, Subotica

IN - OUT

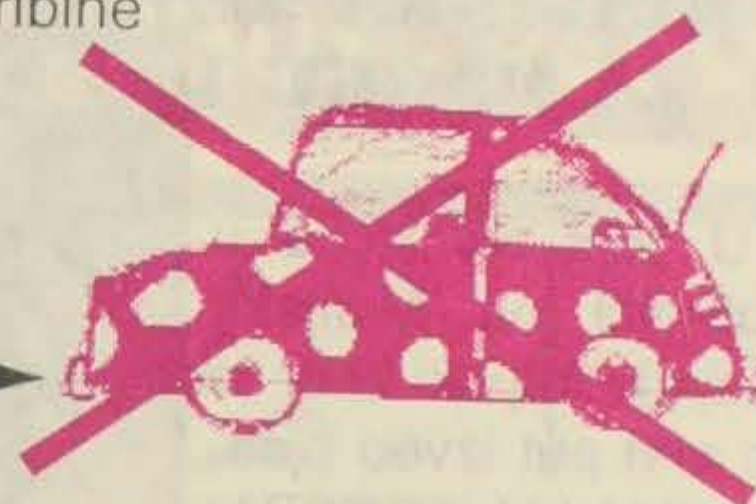
IN je:

1. Crveni fičo na bijele tufnice
2. Pjevati ulicom u slobodno vrijeme (dok ideš od jednog do drugog posla ili mjesta)
3. Ispovjediti se prije mise mladih za mir
4. Biti proganjan od Jasne Crnković zbog tekstova za stranicu mladih koje još niste napisali
5. Prati zube ujutro, u podne i navečer
6. Ostati na druženju poslije Tribine
7. Šeširi, kape, kačketi...

OUT je:

1. Ono što nije IN
2. Gledati TV do kasno u noć
3. Slušati preglasno muziku
4. Kad izbace loptu van terena
5. Pljuckati sjemenke na pod u kinu
6. Izbjegavati obaveze (u školi, kući...)
7. Čitati "ozbiljne" horoskope

Dijana

TRIBINA MLADIH

Subotica - Katolički krug

16. 11. 1997.

u 19 sati

Predavač: o. Mato Miloš, karmelićanin iz Sombora
Tema: **SV. MALA TEREZIJA - UZOR MLADEŽI**

Uređuje: Katarina Čeliković

U DOŠAŠĆE ZAJEDNO!

Kad vam Zvonik dođe u ruke razmišljat ćete o SVETIMA, o DUŠAMA naših milih koji su se već preselili u VJEČNOST i MOLITI za njih - tako ćemo u praksi pokazati našu vjeru u OPĆINSTVO SVETIH s kojima smo vjerom povezani.

Već sam vam pisala o mrtvima, o svetima, o anđelima. Zato ćemo u ovom broju upoznati jednu sveticu, a najviše ćemo pažnje pokloniti PRIPREMI za DOLAZAK našeg SPASITELJA! Vrijeme koje je pred nama je DOŠAŠĆE - ADVENT, a u tom vremenu Bog nam daje priliku da ČINIMO DOBRA DJELA, da oko sebe širimo LJUBAV, POVJERENJE, da OPRAŠTAMO svima koji su nas na neki način povrijedili.

Vi se sigurno sjećate da sam vam pisala o ADVENTSKOM VIJENČIĆU koji će nas pratiti kroz 4 NEDJELJE ADVENTA. Lako je napraviti vijenčić od borovih grančica i na nj staviti 4 SVIJEĆE. Svake nedjelje zapalite po jednu svijeću i pročitate po koji redak iz Biblije. U liturgij-

skom vodiču možete vidjeti nekoliko misli za svaku nedjelju. Vidjet ćete kako se nakon toga stvara divno ozračje u obitelji. Ako imate braće i sestara, dogovorite se tko će koju svijeću zapaliti, a tko će što pročitati ili izmoliti.

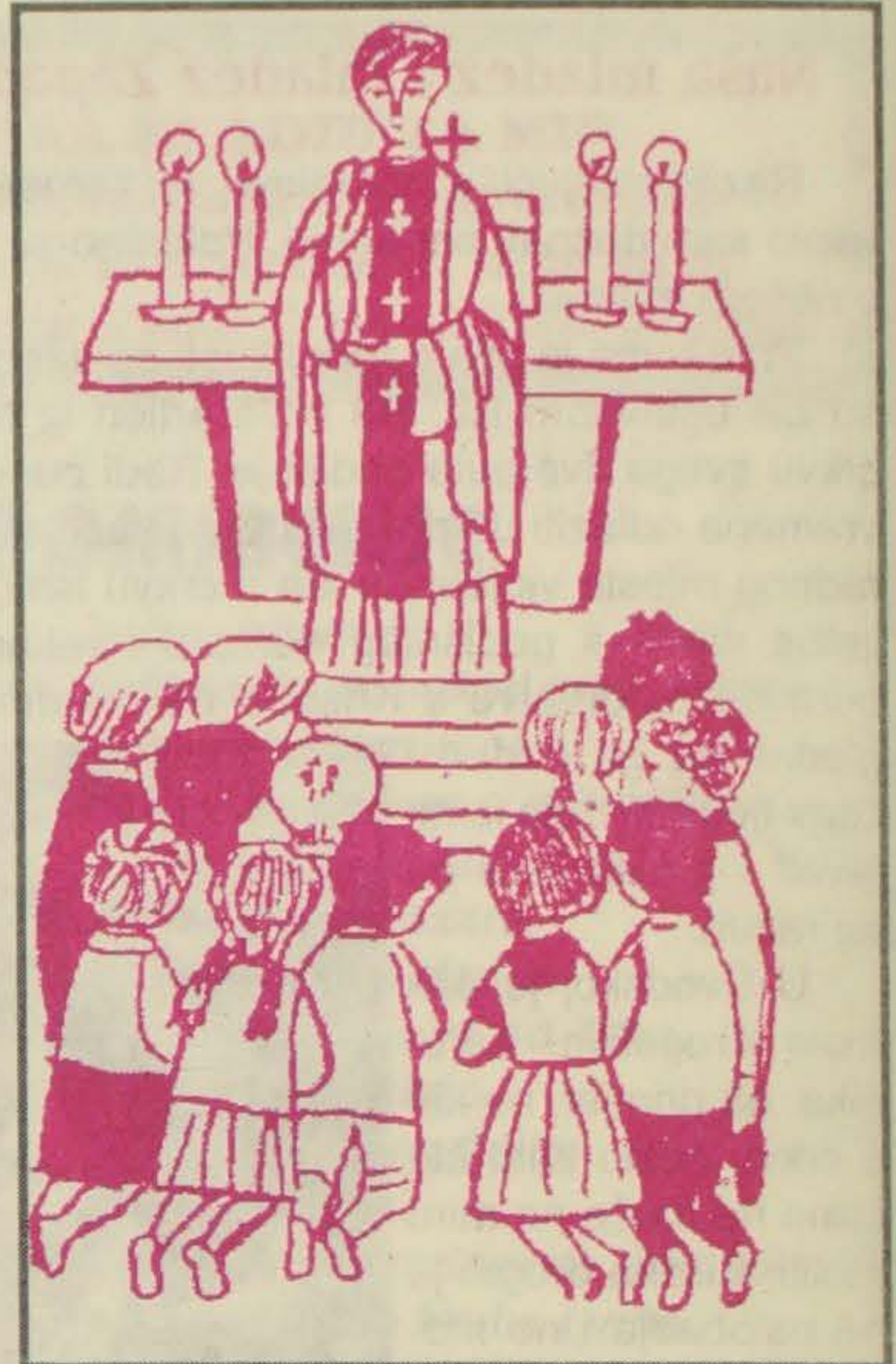

Prijedlog za adventski vijenac od Olge i Marije Rižanji iz Bajmoka

Pošaljite mi vaše crteže, ideje i planove za DOŠAŠĆE. Jedva čekam da vidim kako teku pripreme za radostan blagdan koji svi volimo.

Iščekujem vaše ideje, a do tada Gospodin bio s vama!

Vaša Zvončica

ZVONČIĆI NA MISI

32. nedjelja kroz godinu - 09. 11.

Mk 12,38-44

Tko koliko daje? Daju li više bogati ili siromašni? Ovako govori Isus: "Jer svi ubaciše od svoga viška, a ona (udovica) od svoje neimaštine: ubacila je sve što je imala, sve svoje uzdržavanje".

33. nedjelja kroz godinu - 16. 11.

Mk 13, 24-32

Jeste li nekad razmišljali o DOLASKU Isusovom? Kako će to biti? Mnogi se plaše "smaka" svijeta, vjerojatno s pravom. Međutim, nas Isus tješi i upozorava da moramo biti pripravi za njegov dolazak. Kad On dođe, skupit će svoje izabranike - one koji su se po cijelom svijetu odazvali njegovom pozivu.

Isus je svoje učenike upozorio na znakove u prirodi i u svemiru koji će prethoditi njegovu dolasku.

34. nedjelja kroz godinu

- KRIST KRALJ - 23. 11.

lv 18,33b-37

Ovo je posljednja nedjelja crkvene godine. Slavimo blagdan KRISTA KRALJA. Pilat je pitao Isusa da li je on kralj, a Isus je odgovorio: "Ti kažeš! Da, kralj sam!". Kakvo je njegovo kraljevstvo? Nije od ovog svijeta!

1. nedjelja DOŠAŠĆA - 30.11.

Lk 21,25-28:34-36

I evanđelist Luka nas upoznaje sa znakovima koji će prethoditi Posljednjem danu, dolasku Isusa Krista. "Bit će znaci na suncu, mjesecu i zvijezdama, a na zemlji bezizlazna tjeskoba naroda zbog buke mora i valovlja."

Kad se sve to bude zbilo, približit će se DAN SPASENJA, DAN OTKUPLJENJA.

MISIJSKA NEDJELJA ZA MAJKU TEREZU

U župi sv. Roka u Subotici na Misijsku nedjelju župski zbor je po prvi put izveo pjesmu "MAJKA TEREZA" koju je napisao Željko Vurm iz Neumünstera u Njemačkoj. Pjesma je oduševila cijelu crkvu, a solo dionice su pjevale djevojčice i djevojke.

Voljeli bismo da ovu pjesmu nauče i drugi jer je prekrasna, a note ćemo rado poslati svima koji se jave na župu sv. Roka.

Ovo je bio naš prilog proslavi Misijske nedjelje, a toga dana smo u našoj crkvi imali i slavljenicu, časnu sestru Ljiljanu koja je slavila 60 godina svojih zavjeta.

Djeca iz župe sv. Roka, Subotica

KATARINA - 25.11.

Katarina Aleksandrijska živjela je u 3. stoljeću u Egiptu, u jednoj plemićkoj obitelji. Jedne noći, još prije nego se krstila, usnula

je važan san. Vidjela je Mariju kako drži Isusa i moli ga nek primi Katarinu za svoju službenicu. Ali, mali Isus je samo okrenuo glavu i rekao kako ona nije dosta lijepa da bi je primio. Kad se probudila, Katarina je bila na sto čuda. Svi su joj govorili kako je jako lijepa, po tome je bila poznata, a sada - Isus govori da nije dosta lijepa! Počela se pitati kako bi se svidjela Isusu i nije se smirila sve dok se nije krstila. Nakon krštenja ponovno joj se Isus ukazao u snu i uzeo je za nebesku zaručnicu. Stavio joj je prsten na ruku. Kad se probudila, zaista je na svojoj ruci ugledala prsten, koji je nosila sve do svoje mučeničke smrti. /MAK/

Stiže sveti Nikola šestoga prosinca! Vrijeme prolazi sporo, ali do tada pogledajte ovu sliku desno i pronađite svakom djetetu dar koji će dobiti.

A vaše želje? Javite što ste dobili!

ZANOSNI POČETAK VJERONAUCNE GODINE

U nedjelju, 14. rujna cijela naša župa odisala je posebnim raspoloženjem. Toga dana okupili smo se da svečano, veselo i zanosno započnemo novu vjeronaučnu godinu uz pomoć Duha Svetoga. Svetu misu smo započeli pjesmom "Svi slavimo Gospodina". I sva je misa tekla zanosno i veselo, predvođena župnikom Željkom Augustinovim i uz sudjelovanje našeg patera Josipa Špehara, koji se rado odazvao našem pozivu da zajedno molimo za uspjeh u novoj vjeronaučnoj godini. On nam je svojim prisustvom učinio veliku radost. Na misi je pjevao naš mali župni zbor, a za vrijeme pričesti je pjesmu "Klanjam ti se smjerno" otpjevala grupa djevojaka predvođena Františekom Gašparovskim.

Bilo je te nedjelje među nama i župljana iz drugih župa, a bilo je i onih koji pripadaju drugim kršćanskim zajednicama. Raduju nas i jedni i drugi. Svima nam je jedan Bog, jedan Duh Sveti...

Završili smo ovo slavlje ozarena lica i s osmjehom na usnama pjevajući gromoglasno pjesmu "Bože koje radosti".

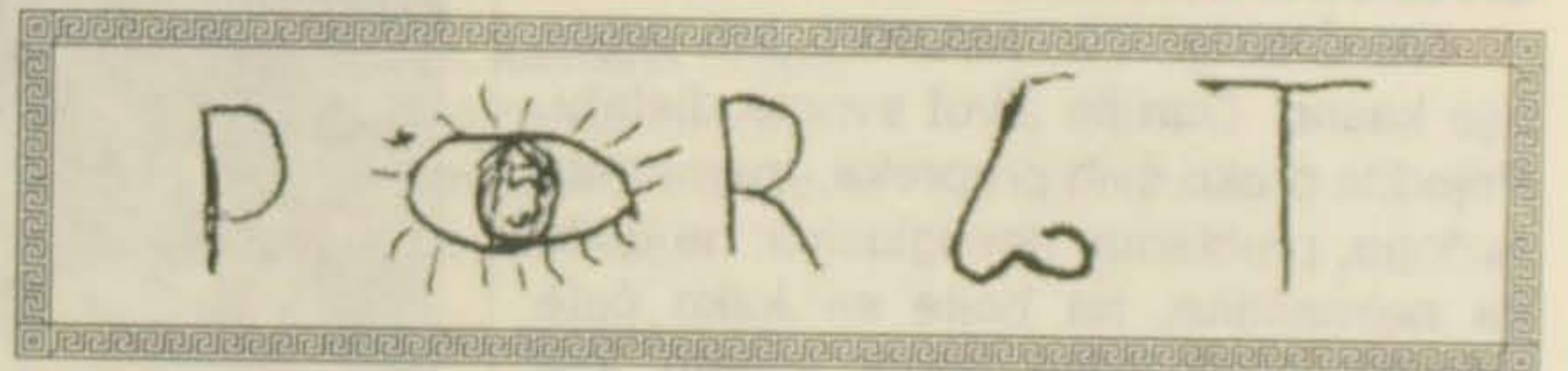
E.K. i M.V.

Zaista, kažem vam, ko ne primi Kraljevstva Božjega kao malo dijete, taj sigurno neće ući u nj. (Mk 10,15)

Obojite ovu sliku!

REBUS - REBUS - REBUS - REBUS

I. Pašić, Bački Monoštor

BOŽIĆNA IGRA

U prošlom ste broju već saznali da vam spremamo VELIKU BOŽIĆNU IGRU koja se sastoji od skupljanja kupona. U ovom broju objavljujemo drugi kupon, a vaš je zadatak da izrežete tri kupona i da ih pošaljete na našu adresu. U idućem broju je zadnji kupon. Jednostavno, zar ne?

A nagrade? Bit će ih puno, lijepih i vrijednih!

Kad skupite sve ove kupone, vidjet ćete kako su zanimljivi likovi čije fotografije objavljujemo. Imaju nešto zajedničko, a to ćete sami odgonetnuti.

Sretno!

KUPON br. 2/37

SVETA
MALA TEREZIJA
100 GODINA OD
NJEZINE SMRTI

"NIJEMI KRIK" UVIJEK AKTUALNA TEMA

Draga moja Majčice!

Već sada se radujem našem susretu i danu kada ću ugledati tvoje oči i u njima toplinu i ljubav za mene. Da li su iste boje kao moje? Zamišljam tvoj radosni lik kada budeš saznala da postojim i ozarena lica to priopćiš mome ocu...

A što se događa kasnije?

Samo su dva ishoda.

Želim čestitati svim majkama koje su s radošću prihvatile da rode svoje čedo. Bog ih blagoslovio!

Čestitam i onim majkama koje su se kolebale ali ipak odlučile: Rodit ću! Velika su djela Gospodnja!

Želim ohrabriti one majke koje se još uvijek kolebaju. Budite hrabre. Nemojte iznevjeriti svoje dijete. Ono željno čeka susret s vama. Gospodine, pomози im!

Upućujem jedan veliki apel i molbu i voljela bih da ga čuju sve majke koje su odlučile i rekly "NE" - novom životu; NE svome vlastitom djetetu; DA abortusu; DA ubistvu; DA smrti..

NE ČINITE TO, MAJKE! Još uvijek nije kasno. Darujte život svome djetetu. Prijeđite preko svih prepreka, "pametnih" razloga, problema, nesuglasica; ne bojte se neimaštine, ne bojte se kako ćete odgojiti dijete... Na ovom svijetu ima mjesta za svaki novi život! Vjerujte Bogu! On će vam dati snagu da spoznate šta je dobro.

Za sve one majke koje su već počinile abortus, za one majke koje se oglašuju na "nijemi krik" svog čeda dok mu maleno srce iz grudi čupaju, što reći? Bože, molim te, ne dopusti im da to ikada više učine. Oprosti im, Oče, jer ne znaju što čine i smiluj im se.

Kad bi mogli čuti nerođeno dijete, dok mu život guše, kako tužno cvili, ni po koju cijenu, u svome životu ne bi tako strašan zločin učinili.

/vidi: Zvonik 9/97, str. 27/

Postoje, za razliku od ovih majki i očeva koji se upuštaju u ovu strahotu uništavanja života, žene koje su tužne i nesretne, koje se tokom trudnoće bore svim silama za život svoga djeteta i na kraju se ipak moraju pomiriti s bolnom istinom da su ga izgubile. Postoje i one koje ne mogu imati djece, koje su neplodne i koje bi sve blago ovog svijeta dale samo da mogu roditi dijete. Utješi, Gospodine, takve žene. Daruj im da

budu majke. Potakni ih barem da usvoje koje nesretno, napušteno dijete...

Pohvaljujem "Zvonik" što je na svojim stranicama u rubrici "Obitelj" našao prostora za ovu temu. Pjesma, koju ste tom prilikom objavili, je toliko slikovita da, vjerujem, dirne u srce, svakoga tko je pročitao.

Pristalica sam svakog predavanja, razgovora, rasprave, knjige, naljepnica, plakata... Svega, gdje muž i žena (oni zajedno stvaraju novi život) mogu saznati nešto o pobačaju. Mnogi ne znaju što se u stvari tim zahvatom događa. Da je svako začeto dijete već potpuni čovjek!

Predlažem da se pokrene akcija predavanja po župama ili dekanatima na kojima bi stručna lica, kao što je to bilo u župi sv. Roka, održala predavanje uz obavezno prikazivanje video kazete "Nijemi krik".

Pozdravljam Uredništvo "Zvonika" i sve njegove čitatelje. Djeca su najveće blago. Ja glasam za ŽIVOT, a vi?!

Elizabeth Kesler, Bač

Poštovani!

Sada, kad sam ugrabila malo vremena za pisanje, nećete me se tek tako lako riješiti. Hoću vam još nešto napisati.

Svojevremeno, još prije ovih ratnih godina, prisustvovala sam predavanju u Vajskoj, gdje je bila tema: "Prirodna metoda reguliranja poroda - ovulacijska (Billingsova) metoda". Predavači su bili iz obiteljskog centra u Slavonskom Brodu. Također je bio prikazan i film "Nijemi krik". Izlaganje Billingsove metode bilo je toliko jasno i detaljno da su ga svi prisutni mogli razumjeti.

Svi prisutni su tada dobili malu slikovitu brošuru koja govori o spomenutoj metodi, a u prodaji je bila knjiga Dr. Lyn Billings: Billingsova metoda, koja se mogla naručiti pouzećem.

O snažnom utisku sa predavanja i novoj metodi, govorila sam gdje god

sam osjetila plodno tlo. Do tada, među našim ženama prilično nova metoda, zainteresirala je moje sugovornike. Kada sam dobila poručenu knjigu, mnogi su htjeli pročitati je i imati. Naručila sam još tri, zatim pet, a sljedeće dvije koje sam naručila stigle su u velikoj kutiji. Bila sam iznenađena. Uz popratno pismo i poticaj za dalje širenje metode bilo je tu "mnogo" raznog tiskanog materijala: naljepnica, ružičastih figurica fetusa originalne veličine u raznim stadijima trudnoće, značke... I video kazeta "Nijemi krik".

Zašto vam sve ovo pišem?

Zato što sam ja s tog predavanja ponijela u sebi toliko emocija i želja za borbu za zaštitu nerođenog djeteta i nakon tolikih godina s istim žarom raspravljam o tome, pa vjerujem da bi sa sličnih predavanja bar netko otišao s istim osjećajima.

Vi ste vjerojatno u većoj mogućnosti, nego mi u Baču, da pokrenete akciju predavanja koju sam predložila. Takva predavanja se ne mogu zaboraviti. Ostavljaju snažan dojam i uvijek nađu svoj put da donesu plodove. Analizirajte ovu mogućnost, molim Vas!

Još jednom lijep, srdačan pozdrav svima od

E. Kesler

P.s.

Šaljem vam po nešto od spomenutog materijala, koji mi je preostao. Možda ga iskoristite za pano ili "Zvonik", ili na vašim bračnim susretima. Možda i sami posjedujete isto, vidjela sam naljepnicu u "Zvoniku", no kako naš narod kaže "od viška glava ne boli". Pjesmu "Molitva Isusu za nevinu djecu" umnožila sam i podijelila onima koji je inače nikada ne bi pročitali.

Dobili smo pismo i od g. Mire Kovačića koji nam je poslao nekoliko pjesama iz knjige "Nerođeni osmijeh" Vinka Vučine. Zahvaljujemo. Ovdje objavljujemo jednu.

TI SI ŽENO

Ti si ženo

Judom mojim bila.

Moj si pohod svijetu pogubila.

U utrobi svojoj križ mi načinila.

Ti si me, ženo, izdala a nisi me ni poljubila.

Vinko Vučina

RADOSNO KOD RADOSNE GOSPE

Drevni franjevački samostan sv. Marije u Baču čuva, kao najveću svetinju, sliku Gospe Radosne. Ovu sliku, koju je naslikao grčki slikar Dima 1684, a okrunio 1685. fra Jure Bačvanin, franjevci su donijeli u Bač "kao spomen na stari kraj i svetište Gospe Gradovrške" prilikom seobe jedne veće grupe Hrvata - "Šokaca" u ove krajeve. I od tada se ta slika čuva i štuje u ovom samostanu. Vjernici Bača i okolice uvijek su štovali Radosnu Gospu, a u posljednjih desetak godina Radosnoj Gospi u čast priređivana su i posebna slavlja. Ta slavlja nisu bila tako svečana u posljednjih nekoliko godina zbog blizine ratnih zbivanja u Republici Hrvatskoj.

Ove godine, u nedjelju 12. listopada, ponovo je bilo veselo i radosno kod Radosne Gospe u Baču. Uprkos kiši koja je lijevala čitavo poslijepodne, hodočasnici su ispunili prostranu samostansku crkvu Marijinog Uznesenja. Na ovo slavlje Subotičani su došli s dva autobusa predvođeni župnicima Andrijom Kopilovićem i Andrijom Anišićem.

Slavlje je započelo molitvom krunice u 16,15 sati a u 17 sati bila je sv. misa koju je predvodio biskupski vikar za pastoral i katedralni župnik preč. Stjepan Beretić u koncelecijaciji s više svećenika

među kojima su bili iločki gvardijan fra Marko Malović, subotički gvardijan fra Andrija Matić, te delegat hrvatske franjevačke provincije "Sv. Ćirila i Metoda" za Vojvodinu fra Marko Kurolt iz Zemuna, te dekan bačkog dekanata mons. Mihovil Zolarek i župnik bački Željko Augustinov.

Na početku slavlja prisutne hodočasnike i svećenike pozdravio je gvardijan bačkog franjevačkog samostana fra Josip Špehar.

Živi ures ovoga slavlja bili su djeca i mladi u živopisnim narodnim nošnjama šokačkih Hrvata.

Na misi je pjevao zbor župe sv. Roka iz Subotice pod ravnanjem s. Silvane Milan, uz orguljsku pratnju mr. Ervina Čelikovića.

Župnik Beretić radosno je pjevao Radosnoj Gospi

U svojoj homiliji župnik Stjepan Beretić radosno je pjevao Radosnoj Gospi:

"Kako su divni naši preci! Kad su ugledali ovu žarku sliku umjetnika Dime, rekli su: pa ovo je Gospa Radosna. Ovu su sliku zavoljeli tamo gdje su se kuće palile i tamo gdje su sinove u ropstvo odvodili, da janjičari budu. Ovu su sliku nosili od nemila do nedraga. Putovala je s našim precima po šumama i gorama. Kroz močvare i pustoš. I tada su je promatrali i govorili: "Gospa Radosna!" Donesoše je u ove drevne zidine. Kruha nisu imali. Zdravlja nije bilo. Ni mira. Gledali su na ovu sliku i govorili: "Gospa Radosna!" Ratovali su nam preci za Austriju i za Mađarsku. Ratovali i ginuli. Ratovali u Italiji i Karpatima. Majke i ljube strahovale. Strahovale i govorile: "Gospa Radosna!" U polju radili i u šumi. Učili, gradili i stvarali. Sliku Gospinu gledali i govorili: "Gospa Radosna!" Ženili se i udavale, djecu na koljenima njihali, na noge djecu podizali, sliku gledali i govorili: "Gospa Radosna!" Bolesna tješili, ubogu dijelili, mrtve svoje ispraćali, sliku gledali i govorili: "Gospa Radosna!" Napast trpjeli, trpjeli i nadvladali, napasti podnosili, podnosili, padali i ustajali. Ustajali! Sliku gledali i govorili: "Gospa Radosna!"

Zanosno je govorio, hrabrio i poticao te večeri župnik Beretić: "Recimo danas Gospi da joj se radujemo. Recimo joj da ćemo sve učiniti da naša mama bude sretna. Molimo da nam mama iz vjere

živi. Djevojke, poželite sebi vjeru poput Marijine. Neka i vama vaša rodbina kaže: Blago tebi. Ti vjeruješ. Blago tebi, ti vjeruješ da ti je Bog uvijek sklon. Blago tebi. Ti vjeruješ da te Bog voli. Dragi vjernici, raduje se Marija kad u našoj duši zaživi Duh Sveti. Raduje se Marija kad se dobro ispovjedimo! Raduje se Gospa kad s Isusom u duši, puni Božje snage, pričešću nahranjeni, stignemo svojimama... Kako je kuća pričesnika puna Boga! Kako je bogata radošću! Ako nije, mijenjajmo smjer! Svaki je pričesnik kao Gospa. Nosi u sebi živoga Boga, da po njemu radostan živi!"

I molio je župnik Beretić: "Gospa Bačka! Gospa Radosna! Ti znadeš sve naše nevolje. Ti znadeš kako se mi bojimo. Ti znadeš kako strepimo za one koje volimo. Ti, Gospa Radosna, znadeš kako smo po svijetu rasuti. Tebe molimo, sve nas oko sebe okupljaj. Bar kad te anđelovim riječima pozdravljamo: Zdravo Marijo! Ti si najblagoslovljenija među ženama. Isprosi nam od Boga ponos što smo katolici! Daj nam da se radujemo što si s nama na svim našim putovima! Daj nam da svagdje osjećamo tvoju blagu ruku. Daj nam, da jedni drugima na radost budemo. Da jedni drugima mir, praštanje, zaštitu i ljubav darujemo. Daj nam radost što imamo Boga. Radost što imamo dušu dobru, iskrenu, ljudsku. Daj nama radost što smo ustali, ma kako duboko pali..."

Bar kad te anđelovim riječima pozdravljamo: Zdravo Marijo! Ti si najblagoslovljenija među ženama. Isprosi nam od Boga ponos što smo katolici! Daj nam da se radujemo što si s nama na svim našim putovima! Daj nam da svagdje osjećamo tvoju blagu ruku. Daj nam, da jedni drugima na radost budemo. Da jedni drugima mir, praštanje, zaštitu i ljubav darujemo. Daj nam radost što imamo Boga. Radost što imamo dušu dobru, iskrenu, ljudsku. Daj nama radost što smo ustali, ma kako duboko pali..."

Oltar Gospe Radosne u Baču

Radosna Gospa nadahnuće pjesnicima

Poslije sv. pričesti, pučka pjesnikinja Đula Milodanović, pročitala je ovu svoju pjesmu koju je napisala za ovu prigodu:

RADOSNOJ GOSPI

Evo nas pred tobom, Radosna Gospo,
pred tobom ponizno padamo ničice.
Nosimo ti, Majko, srdačne pozdrave
iz naše lijepe, bijele Subotice.

Prava si mati! Pred trista godina,
kada su stigli u bačku ravnice,
preci naši donijeli su tebe,
i pobožno svoju molili krunicu.

Brisala si njima bolne suze s lica,
bila im jedina utjeha i nada.
Razveseli i naša slomljena srca!
Dosta je bilo tuže i jada.

Željni smo tebe i tvoje ljubavi.
Pogledaj nas milo, Gospo Radosna.
Zagrli nas svojim presvetim rukama.
Moli svoga sina da nam grijeha prosti.

Nemoj nas nikad ostavit, Majko,
treba nam tvoja nebeska pomoć.
Blagoslovi naše stare i bolesne,
oni Ti, Gospo, nisu mogli doći.

Kad se s tobom danas ovdje rastanemo,
srca ćemo svoja na poklon ti dati,
a ti nas draga, Radosna Gospo,
na putu života sve s ljubavlju prati.

Novi turistički vodič

Za ovu prigodu franjevci su izdali turistički vodič: "Franjevački samostan sv. Marije - Bač" na hrvatskom, mađarskom, srpskom i engleskom jeziku.

Piše: Alojzije Stantić

SA SVETOM KNJIGOM NA ROBIJI

Šta ti je ovo? - pito me milicajac.

- To mi je Sveta knjiga. (1)

- Šta je to?

- Iz nje molim Boga.

- To mu ne smiš uzet - kazo mu je drugi milicajac.

Otprilike tako je počeo robijaški život Nesto Skenderović - Lešo iz Pavlovca, u Kaznenopopravnom domu u Nišu. Kad su nas tamo doveli - pripovida Nesto - na pritresu su nam oduzeli lične stvari: bricu, novce, dokumente... Jedino su imali razumivanje za nabožne predmete, nikom nisu uzeli škapulir (2), križić, očenaše. Kod mene se zatekla sveta knjiga MALA SLAVA BOŽJA. Na iznenadni i žurni poziv oblačio sam se uzbunjeno, pa nisam prigledo džepove di mi je ostala ova Sveta knjiga (3).

Bilo je to vrime obaveza (4) u 1947. godini, prija pedeset godina. Razrizali su nam koliko moramo pridać žita i koječeg drugog. Prido sam državi traženo. To njim nije bilo dosta. Tražili su još... Pa još... Naposlitku su nam omeli tavan i tražili još...

Jednog dana prid jesen doneli su mi poziv da se moram oma javit u Narodno-oslobodilački odbor u Maloj Bosni, di je onda potpado Pavlovac. Tamo sam zateko više naši salašara sa takim pozivima. Milicija nas je odvela u Tavankut, a sutradan otaleg u varoš, u istražni zatvor. U sudu sam friško došo na red. Onda mi je bilo prvi put u životu da sam ušo u sudnicu (5). Tužilac je pročitao optužnicu. Pomago mu je u tom sudija. Moja odbrana da više nemam šta da pridam, da sam prido sve što sam imo, nije vridila ništa (6). Uslidilo je ono šta nisam mogo povirovat: "U ime naroda...! ...kriv je... Osuđuje se na kaznu lišenja slobode sa prinudnim radom u trajanju od tri godine... Na novčanu kaznu u iznosu od 20.000 dinara (7) u korist ishrane stanovništva NR Srbije..." (8).

Nisam mogo doć sebi. Mislio sam da klapim (9). Posli par dana, kad je svršena ova tura suđenja, svezli su nas šezdesetak po dvojicu sa lancima za ruke (!) i vozom odneli u Niš, a iz njeg u usamljeni logor nuz reku Bistricu kod Veliki Dečana na Kosovu. Tamo nas je bilo oko pet hiljada robijaša. Žitare (10) su smistili u treći od pet logora.

Prva dva miseca su nas ranili jedared na dan sa skuvanim, neslanim kupusom, samim sa sobom (11). Na takom kostu smo radili nadničarski. (12) Posli jedno dva miseca su nam poboljšali ranu sa na gusto skuvanom prikropom i sa oko po kile kuruznog kruva. Kruv smo dilili po dvojca, a kad smo ga prisicali treći je podmetnio

šešir da ni jedna mrvica ne propadne. Vodili su nas u šumu da kupimo kestenove (13) al prija vraćanja u logor morali smo istrest džepove da ne bi poneli makar i jedan kesten. Nediljom da ne plandujemo (14) nosili smo drva do tvrdog puta, blizo samostana. Svako je na rame uzo po jednu cipanicu. Vrimena za odmor skoro i nije bilo. Zaušljivili smo se... Ne treba se čudit što su naši ljudi stariji, slabiji, bolešljivi počeli nestajat - zauvik. Ja sam onda imo 26 godina, bio sam zdrav, pa sam sve to kojekako izduro. (15)

Kad sam pokleko duhom, kad sam pomišljo da ću morat prikratit patnju, bodrio me je bać Albe Gabrić iz Hrvatskog Majura ričima: "Drž se, Nesto, daće Bog da mi odemo kući... Vidićeš, dočekaćemo mi to." Okuražen (16) takim ričima uzo sam svoju Svetu knjigu i iz nje molio Boga. Vidli su to i drugi naši ljudi žitari, da imam Svetu knjigu pa su je tražili na zajam da iz nje mole Boga. Tako je moja Sveta knjiga išla od čovika do čovika...

Nesto i danas, posli pedeset godina, s velikom ljubavlju čuva ovu Svetu knjigu. Ona mu je molitvenik iz ditiinstva i - kako kaže - dragi prijatelj, jel ga je okuražila u najtežim trenucima života i dala mu dodatnu snagu da podnese patnju. On i danas moli Boga iz nje. Ona mu i danas pomaže.

Listo sam tu Svetu knjigu, zagledo je: sva je iskrzana, niki listovi ispadaju, al su svi na broju. Vidim po artiji da je listalo tušta prstiju. Najviše je otvarana na stranicama 112, 131, 139 di su, kako piše: "Molitve Bl.Dj. Mariji... Gospina krunica... Pohvale imenu Božijem - Tebe Boga hvalimo...". To su molitve koje su najčešće molili svi žitari kojima je onda tribala duševna okripa.

I ovo je jedno od svidočenja kad je vira pomogla čoviku da nadživi patnju kad mu se činilo da život više nema smisla.

Na nama je da se sitimo svi naši predaka koji su morali proć ovaki križni put u

Nesto Skenderović - Lešo iz vrimena kad nije ispunio obavezu

životu. Nek ovim potaknuti makar kratko suosicamo s njima u tilesnoj, al još više u duševnoj boli. Nesto je, ko i toliko drugi, bio kriv, svi su bili krivi zato jel su imali, zato jel su znali svoje sačuvat i zato jel su radom znali uvećat ono šta su imali.

Kaže Nesto: "Ovo ne možem zaboravit. Čini mi se ko da je bilo juče, a tom je već pedeset godina!"

(1) Sveta knjiga - molitvenik

(2) škapulir - slika sveca ušivena u kesicu il medalja obišena oko vrata

(3) Mala Slava Božja - iz 1932. godine

(4) obavezna pridaja (ne prodaja) državi svi viškova poljoprivredni proizvoda koje je razrizo Narodno-oslobodilački odbor mista

(5) Naši preci su na sud išli samo rad ostavinske rasprave i promine imovnog stanja - ritko ko je išo na sud rad čega drugog

(6) Znalo se unaprid da ko dođe na sud rad obaveze biće osuđen i zato nisu uzimali advokata, nit su oni tili (smili) branit ljude od take optužbe

(7) U ono vrime nadnica je bila oko 200 din., toliko je koštalo i jedno prase...

(8) Presuda Sreskog narodnog suda u Subotici, posl. br. 527, od 18. rujna 1947. godine

(9) klapit - sanjat

(10) žitar - svaki osuđenik rad neispunjene obaveze

(11) sam sa sobom - ilo bez dodataka mesa ili povrća

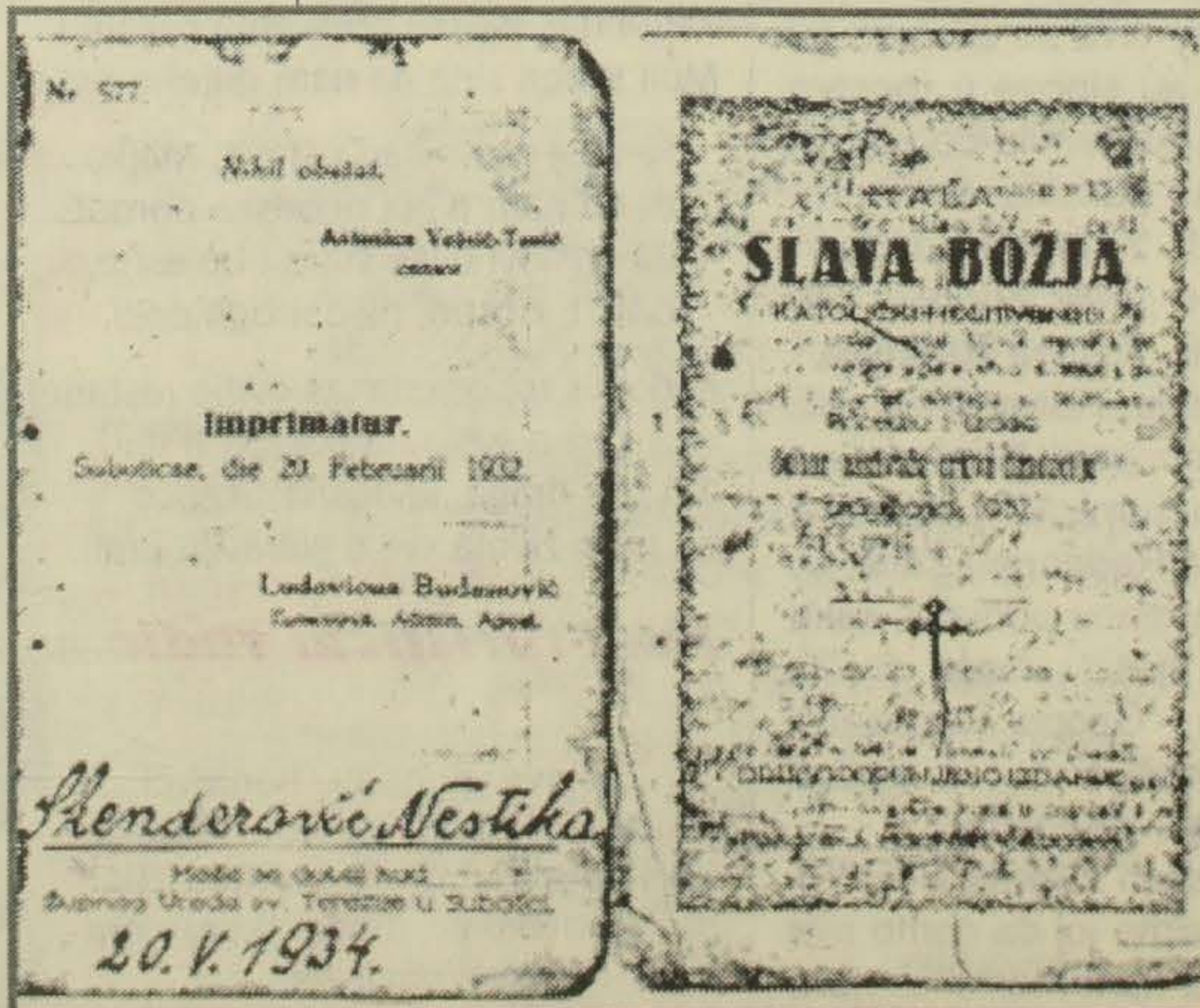
(12) Kadgod su nadničari radili od sunca do sunca. Žitari su krčili šumu i ravnali zemlju i kamen za budući put

(13) Oko Veliki Dečana je bila bogata šuma pitomog kestena

(14) plandovat - dangubit, ništa ne radit

(15) durat - izdržat (napor, teškoću)

(16) okuražen - ohrabren

200 GODINA SUBOTIČKE KATEDRALE-BAZILIKE SVETE TEREZIJE

ŽUPNICI SUBOTIČKIH ŽUPA SVETOGA ROKA I SVETOGA JURJA

Kako je subotička župa vremenom postala prevelika, nakon višestrukih odlaganja, 1841. godine su iz južnog dijela subotičke župe svete Terezije izdvojene župe svetoga Roka u gradskoj četvrti Ker i župa svetoga Jurja u gradskoj četvrti Senta. Evo i njihovih župnika:

/Imena svećenika ispisana masnim slovima su imena subotičkih župnika, a običnim slovima su ispisana imena upravitelja župa./

ŽUPA SVETOGA ROKA:

1. (I.) Josip Baić (1841-1859) 2. (II.) Peter Hoffmann (1860-1869) 3. (III.) Mátyás Mokossay (1870-1909) 4. Đeno Anišić (1909) 5. (IV.) Bajnai Vojnich Dezső (1909-1911) 6. Đeno Anišić (1911) 7. (V.) Msgr. Blaško Raić (1911-1941) 8. Pavao Bešlić (1941) 9. Blaško Raić (1941-1951) 10. (VI.) Msgr. Ivan Kujundžić (1951-1969) 11. (VI.) Blaško Dekanj (1969-1971) 12. (VII.) Msgr. Marin dr. Šemudvarac (1971-1991) 13. (VIII.) Blaško Dekanj (1991-1994) 14. Slavko Večerina (1994) 15. (IX.) Andrija Anišić (1994-)

ŽUPA SVETOGA JURJA

1. (I.) Đuro Dubičanac (1841-1849) 2. Josip Topalić (1850-1851) 3. (II.) Dániel Neszmér (1851-1865) 4. Josip Peanić (1865) 5. (III.) György Kóvágó (1865-1872) 6. Gábor Tormásy (1871-1872) 7. (IV.) Filip Probojčević (1872-1889) 8. Petar Knezi (1889-1890) 9. Antun Probojčević (1890) 10. (V.) Veco Mamužić (1890-1901) 11. (VI.) Ivan Jesenović (1901-1909) 12. Pajo Kujundžić (1909-1910) 13. (VII.) Pajo Kujundžić (1910-1915) 14. Pajo dr. Vidaković (1915-1917) 15. (VIII.) Benjamin Hegedűs (1917-1941) 16. István Gajdos (1941-1942) 17. (IX.) Vince Kovács Némedi (1942-1944) 18. (X.) Msgr. Pavao Bešlić (1944-1962) 19. (XI.) Marin Vakoš (1962-1971) 20. (XII.) Blaško Dekanj (1971-1988) 21. (XIII.) István Dobai (1988-)

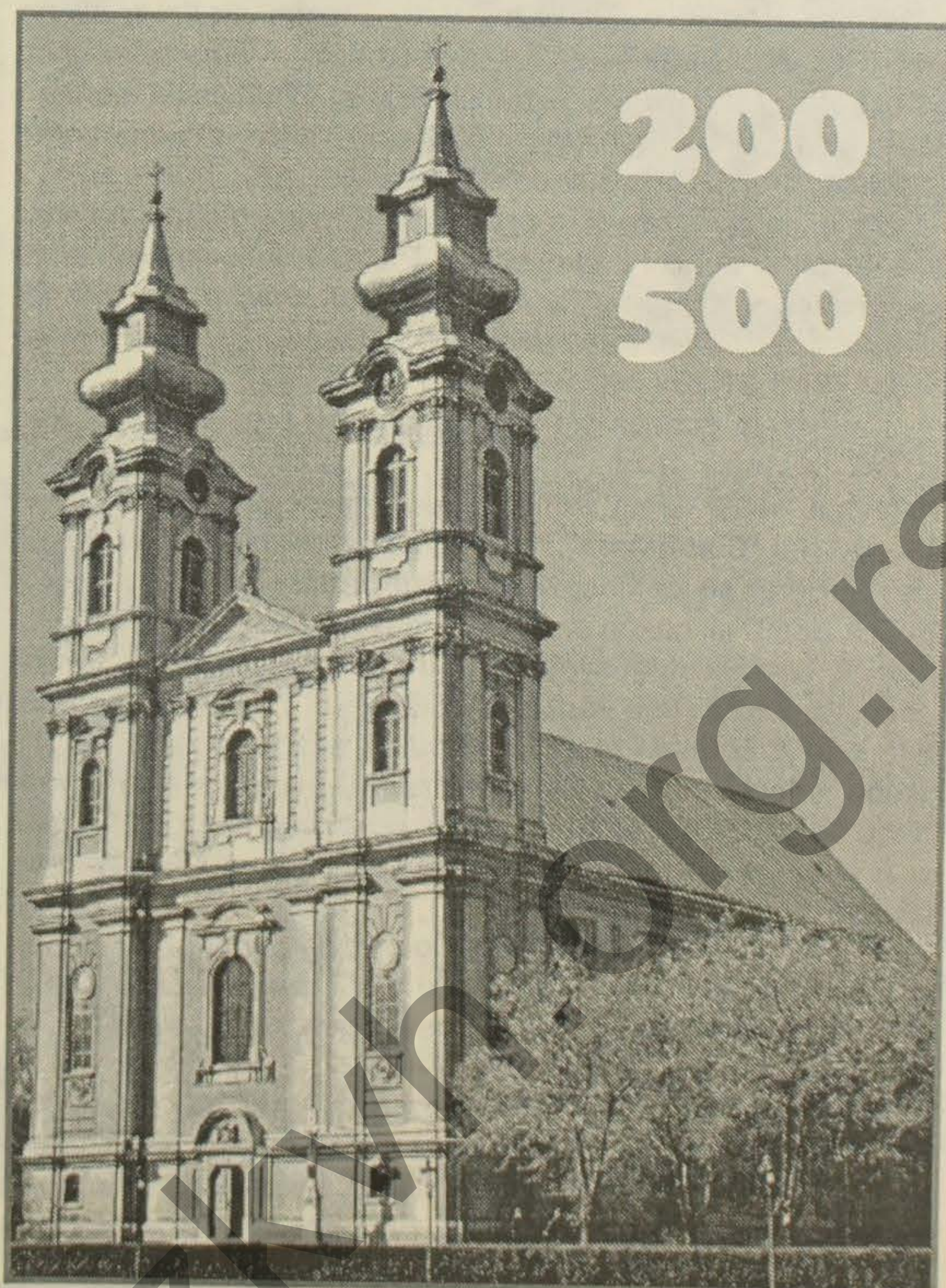
SUBOTIČKA ŽUPNA CRKVA

O izgledu srednjovjekovne subotičke župne crkve, kao i o njezinom zaštitniku u vrijeme subotičkog župnika Luke, možemo samo pretpostavljati. Tek pred kraj turskoga ropstva 1695. godine preuredili su segedinski franjevci donju veliku dvoranu gradske tvrđave za kapelu. Ukrasili su je drvenim Gospinim kipom. Vremenom se puk umnožio. Kapela je postala pretijesna. Kad je nadbiskup 1710. ponovno ustanovio subotičku župu, za upravitelja župe je imenovao franjevca o. Józsefa Kovácsa. 6. prosinca 1723. godine vojska je ustupila tvrđavu franjevcima, gradske su vlasti iselile kapetane, pa je 22. rujna 1730. godine počela gradnja svetišta današnje franjevačke crkve. 15. travnja 1736. godine

blagoslovio je kalačko-bački nadbiskup Gabrijel Patačić subotičku crkvu svetoga Mihovila. Ista je crkva služila kao subotička župna crkva sve do 1773. godine, kad je imenovan prvi svjetovni župnik, koji je daščanim trijemom proširio zavjetnu kapelu svetoga Roka, pa je ta kapela sve do 1797. godine služila kao župna crkva.

NOVA ŽUPNA CRKVA

Za župnika dr. Stipana Ranića 15. listopada 1773. godine položen je kamen temeljac za gradnju nove crkve. Svečani blagoslov je vodio kalački kanonik Gabriel Glaser. Gradnja je sporo i uz veće ili manje prekide napredavala. 1778. godine se čak i prestalo s gradnjom. Crkva je dovršena tek za župnika Ivana Lukića. 4. listopada 1797. godine su dovršeni zvonici i pokriveni su šindrom. Blagoslov križa je obavio tadašnji gvardijan budući da je župnik Lukić bio na samrti. **13. i 14. listopada 1797. godine kalačko-bački nadbiskup je prvi put krizmao u novoj crkvi.** 15. listopada 1797. u njegovoj nazočnosti služio je prvu svetu misu jedan od njegovih kanonika u novoj crkvi. Kako je od toga dana prošlo 200 godina, građani Subotice su svečanom svetom misom 14. i 15. listopada 1997. zahvalili Bogu za svoju veliku crkvu, katedralu-baziliku, o čemu opširnije pišemo u ovom broju našeg lista.

POSEBNI I OPĆI SUD

Novi zavjet govori o sudu Božjem ponajprije sa aspekta konačnog suda, kada Krist bude ponovno došao suditi žive i mrtve, kako to molimo u Vjerovanju. Međutim, Novi zavjet opetovno naglašava da će i svaki pojedini čovjek biti suđen neposredno nakon smrti i to prema onome što je čovjek činio i vjerovao. Sjetite se samo Isusove parabole o siromašnom Lazaru, zatim riječi Isusovih na križu upućenih pokajničkom razbojniku, kao i drugih tekstova Novoga zavjeta koji govore o sudbini duše prije nego se dogodi uskrsnuće mrtvih na kraju vremena.

Sigurna je nauka Crkve da će svaki pojedini čovjek primiti svoju plaću već u samom času smrti na tzv. "posebnom sudu", i to prema tome kakav je čovjekov život bio prema Kristu: ili **ulazak u vječno blaženstvo s Bogom kroz čišćenje, ili silazak u neposrednu vječnu osudu.**

Papa Pavao VI. u svojoj svečanoj izjavi "Vjerovanje naroda Božjeg" piše: "Vjerujemo da su duše svih umrlih u milosti Božjoj... već sada s onu stranu smrti, u vječnosti. Na Dan uskrsnuća smrt će biti konačno nadvladana i duše svih mrtvih ponovno će biti sjedinjene sa svojim tijelom."

Naše vjerovanje ili ispovijest vjere kulminira u ispovijedanju uskrsnuća mrtvih i ispovijedanju vječnoga života.

Katekizam Katoličke Crkve povezuje ova dva članka vjere - uskrsnuće tijela i život vječni - te izriče vjeru da će duše pravednika nakon smrti zauvijek živjeti s uskrslim Kristom jer će ih On uskrisiti u Posljednji dan. Drugim riječima, stanje vječnoga života (duše) već je započelo i prije konačnog uskrsnuća tijela. Katekizam citira Drugi vatikanski koncil i kaže: "Zagonetka ljudskog položaja dostiže vrhunac pred licem smrti." (Crkva u suvremenom svijetu, 18).

Međutim Novi zavjet, a osobito sv. Pavao, gledaju na smrt kao ulazak u puniji i bogatiji život. Pišući Filipljanima on smrti daje pozitivni smisao: "Ta meni je život Krist, a umrijeti dobitak!" I opet: "Želja mi je otići i biti s Kristom, jer to je mnogo bolje" (Fil 1,21,23).

Katekizam ocrta smrt kao stepenicu prema Kristu i kao ulazak u vječni život. Crkva uči da ulaženje u blaženstvo vječnoga života često zahtijeva jedan **proces, put čišćenja**, što zovemo "**Čistilištem**". Naime, onima koji umru u stanju milosti Božje ali su još nesavršeno čisti, zagaraniran im je vječni život u Bogu, ali nakon smrti podvrgavaju se još čišćenju da bi postigli savršenstvo svetosti potrebne za ulazak u radost vječnoga života. Tom konačnom čišćenju Crkva daje ime čistilište koje je potpuno različito od pakla, kažnjavanja na vječnu osudu. Interesantno je da Katekizam u svom kratkom tumačenju ne govori o vremenu i trajanju čistilišne preobrazbe; ona je u svakom slučaju relativna na stanje čovjekove nesavršenosti.

Gledište "Jehovinih svjedoka" o prekogrobnom životu nika-ko ne iznenađuje ako uzmemo u obzir da je Biblija mnogo izričitija i jasnija kad je riječ o Posljednjem sudu, nego kad je riječ o stanju duše poslije smrti.

Pozivanje na Bibliju Staroga zavjeta i tekstove kao što je Propovjednik 9,5 veoma je dubiozno budući da je, prije dolaska Isusa Krista na svijet, pojam života iza smrti bio vrlo nesiguran i nejasan. Za veći period Staroga zavjeta uopće nije

Što se događa s dušom nakon smrti? Hoće li duša odmah ići u vječnu sreću (ako je u stanju milosti) ili će čekati do Sudnjeg dana? Jehovini svjedoci tvrde da duše mrtvih ne idu direktno u nebo nego moraju čekati Sudnji dan na kraju svijeta. Oni mi pokazuju Bibliju gdje u Propovjedniku 9,5 piše: "da mrtvi nisu ničega svjesni". Ja sam im odgovorila da duše mrtvih odmah idu Bogu na sud, a ako još nisu vrijedni raja oni idu u čistilište. Izgleda da Jehovini svjedoci ne vjeruju ni u čistilište! To me je jako zbunilo jer ne razumijem dobro Bibliju, ali vjerujem da je moja nedavno preminula mama, koja je prije smrti primila sakramente, bila u stanju milosti i zaslužila doći Bogu. I još samo ovo: Čemu Sudnji dan kada se ljudima sudi odmah nakon smrti?

(Katica I., Subotica)

postojala vjera o nagradi ili kazni u životu poslije smrti. Sve što se očekivalo od života poslije smrti bio je u najbolju ruku Šeol (Podzemlje), mjesto neaktivnosti i zaborava.

I kad je Isus Krist došao na svijet, farizeji i njihovi sljedbenici došli su do vjere u uskrsnuće tijela, do uvjerenja koje saduceji (veći dio židovskog svećenstva) nisu prihvaćali. Nagrada za ispravnost života na zemlji i kazna za grijeh bila je još smatrana od mnogih Isusovih suvremenika kao nešto što se odnosi na ovaj život.

Ipak, pri kraju Starozavjetnog perioda (Daniel 12,2; Mudr. 3,1; 4,7) u knjigama koje su pisane u 2. stoljeću prije Krista, mrtvi su bili smatrani kao sjene "čija je nada bila puna besmrtnosti", ali još nije postojao čist izraz o "punini" života poslije smrti. Takvo shvaćanje je jasno izraženo naročito u Propovjedniku 9,10: "I što god nakaniš učiniti učini dok možeš, jer nema spoznaje ni mudrosti u Šeolu (Podzemlju)". To je pozadina i onoga što trebamo imati na umu kad čitamo redak koji spominjete: "Mrtvi ne znaju ništa." (Propovjednik 9,5).

Knjiga Propovjednika je pisana u 5. ili 6. stoljeću prije Krista. A u to vrijeme u judaizmu još nije bila razvijena ideja o životu iza smrti. Tek je objavom Sina Božjega došlo do punine objave Božje o svemu što je za spasenje potrebno znati i vjerovati. U Kristu nam je dana konačna i puna istina objave Božje.

Na Vaše pitanje: Čemu sud o ponovnom dolasku Kristovu kad smo već suđeni neposredno poslije smrti? Evo kako to treba razumjeti: U času smrti mi ćemo morati stati pred Boga, vječnoga suca, i u Božjoj prisutnosti vidjet ćemo sebe onakve kakvi jesmo. Izgovor i pretvaranje bit će nemoguće, jer će to biti susret s Istinom! U tom sučeljenju ne samo da će nas Bog suditi, nego ćemo također i mi sami sebi suditi. U času smrti nama će suditi sud Kristov koji će izreći svoj "AMEN" svim našim šansama koje smo imali u životu, načinu života za koji smo se opredijelili, bilo ZA ili PROTIV Boga.

Isus Krist je očito i jasno naučavao da će doći konačni, posljednji sud, sud kojim će suditi svim ljudima onda kada dođe u svojoj slavi na kraju vremena suditi žive i mrtve. Taj Opći sud neće nikako poništiti i preinačiti sud Božji koji smo već prošli u času smrti.

Konačni ili Opći sud Božji ima opću, čak kozmičku dimenziju, kada će sve stvoreno postići svoje dovršenje i cilj zbog čega ih je Bog pozvao u bivstvovanje. Opći sud bit će konačno i savršeno ustanovljenje Kraljevstva Božjeg u svom finalnom raspletu!

**"AKO NE ZNAŠ KAMO IDEŠ
- VJEROJATNO NEĆEŠ ONAMO NI STIĆI!"**
(E.G.)

**"KADA ĆE BITI SUDJNI DAN?!"
RADIJE SE PITAJ: "ŠTO SI SPREMIO ZA TAJ DAN!?"**
(Al Ghazali)

DIJAMANTNI JUBILEJ S. LJILJANE CVIJIN

Na Misijsku nedjelju, 19. listopada, u crkvi sv. Roka u Subotici svečano je proslavila svoj dijamantni jubilej redovništva - 60. obljetnicu zavjeta, s.M. LJILJANA CVIJIN iz Družbe Kćeri Milosrđa.

S. Ljiljana sa svojim sestrama s. Ivanom, Ivankom i Agnezom

S. Ljiljana rodila se u Subotici 30. ožujka 1920. kao četvrto od dvanaestero djece u obitelji Marka i Marije rođ. Omerović. Prve zavjete položila je u Blatu 15.08. 1937. a svečane također ondje 8.10. 1942. godine. Tokom svog dugog redovničkog služenja obavljala je različite službe. Radila je kao bolničarka u Zagrebu i u Subotici, u zavodu za djecu "Kolijevka". Pet godina je radila s djecom na Velikom Taboru. Bila je uz bolesnu utemeljiteljicu svoje Družbe s. Mariju Propetog Petković. Orguljašku i nadstojničku službu vršila je na Vinagori, u Marincima, Subotici, Vajskoj, Đurđinu. Sada živi i radi u subotičkom samostanu svojih sestara u Subotici, gdje obavlja mnoge službe a pomaže i u župskom pastoralu.

U svojoj propovijedi župnik Andrija Anišić je, osvrćući se na život s. Ljiljane, naglasio kako je i njezin život bio veliki doprinos misijskom djelovanju Crkve u ovim krajevima. S. Ljiljana je u Subotici osobito poznata po tome što je posjećivala mnoge bolesnike i pripremala ih za primanje sv. sakramenata.

O. Matić, inače ispovjednik sestara Kćeri Milosrđa, je u svojoj čestitki naglasio da su rijetki ovakvi jubileji jer obično "sestrica smrt" prije pohodi redovnike i redovnice, te mnogi ne

dožive dijamantni jubilej. On je poželio s. Ljiljani mirnu i plodnu starost.

S. Ljiljani je u ime župske zajednice čestitala i Kristina Vuković prigodnom recitacijom. A na kraju sv. mise župski zbor pod ravnanjem s. Silvane Milan otpjevao je pjesmu "Majka Tereza" za koju je tekst i glazbu napisao Željko Vrum u Neumünsteru, 9. rujna 1997. godine. Ova pjesma oduševila je sve prisutne i lijepi je doprinos proslavi Misijske nedjelje.

Na kraju mise s. Ljiljana je zahvalila župniku, s. nadstojnici, svojim susestrama i župskoj zajednici na molitvama, čestitkama i podršci, te dodala: "Danas radosnim srcem kličem: Velika mi djela učini Gospodin! Neka je hvaljen i slavljeno do vijeka! Veliki je dar redovničko zvanje, ali i velika odgovornost. Hvala Gospodinu na tom daru! Hvala dragoj Družbi Kćeri milosrđa za sva dobročinstva koja mi je pružila i još mi uvijek pruža... Preporučam se u molitve da mi dragi Bog udijeli ustrajnost i da udijeli dar redovničkog zvanja kojoj djevojci iz naše župe koja će velikodušno slijediti Isusa Krista!"

U ime obitelji svima se zahvalila jubilarčina sestra Ivana, inače redovnica Družbe sestara "Naše Gospe". Ona je rekla: "U ovoj crkvi sam pred kipom Male Terezije osjetila poziv. Stoga sam sretna da sam ovdje danas kada je ona proglašena naučiteljicom Crkve! Neka Gospodin pozove i danas neku od djevojaka iz ove župe, po njezinom zagovoru..."

/A. A./

(Razgovor s dijamantnom slavljenicom objavit ćemo u idućem broju "Zvonika".)

S. Ljiljana obnavlja svoje zavjete

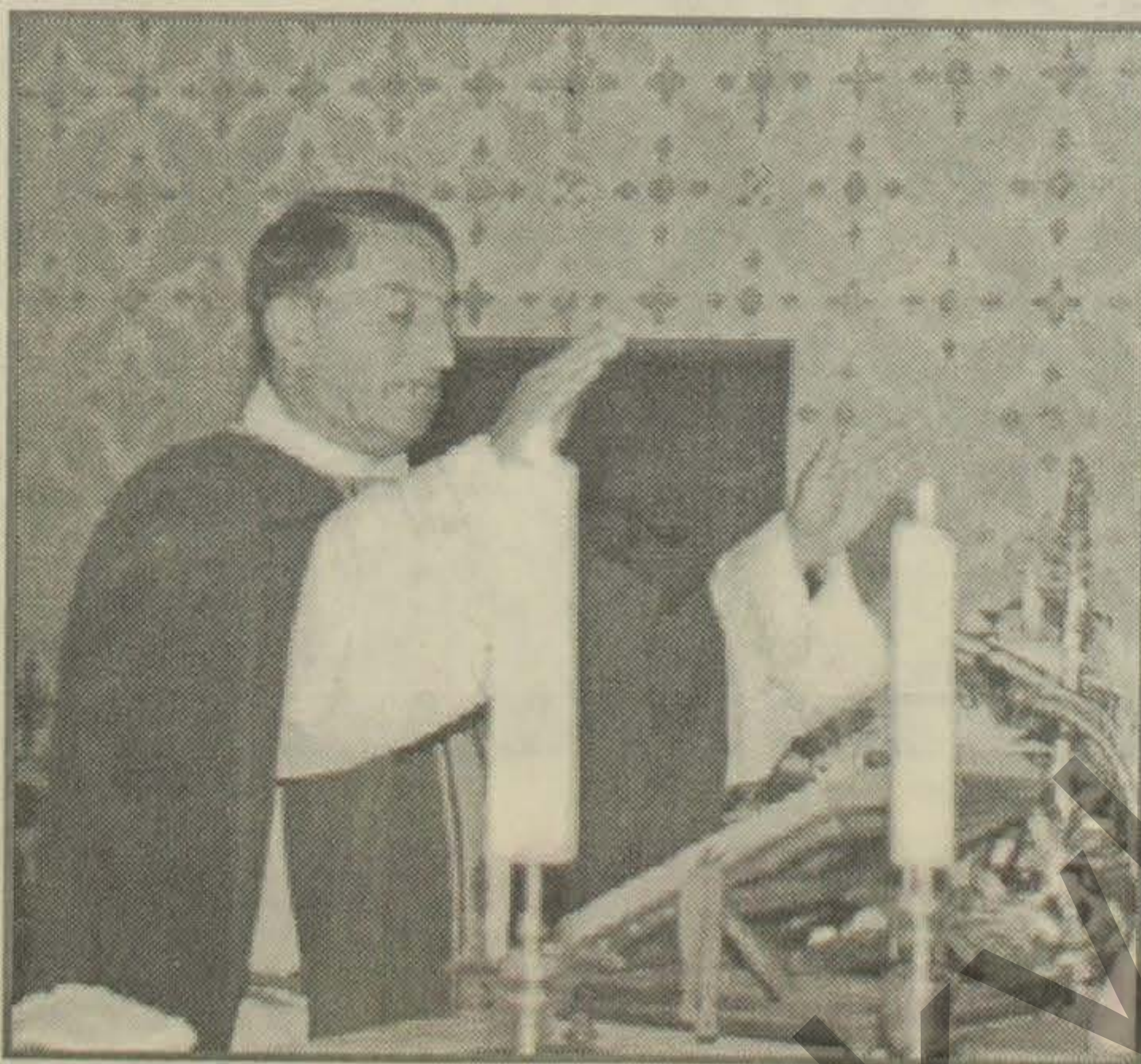
25 GODINA ŽUPNIK U ŽEDNIKU

Skromno, ali svečano bilo je u nedjelju 28. rujna 1997. godine u žedničkoj crkvi.

Prije 25 godina preč. Antun Miloš došao je za župnika u našu župu. I on i mi željeli smo to obilježiti i proslaviti.

Tijekom proteklih 25 godina puno toga je urađeno u žedničkoj crkvi. Tako je na pr. promijenjen krov, elektrificirana su zvona, postavljena je raskošna rasvjeta...

Preč. Antun Miloš puno je radio i s mladima, tako da naša župa ne oskudijeva s ministrantima, čitačima.

Župnik A. Miloš blagoslivlja svoje "stado"

Mladi se rado angažiraju i u pripravi dužijance...

Imajući sve to u vidu, željeli smo zahvaliti Bogu. U molitvi vjernika molili smo Boga da mu uzvрати svojim milostima za sve što je učinio i da blagoslovi njegov daljnji rad. S par recitacija pozdravili smo ga, zahvalili mu i poželjeli mu još puno lijepih dana među nama.

Na kraju su pjevači otpjevali "Tebe Boga hvalimo", a mladi su mu predali simboličan dar - 25 cvjetova.

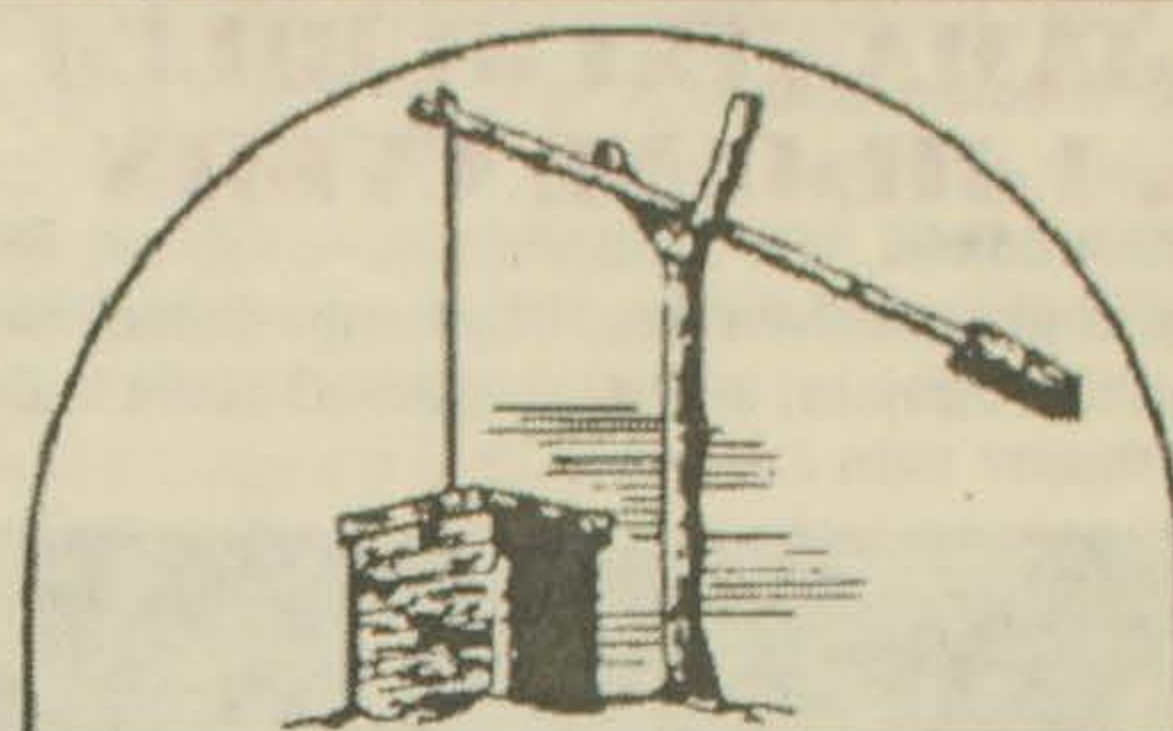
Razišli smo se sa željom u srcu da naš župnik ostane s nama još dugo kako ne bismo osjetili krizu svećeničkih zvanja, koja je tako prisutna u našoj biskupiji.

O.K.

Otmara Majera bb.
Subotica ★★★★★

(024) 554-554

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

PROIZVODNO TRGOVINSKO PREDUZEĆE

.BANE.

KOMPLETAN GRAĐEVINSKI
MATERIJAL

JACUZZI KADE
OPREMA ZA KUPATILA
TOALETNI ORMARIĆI
KUPATILSKI NAMEŠTAJ
DRVENI WC POKLOPCI
U VIŠE BOJA

KUHINJE

*Čarolija prirode
utkana u ovaj dom*

24000
SUBOTICA,
Batinska 34
Tel./fax: 024/ 561-186
Tel.: 024/561-187
Private: 024/ 561-201

NAJLEPŠE
KERAMIČKE
PLOČICE

IZDANI ZVONIK

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2.
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")
Telefon: 752-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202
- NOVI KNEŽEVAC, Maršala Tita 16
Telefon 0230 / 83 - 417

**CRKVA SV. ROKA - S TAMBURAŠIMA
DO 200. OBLJETNICE**

Z
A
N
I
M
LJ
I
V
O
S
T
I

PISMO MRTVOM SUPRUGU

/Ovo pismo pišem svom suprugu PETRU NEČOVU, koji je rođen 23.10. 1956. u Pančevu, a preminuo je u Ivanovu 4.11. 1996./

Sjedim sama u sobi i razmišljam. Uvijek isto pitanje. Zašto te nema? Zašto si tako brzo otišao? Zašto mi nisi nikad rekao što te muči? Znam da si patio, ali sve si držao u sebi. U ponedjeljak 4. studenog 1996. godine došao si s posla, lijepo pričao i igrao se s djecom, smijao se... A onda si zanijemio. No, ja te tada nisam razumjela. Digao si se od stola. Otišao do dnevne sobe, upalio televiziju i zatvorio oči. Ja sam ostala u kuhinji oprati posuđe. I odjednom sam čula tvoje teško disanje. Odmah sam došla do tebe i počela te zvati, ali nisam shvatila da ti odlaziš, jer te Bog pozvao k sebi. Pozvala sam kćerku Katarinu koja je odmah dotrčala i počela te dozivati. Kad sam joj rekla: "Tati nije dobro", ona je samo izašla iz sobe i rekla: "Nemam više tatu". Poslije toga su došli susjedi i probali ti pomoći. Stigla je sa sela i naša druga kćerka Marija i kad te je vidjela da ležiš mrtav, rekla je: "Ne, to nije moguće. Sad je s nama pričao, šalio se..."

Zagrlila sam tada obje kćerkice i počele smo plakati. Ostale smo same. Ti si nam bio sve u kući. Uvijek si pazio na sve. Brinuo si da sve imamo. Puno si radio... Bile smo doista pretužne. Smirivali su nas riječima: "Nemojte. Nećete ga moći otpratiti do groba...". Nismo mogle, nismo htjele misliti na to. Ipak, u srijedu, 6. studenog 1996. godine u 15 sati otpratile smo te do tvoje "vječne kuće", koju su svi okitili cvijećem. Ali, najljepše cvijeće bilo je u grobu. Ti si bio najljepše cvijeće. Kad sam javila mojima u Hrvatsku, nisu mogli vjerovati da je tako jak čovjek, pun nade i životne radosti, sa stalnim smješkom na ustima, mogao tako brzo sve napustiti. Ostale smo same, bez ikoga...

Bez tebe, nakon nekog vremena, morala sam napustiti zavičaj i vratiti se u Francusku gdje smo se prije 20 godina upoznali i vjenčali. Tu smo bili sretni, radovali se. Radovali se rođenju jedne i druge kćerkice. Toliko si ih volio, igrao se s njima, smijao se, plakao, čuvao ih, uvijek mi pomagao oko njih... Bio si uvijek tako dobar, iskren. No, tvoju su dobrotu drugi prečesto iskorištavali. Ti i ja smo se uvijek slagali, dok se u našu ljubav nisu počeli miješati drugi... Patio si zbog toga. I tvoja smrt je, možda, posljedica te boli...

S tobom, Petre, otišle su sve naše nade i tajne, ali ti si s nama. Nosimo te duboko u srcu. Sjećamo te se stalno u boli i suzama...

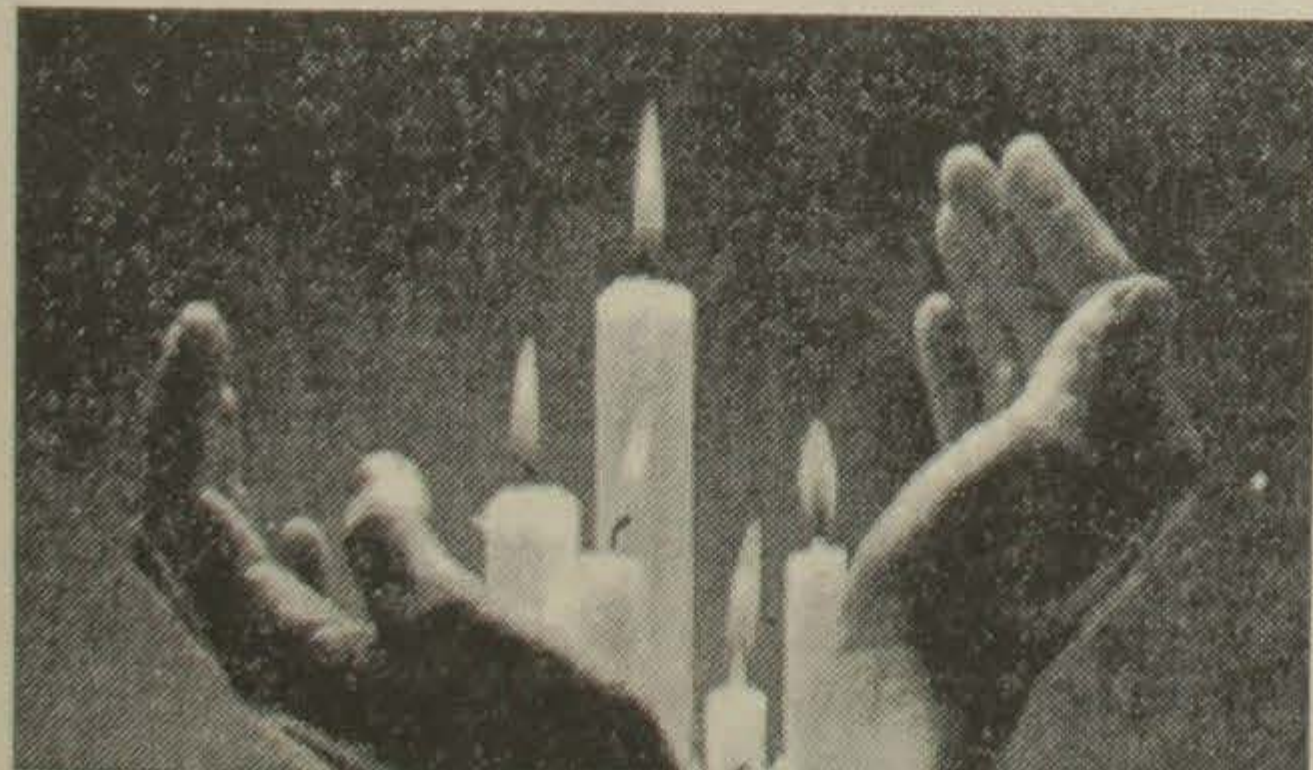
Sad će tvoj imendan. Nek ti ga anđeli čestitaju...

Srdačno Te pozdravljaju oni koji Te nikada neće moći zaboraviti. Tvoja supruga Caroline i kćerke Marija i Katarina iz Pariza. Naša adresa je: 12 bis rte de la Reine, 92100 BOULOGNE, Francuska.

P.s.

Skoro sam zaboravila. Ja i djeca smo se dobro snašle u Francuskoj. Djeca lijepo govore francuski i odlične su učenice. Nadam se da ćeš biti ponosan na nas, a najviše na njih dvije. Puno nam nedostaješ. U našoj kući je velika praznina bez tebe.

LJUBAV PREMA TEBI NITKO NAM NEĆE ODUZETI. Bog!

ZAŠTO SU MI TO UČINILI?

To je pitanje koje često upućujemo Bogu. Zašto su mi to učinili? Bože, zašto baš ja? Zašto ljudi jedni drugima čine zlo, nanose bol? Zašto jedni drugima nismo radost, pomoć, milost?

Dobro ti ide. Snalaziš se u životu. Stekao si prijatelja, prijateljicu - misliš. Ništa ti nitko ne može. A onda, odjednom, sve pada u vodu. Jer ljudi koji ne uživaju u životu kao ti, zavide ti i ljubomorni su. A ta dva zla uzrokuju još mnogo drugih zala. Jedno veliko zlo, koje je posljedica ljubomore i zavisti jest narušavanje tuđeg dobrog glasa i ljudskog dostojanstva. Događa se to po kleveti.

Na sebi sam doživio to bolno iskustvo i želim ga podijeliti s čitateljima "Zvonika" iako želim ostati anonimn.

Sve ono što je meni bilo sveto, za njih je bio otirač kojim su obrisali svoje blatnjave cipele. Život mi je bio ispunjen radošću i mirom. I odjednom se pretvorio u pakao. Zbog klevete! Klevetne priče brzo su se proširile. Takvim pričama, na žalost, ljudi vjeruju lako, bez provjere. Optužili su me! Bunio sam se! Što sam se više branio, više su me optuživali. Kao da sam dolio ulje na vatru. Bio sam tužan. Očajan. Plakao sam! U molitvi sam tražio snagu i utjehu. I borio sam se za istinu i pravdu. Svim silama. Sve dok ljudi nisu počeli gledati očima, a ne ušima. No, dok se to nije zbililo, prošlo je puno vremena. Puno dugih sati, dana, mjeseci... Sada polako idem naprijed. Činim prve korake, pognute glave. Ponižen. U novim životnim okolnostima. Oprostio sam im. Pa ipak, često mi se nameće pitanje: "Zašto su mi to učinili?" Odgovor ne znam. Gospodine, Ti znaš! Pomozi mi!

Š.Ž.

/Ime i adresa poznati Uredništvu/

IN MEMORIAM

MONS. FRANJO VUJKOVIĆ U NAŠIM SRCIMA

Nakon smrti gospodina Vujkovića svi su puno toga lijepog rekli o njegovom životu. Mi Žedničani s posebnim poštovanjem želimo reći samo par riječi. O dobroti koju je podario Žedničanima nikada neće biti sve rečeno. Koliko ljubavi je imao za Žedničane možemo reći mi koji smo ga posjećivali u njegovoj teškoj bolesti. I na samrtnoj postelji tješio nas je i hrabrio. Kakva snaga!

Koliko smo ga cijenili, vidjelo se po broju bivših i sadašnjih Žedničana nazočnih na ukupu. Tijekom ova dva mjeseca u našoj župi župnik je služio za njega pet sv. misa na kojima smo rado sudjelovali. I on je bio s nama, jer se njegov dragi lik duboko urezao u naša srca.

O.K.

S. M. ELVIRA (TEREZA) ROGIĆ

U samostanu sestara "Kćeri milosrđa" u Subotici u ponedjeljak 27. listopada 1997. godine u 86. godini života preminula je s. Elvira Rogić.

Opširnije u sljedećem broju "ZVONIKA".

**TVOJIM SE VJERNIMA, GOSPODINE,
ŽIVOT MIJENJA A NE ODUZIMA!**

ČESTITKA ZA JUBILEJE

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Zagreb, 17. listopada 1997.

Br. 353/97-ad

**Preuzvišeni gospodin
Mons. JÁNOS PÉNYES
biskup
SUBOTICA**

Preuzvišeni gospodine,

Vašu smo obavijest da nećete moći sudjelovati na zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije u Dubrovniku 14-16. listopada prenijeli svima okupljenim biskupima koji sa svom odanošću prate život Vaše biskupije.

Ja Vam prenosim tople čestitke i najbolje želje svega okupljenog biskupskog zbora u Dubrovniku prigodom jubileja 500. obljetnice prvog pisanog spomena župe i 200. obljetnice završetka gradnje katedrale Svete Terezije Avilske koju upravo slavite.

Naši biskupi uz ovaj veliki i značajni jubilej Vaše mjesne Crkve žele Vama i svim Vašim vjernicima obilježiti Božjeg blagoslova i svih milosti za nova stoljeća kršćanske vjernosti.

Srdačno Vas u Gospodinu pozdravlja odani

**Dr. Vjekoslav Milovan,
generalni tajnik HBK**

Pisma čitatelja

Poštovano Uredništvo!

Danas mi je u ruke, na radost, došao vaš list "Zvonik", koji nisam imao prilike čitati (samo u IKI osvrtno na njegov sadržaj), jer kod nas nije stizao. Sadržaj mi se čini vrlo simpatičan i zanimljiv, šarolik i poučan.

To govorim jer i sam imam iskustva u uređivanju lista. Donedavno sam bio urednik (prvi) lista đakovačkih bogoslova "Poziv", a više godina surađujem u Vjesniku Đakovačke i Srijemske biskupije, kao i u različitim drugim crkvenim i društvenim medijima u Hrvatskoj, kao i na radiju. Sada sam, prije dva tjedna, kao mladomisnik - u službi župnog vikara, došao u Srijemsku Mitrovicu, u ovaj dio naše biskupije.

Želio bih surađivati s vama šaljući vlastite priloge, kao i priloge naših suradnika.

Iskreno vas pozdravljam želeći svako dobro i uspjeh u ovakvim načinima evangelizacije današnjega čovjeka i vjernika. Srijemska Mitrovica, 8. listopada 1997.

Ivan Lenić, župni vikar

Poštovani!

Prvi put Vam se javljam iako sam s Vama od prvog broja "ZVONIKA". Ne mogu kupiti Vaš list ali ga rado čitam kad dođem do njega. Ima mnogo dobrih i poučnih stvari. Pomaže mi kada se nađem u nekom problemu. Za sada toliko. Želim Vam puno uspjeha u budućem radu i obilježiti Božjeg blagoslova.

Mara, Svetozar Miletić

U SUSRET DOGAĐAJIMA

Subotica - Sv. Rok

SUSRETI BRAČNIH PAROVA

21. 11. u 20 sati

Materice i Oci

/Odgovorno očinstvo i majčinstvo/

Vajska

Susreti bračnih parova

bačkog dekanata

23. 11. u 17 sati

PREPORUČAMO

Zidni kalendari 2 ndin

Džepni kalendari 4 ndin

Božićne čestitke 1,50 ndin

Subotička Danica (oko 1.12.) 20 ndin

Molitvenik SLAVA BOŽJA - 40 ndin

Bedž - jubilej 2000. - 3 ndin

SLUŠAJTE RADIO VATIKAN

Svaki dan u 19 sati

i u 5 sati (ponovljena)

emisija na hrvatskom jeziku

JESENJE KRIZMANJE

Subotica - Sv. Rok

23.11. u 17 sati

Molimo suradnike da svoje priloge šalju najkasnije do 20. u mjesecu (za naredni broj do 1. 12. 1997). Autori stalnih rubrika neka pošalju svoje priloge za dva broja unaprijed.

SLJEDEĆI, BOŽIĆNI BROJ

"ZVONIK"

izlazi

na Materice 14. 12. 1997.

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/24-740. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Bernarda Kopunović - korektor; Cecilija Milanković - vinjete; Josip Anišić, Stjepan Beretić, Stipan Bošnjak, Marko Forgić, Bela Gabrić, Josip Ivanković, Vesna Ivanković, Andrija Kopilović, o. Marijan Kovačević, Grgo Kujundžić, Antun Miloš, Lazar Novaković, Josip Pekanović, Ivan Piuković, Blaženka Piuković i Branko Vaci. Tiraž 2500. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel: 024/551-202. E-mail: Andrija.Anisic@BBS.Tipp-Topp.co.yu

